

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

БРОЈ
1131

3
динара

31.VIII 1973. • ИЗЛАЗИ ПО НЕДЕЉИ • ГОДИНА XXXIV

Ripley

Веровати или не!

ПРВИ БИОЛОШКИ РАТ У ИСТОРИЈИ

КАРТАГИНСКИ ВОЈСКОВОЂА

ХАНИБАЛ (247-183. ПРЕ Н. Е.)

ОМОГУЋИО ЈЕ БИТИНИЈСКОМ КРАЉУ ПРУСИЈАСУ ДА ОДНЕСЕ ВЕЛИКУ ПОМОРСКУ ПОБЕДУ НАД ПЕРГАМСКИМ ВЛАДАРОМ ЕУМЕНЕСОМ ПОСАВЕТОВАВШИ МУ ДА НА НЕПРИЈАТЕЉСКЕ БРОДОВЕ БАЦИ ГЛИНЕНЕ КУПОВЕ ПУНЕ ОТРОВНИХ ЗМИЈА.

ПАПИРНИ НОВАЦ

ИЗДАВАЛИ СУ

1862.

ГОДИНЕ

ЧИРОКИ ИНДИЈАНЦИ.

ЖАН-БАТИСТ ГИД

ФРАНЦУСКИ КЊИЖЕВНИК ИЗ МАРСЕЈА

РОЂЕН ЈЕ САМО СА ЈЕДНИМ УВОМ.

ЛЕВА СТРАНА ЊЕГОВОГ ЛИЦА БИЛА ЈЕ ПОТПУНО ГЛАТКА.

ЗАМАК ПРЕНЕЛА НА ЛЕЂИМА

ОВАЈ ЗАМАК У ХЕЈУ, У ВЕЛСУ, ПОДИГНУТ ИСКЉУЧИВО ОД МАТЕРИЈАЛА КОЈИ ЈЕ ВАЛЕРИЈА ДЕ БРИОС, ИСПУЊАВАЈУЋИ НЕКИ СВОЈ ЗАВЕТ, ИЗНЕЛА НА СВОЈИМ ЛЕЂИМА ОД ПОДНОЖЈА ДО ВРХА БРЕГА ВИСОКОГ 400 МЕТРА.

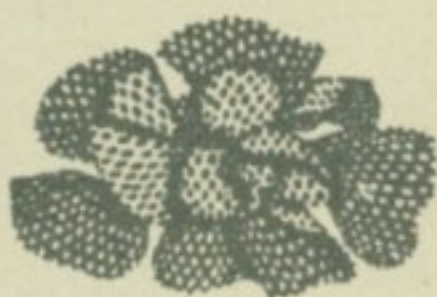
ПОТПИС

КОЈИ ЈЕ НОВОЗЕЛАНДСКИ ПОГЛАВНИК ТУХАВАНИКИ (1805-1844)

СТАВЉАО НА СВА ЗВАНИЧНА ДОКУМЕНТА

БИО ЈЕ ВЕРНА КОПИЈА ШАРЕ

ИСТЕТОВИРАНЕ НА ЊЕГОВОМ ЛИЦУ.

НЕПТУНОВ ВЕО

НАЗИВА СЕ

ЈЕДНА ВРСТА

МОРСКОГ СУНБЕРА ЗБОГ ТОГА ШТО ПОДСЕЋА НА ИСКИДАНУ ЧИПКАНУ КОПРЕНУ.

1431

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● доктор Елнрик, професор математике на универзитету у Бону, израчунао је да би ако би се

применио принцип олагања сардина у кутије, све становништво на Земљи могло да смести у неку просторију коцкастог облика чије би стране имале по два километра.

● један енглески индустријалац пустио је у продају нову ратну игру с оловним војницима у којој је на једној страни војска

освајача Европе Наполеона а на другој савезници против Француске.

● за окретног човека каже се да је „филаделфија“. Овај израз настао је још у прошлом веку по чувеном мађионичару Јакобу Филаделфији кога чак и Хајне помиње у својим мемоарима.

● павез је био стариноки велики штит опточен гвозденим плехом и с гвозденим клином при

дну, да би се могао, при опседању забести у земљу и послужити стрелцима као заклон. Мисли се да је тако назван по граду Павији, где је и израђиван.

● барјачиће за давање сигнала на мору први су употребили Венецијанци на својим бродовима 1420. године.

● роб који је у богатим кућама у старом Риму објављивао имена посетилаца називан је номен-

клатор. Од ове речи постао је назив номенклатура, списак предмета уређен по извесним принципима.

● познати француски књижевник Александар Дима — Отац написао је, поред многих романа, и један веома добар „Кувар“ који је прештампаван и после његове смрти.

● Вол стрит, једна од најчувенијих њујоршких улица, у преводу значи Улица зида. Име је добила зато што је у 17. веку на том месту подигнут зид да би заштитио град од најезде бизона.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

Јесење вече брзо се спустило на уморне и прегладнеле војнике. Наређење за напад дошло је изненада и Американци нису имали времена да подигну своја следовања. Пошли су напред нагзаврени једино муницијом и оружјем. Сада, под окриљем мрака, журно су копали ровове дрхтећи од студени јер су сву ћебад и шињеле у журби оставили на полазном положају.

Био је 26. септембар 1917. године, први дан велике француско-америчке офанзиве на западном фронту. И дан када на сектору Ме-за — Аргона савезничке трупе нису успеле да скрше снажну немачку одбрану. Морали су да се повуку необављена посла. Али, војници два америчка батаљона у саставу 77. дивизије нису то знали. То није било познато ни њиховим командантима, мајору Чарлсу Витлсију и капетану Џорџу Мекмуртрију. Дрхтали су од хладноће и чекали јутро потпуно уверени да се лево и десно од њих налазе савезничке трупе.

А тамо су били само Немци.

До последње мрвице

У свануће послали су патролу у извиђање и ускоро с горчином схватили да су се преварили у оцени свог положаја. Капетан Холдерман повео је са собом двадесет извиђача, а вратио се са само петорицом. Налетели су право на митраљеско гнездо смештено иза Американаца, тамо где би, по плану, требало да се налази њихова позадина.

Сада је мајор Витлси без двоумљења знао да су опкољени. Око 550 Американаца лежало је збијено у плитким рововима на простору не већем од четири ара. Од педесет хиљада савезничких војника само су они разбили немачке положаје — и то је била њихова несрећа.

Било је 8.30 када су Немци отворили артиљеријску ватру. Мало касније, мајор је послао штабу дивизије првог од укупно седам гласника. Са толико голубова писмоноша је старији водник Омер Ричардс, Канађанин француског порекла, био задужен. У поруци коју је голуб однео налазита се детаљно описана локација оба батаљона и захтев за артиљеријску подршку. Јер, немачки топови већ су успели да направе пустош у редовима Американаца.

Око подне поједена је и последња мрвица хране која се задесила у понеком ранцу. А у 15 часова је започео први немачки напад. Штићени артиљеријском, ватром и митраљеском паљбом Немци су стигли само на сто метара од Американаца. Ту су заустављени и даље нису могли. Бесни због неуспеха, Немци су на

РАЊЕНИ ГОЛУБ

ПРВИ СВЕТСКИ РАТ

УЗАЛУД СУ РИЧАРДС И ВИТЛСИ ВИКАЛИ, МАХАЛИ РУКАМА, БАЦАЛИ ГРУМЕЊЕ ЗЕМЉЕ НА ГОЛУБА, »ШЕРАМИ«
СЕ НИЈЕ ОДМИЦАО ОД РОВА. НАЈЗАД СУ НЕМЦИ СХВАТИЛИ

ШТА СЕ ДОГАЂА И ОСУЛИ ВАТРУ НА АМЕРИЧКОГ ПИСМОНОШУ.

само 600 метара од положаја довели тежки минобацач и почели смишљено и упорно да пустоше америчке редове.

Спаса од мина, које као да су падале с неба, није било ни предвече. Дан и ноћ након опкољавања мајор Витлси је послао и другог голуба. Четвртина његових војника, писало је у извештају, била је мртва или рањена а сви завоји и медицински материјал већ употребљени. Вапај рањеника у ноћној тишини чује се далеко и Немци на сваки шум отварају митраљеску ватру. Због тога гину и војници одређени да под заштитом тмине сахране мртве другове.

На стази смрти

Нико више и не мисли на храну, иако се свима желуцац залепио за кичму. Вода је важнија. Рањеници јече и моле један гутљај и то неке њихове другове ста

је живота. Јер око локви с водом расејаних по бојном пољу Немци су поставили страже са митраљесцима и снајперистима.

Мали курир из Њујорка, Зип Цепеља, постао је стручњак за доношење воде. Провлачећи се као змија између камења и рупа од граната, котрљајући се или пузећи, он сваке ноћи по неколико пута пређе »стазу смрти«
која води до најближе баре.

Лежећи сада у рововима, које су под тешким условима ископали за последња три дана и ноћи, Американци који су знали немачки разговарају преко грудобрана са непријатељем. Најчешће су се вређали и то је донекле разбијало монотонију.

Четвртог јутра мајор је послао још два голуба. Поруке су биле кратке: »Неопходна нам је храна... «
»Људи страшно пате од глади и хладноће. Рањеници су у очајном стању. Зар нам не можете послати помоћ?«

Око подне тог дана, када је настало затишје и војници изашли из рупа да се огреју на слабом јесењем сунцу, однекуд из позади-

ШЕБ

Бен Гедек му је помогао да га склони у најближи ров. Наредника више нису пронашли: био је разнесен експлозијом, а Балвина је спасао рањеник штитећи му леђа својим телом. То га је коштало живота.

Мајор Витлси је журно узео и последњег голуба и привезао му за ногу цедуљу с поруком: „Баражна ватра артиљерије сручила се на наше главе. За име бога, зауставите је!“

Медаља за »Шер амија«

Последњи голуб звао се „Шер ами“. Омер Ричардс га је пољубио и бацно у ваздух. Али, „Шер ами“ као да није хтео да их напусти. Направио је неколико кругова и спустио се на грану сломљеног дрвета, два метра од рова. Ту је сео и почео кљуном да уређује перје.

Ричардс и Витлси су викали, махали рукама, бацали грумење земље на голуба, али „Шер ами“ се није мицао. Најзад је, у очајању, Ричардс искочио из рова и из све снаге затресао дрво. Голуб је полетео у послед-

њем тренутку — немачки војници, схвативши да Американци шаљу писмоношу, отворили су пушчану ватру на дрво. Праћен куршумима „Шер ами“ је направио круг и узео курс према америчком штабу.

Стигао је тамо, иако је био тешко рањен. Једну ногу му је однео метак, остао је без ока, а и грудна кост му је била сломљена. Али „Шер ами“ се показао на висини задатка: најхрабрији голуб првог светског рата пренео је очајничку поруку људи у агонији. И амерички артиљерци су престали да пуцају. За то кратко време успели су више од 30 својих војника да убију или ране!

„Шер ами“ је одмах послат у болницу, одликован војничким крстом за изванредне заслуге и предложен за пензију која му је и додељена.

Али, опкољеним батаљонима као да нико није могао да помогне. Цела 77. дивизија неколико пута је кретала у општи напад, али су се сви њени јуриши сламали о тврду немачку одбрану. Изгледало је да су Американци осуђени на смрт од глади, жеђи и немачких граната. Чак је пронао и покушај једне ескадриле да им дотури храну.

Три двоседа су Немци успели да оборе над главама опкољених Американца, а ипак ниједан пакет са храном и муницијом није пао тамо где треба. Остали су да леже на ничијој земљи, изазивајући гладне и измучене људе да покушају немогуће. Амерички војници, полудели од глади, трчали су брисаним простором право на немачке митраљезе. Веровали су да ће стићи пре куршума до спасоносних завежљаја са храном, али су митраљески рафали бивали увек бржи.

Живе буктиње

Петог дана започео је најстрашнији немачки напад. Непријатељ је довукао бацаче пламена који су Американце претварали у живе бакље. Први амерички редови поколебали су се и дали у бекство. Верујући у блиску победу, Немци су их гонили у стопу. С висине од две стотине метара један савезнички извиђач је закључио да опкољенима више нема спаса и окренуо авион да јави штабу најновију вест.

Али, иако је међу тешко рањеним војницима владала паника, неколицина Американца је сачувала присуство духа. Прецизном палбом ускоро су ућуткана сва три немачка бацача пламена. Напад је био заустављен, по цену два изгубље-

на лака митраљеза и много мртвих и рањених који су пали у руке Немаца.

Шестог дана, из немачких ровова изашла је једна прилика, усправила се и храмајући храбро пошла према Американцима. Био је то војник Ловел Холдингс хед који је два дана раније пао у заробљеништво. Сад су га Немци послали мајору Витлсију са предлогом за предају.

„Јауци ваших рањеника чују се у немачким рововима. Апелујемо на вашу хуманост — предајте се!“

— Па они нас моле да престанемо да се боримо! — узвикнуо је капетан Мекмуртри. — Значи, ни њима није лако.

Ове реченице прострујале су кроз оба батаљона. Војници, до тада безвољни или очајни, наједном су живнули. Зграбили су пушке и спремили се да дочекају следећи немачки јуриш. „Ника да се нећемо предати. Идите до ђавола!“ викали су према немачким рововима, али је ветар носио њихове речи у страну.

Само прегршт метака

Било је касно поподне кад су се Немци повукли. Нису знали да су Американци остали без муниције и да су их дотукли. Дошла је седма, најстрашнија ноћ. И најхрабрији су већ изгубили наду у спасење. Од девет митраљеза само два су остала исправна, али и они нису били без послужилаца. Ручних бомби више није било. На сваку пушку остало је још само прегршт метака.

Када је свануо седми дан, у јутарњој измаглици, на америчком десном крилу, појавила се група војника. Стража је мислила да види привиђење па је овако известила мајора Витлсија:

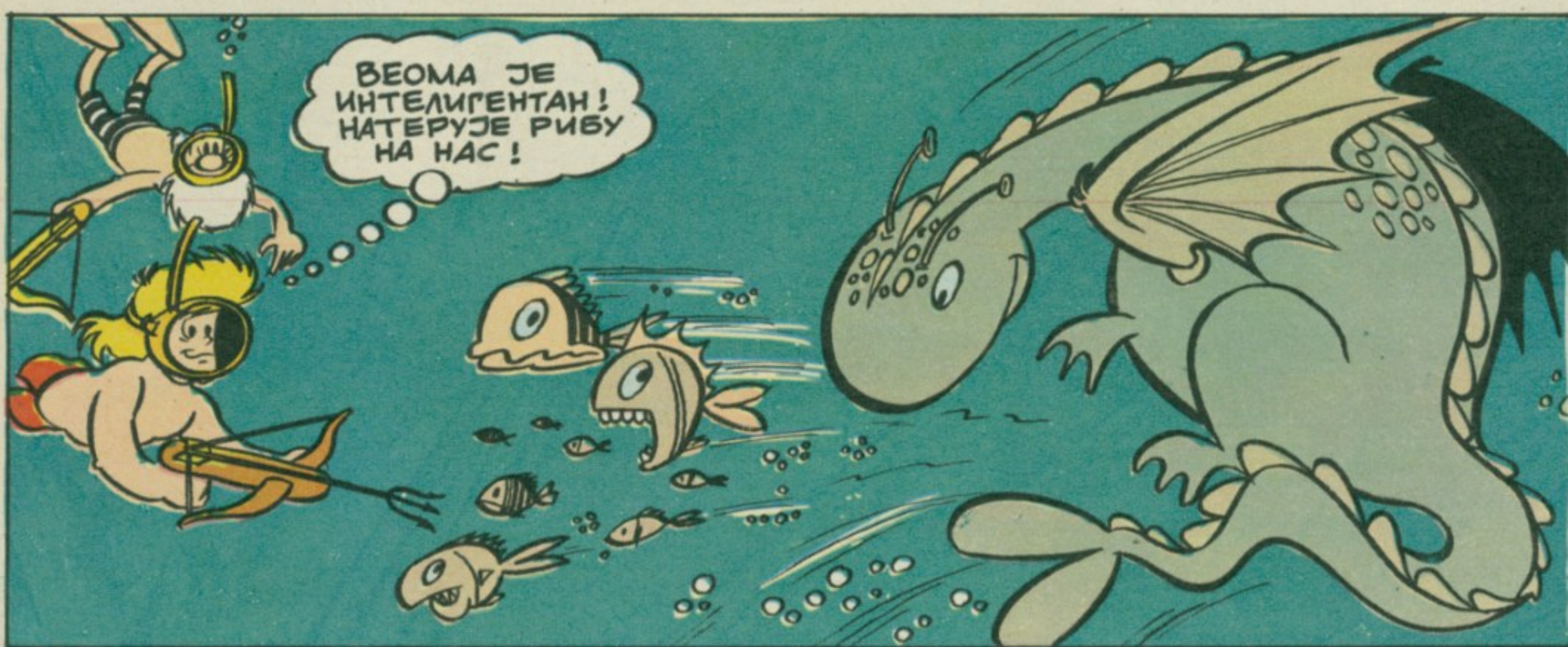
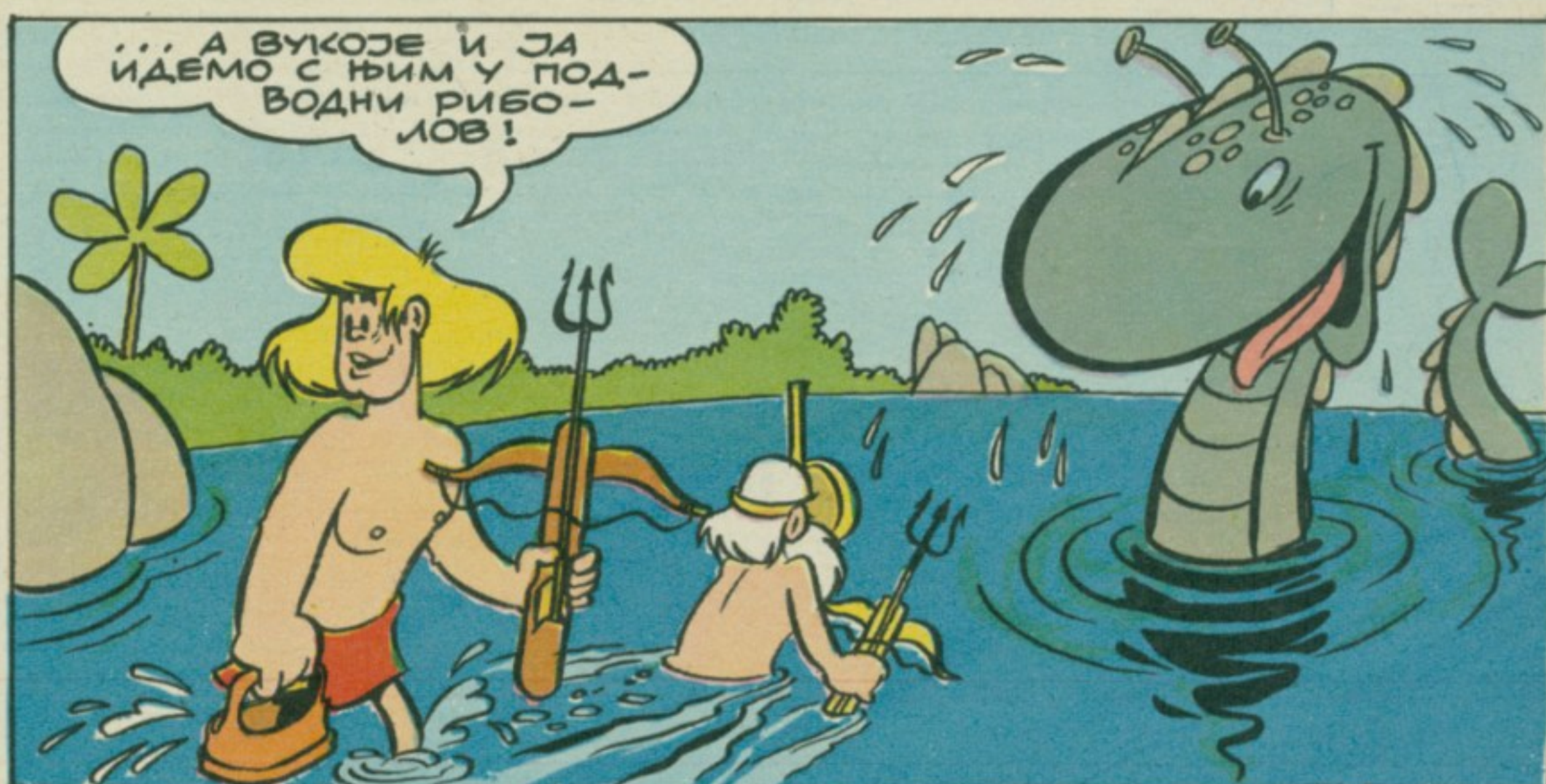
— Чини нам се да један амерички официр са водом војника жели да разговара са вама!

Била је то претходница 307. пешадијског пука који је најзад успео да се пробије до опкољених. Она је донела са собом храну и воду.

Није било радосних узвика, тапшања по рамену, бацања шлемова увис. Од 550 људи, 107 је било мртво, 190 рањено, 63 нестало или заробљено. Оно што је преостало, сада је измилело из ровова и ћутке стајало чекајући да спасиоци приђу ближе. А затим су навалили на храну. Бајонетима су отварали конзерве, хапаљиво гутали месо и одмах повраћали. Њихови измучени стомаци које су седам дана пунили травом и кором са дрвећа, нису то могли да поднесу. После тога пали су на земљу и увијени у донете шинеле одмах заспали тешким, али окрепљујућим сном.

„Шер ами“ је узлетео у последњем тренутку праћен беспштедним немачким рафалима и уплашеним погледима америчких војника.

На вратима се зачуло опрезно куцање. Студент прве године права Живан Мишић отворио је и у полумраку степеништа угледао два пријатеља с факултега.

— Жићо, — рекли су му — спремај се на пут, добио си задатак.

— Куда путујем? — упитао је младић шапатам да мајка не чује.

— Нећеш далеко, четрде сетак километара, до Барича. То је испред Обреновца. Треба да однесеш једну важну поруку, ово писмо. Тамо ће те чекати друг који је веза с борцима у шуми. Човек ће бити у железничкој униформи. Пази, немој да заборавиш лозинку! Он ће те питати: „Је ли каснио ваљевски воз?“, а ти треба да одговориш: „Не, стигао је на време!“. То је све.

Жића је само климнуо главом. Био је срећан. Другови из диверзантске групе имали су у њега поверења.

ВОЗ ЈЕ ОПКОЉЕН

Из звучника београдске железничке станице чуо се монотон женски глас који је обавештавао: „Путнички воз за Ваљево који полази с првог узаног колосека касни у поласку седамдесет минута!“

Ово ми баш није требало, размишљао је Жића. Чита вих седамдесет минута! Може пасти у очи агентима који овде контролишу путнике. Можда је било боље да је ушао на Чукарицу и ту се умешао међу црноберзијанце који на овој прузи свакодневно одлазе у оближња села, набављају храну и после је по скупе паре продају.

...Најзад је воз са десетак вагона кренуо. У ствари била су то два расклимата на вагона на којима је пи сало II класа, а остало фургона којима се у мирно доба транспортовала стока. Убрзо је воз застао у београдском предграђу Чукарица. Нови путници су нагрнули и заузели сав слободан простор осим кровова. Било их је који су висили на папучицама вагона.

Воз је наставио да клопа према Железнику. Пут од Београда до Ваљева, укупно 96 километара, воз звани „Ђира“ прелазио је тада за четири и по часа а често и пуних пет! Само што би пошао и захуктао се, а већ би била станица: Железник, Жарково, Умка, Моштаница, Барич, Обреновац, Звечка, Мали Борак, Бргуле, Јабучје, Лајковац, Словац, Дивци, Иверак, Лукавац и најзад — Ваљево.

Али, Жићи се није дало да одмакне далеко. Кад је „Ђира“ застао у Железнику да прими нове путнике, воз су опколили Немци с машинским пушкама на готовс. Испред њих је у вагоне усколично неколико људи у цивилу — агенти.

ПОТЕРА У ТУНЕЛУ

Деветнаестогодишњи студент имао је да бира: да се угуши у диму тунела, да скочи с крова вагона или — да падне право у руке агентима!

На почетку вагона зачуло се:

— Исправе! Исправе!

НЕКО ЈЕ ПОВУКАО КОЧНИЦУ

Жића је муњевито размишљао. Можда баш њега траже? Ухватиће га и он неће предати на време поруку, неће извршити свој први ратни задатак. Одлучио је: мора побећи!

Корак по корак неприметно се приближавао степеницама. Намеравао је да кад воз смањи брзину искочи. Само, ни го није било излаз. Видеће га и биће идеална мета за гађање. А можда и не трагају за њим? Застао је у недоумици.

Наједанпут се зачуо дуг писак локомотиве. Приближавали су се тунелу кроз брдо Дубоко између Умке и Моштанице. Кад је „Ђира“ ушао у тунел из којег је требало да изађе за десетак минута, путници су изненада осетили нагли трзај, чи тава композиција се затреса, точкови зашкрипали и — воз је стао. Завладао је силан метеж. Један агент је претио:

— Ко је повукао кочницу, нек се јави. Иначе, видеће свог бога ако ми почнемо да га тражимо! — Преплашени путници шапутали су из међу себе да су их можда намерно увукли у тунел и ко зна шта намеравају с њима. Одједном се зачуо пуцањ. Паника се још више повећала. Нека жена је за-

на, ставио ногу на шипку кочничарске кућице, извио се и док је воз још био у тунелу узварао се на кров вагона.

СКОК С КРОВА

Лежао је на прљавом и неравном крову приљубљен као да је срастао с металом. Воз је идући уназад изашао из тунела. Ако сад почну претрес, сигурно ће га наћи. Али, десило се друга чије. Жића је на крову чуо глас агента:

— Да знате, воз се неће заустављати до Обреновца а тамо ћемо да видимо који је то јунак што је зауставио воз. Нисмо ми наивни. Наћи ћемо га!

Поново се воз нашао у тунелу. Али, није ишао већ просто милио. На папучицама вагона Немци у зеленим униформама и агенти с упаљеним батеријским лампама и кондуктерским фењерима претраживали су сваки метар тунела да се није у неком удубљењу сакрио онај ко је повукао кочницу.

Жића је на крову доживљавао страшне тренутке. Дим га је гушио. Загњурио је главу у недра, али узалуд. Да скаче доле — угруваће се а можда и погинути, да остане — ни то није спас. Кад воз изађе из тунела и почне трагање, неће заборавити да прегледају и кровове. Једина шанса била је да искочи на самој ивици тунела. Али, како да издржи дотле кад га густ дим гуши и гони на повраћање. Само да се не онесвести! Већ му се у глави мутило, све је почињало да се губи око њега, кад се у даљини показао траг светлос-

ти. Воз је излазио из тунела.

Последњом мрвом снаге и трагом свести Жића се вукао по крову према задњој ивици вагона. Склизнуо је низ кров. Шипка од врата вагона ублажила је пад. Треснуо је на ситан шљунак насипа а одатле се откотрљао на једну ливаду.

Црн у лицу као да је прошао кроз фабрички димњак лежао је дахћући док је воз одлазио даље. Они који су га гонили гледали су напред и то је била срећа за њега. Спасао се!

НЕРЕШЕНА ЗАГОНЕТКА

...Ближила се поноћ кад је Жића, кријући се дуж пруге стигао до скретничке кућице у Баричу. Шта ако не нађе везу? Ако је друг чекао и отишао. Одједном је крај једног дрвета угледао неку прилику. Кренуо је корак напред. Добро је, човек је у униформи железничара. Из мрака се зачуло:

— Је ли каснио ваљевски воз? — Жића је као без душе изговорио научену лозинку:

— Не, стигао је на време! — а онда се насмејао...

— Море, врага није каснио! — Насмејао се и човек за везу кад је пружио руку младићу и видео да је гаврав као оцачар.

Убрзо су две сенке настале према брду које се налазило у близини.

Никада Жића није решио тајну ко је те октобарске вечери 1941. повукао кочницу у возу и да ли су агенти тражили баш њега или неког другог. Али, зар је то било важно. Важно је да је он извршио задатак. Ђ. П.

ИСТОРИЈА НАШЕГ СВЕТА

АМАЗОНИЈА

7

ОТМИЦА ДЕВОЈАКА — Пре него што их приме међу одрасле дечаки и девојчице морају да прођу кроз низ искушења. Младићи се уче лову и племенским обичајима и месецима једу само по једну банану и пола литре воде дневно. Девојке се спремају за жене и мајке. Ритуал примања изводи се уз свечане обреде, игру и песму. Код племена Тукано девојке отимају мушкарци маскирани у зле и добре духове, а жене им чупају косу. Оне трпе без јаука: коса ће порастати, а девојке ће се брзо удати.

8

ДЕМОНСКА МУЗИКА — Индијанци приписују својим музичким инструментима магичну моћ јер у сваком „живи“ демон. Праве их од шљунка, костију, бамбуса, тикава коре. Тамбуре и флауте су цинов-

10

ТАКМИЧЕЊЕ БУРИТИ — У срцу Бразила где настаје савана живи племе Крахо чији су преци, према легенди, Сунце и Месец. Ова два ловца умало се нису посвађала када су решила да се ожене. Зато је племе и данас подељено у две групе. У време лови мушкарци подижу логор у савани. Улов деле на два једнака дела. Лов завршавају такмичењем које се зове трка бурити. Бурити су стабла палме тешка 100 килограма и такмичари их трчећи носе у село. Победник је ко први стабло баци пред поглавнину кућу.

11

ТЕТОВИРАЊЕ — Индијанци Амазоније цртају се по лицу и телу соковима добијеним из ароматичних биљака: ватреноцрвену боју ваде из унукуа и онотоа, црноплаву из врсте америчког бора. Свако племе

2 ЛОВЦИ НА ЉУДСКЕ ГЛАВЕ

ских размера, но има и мањих као што су фруле од кости јагуара или корњачиног оклопа. Бу-бу је велики рог од завијене коре, а виши или нижи тон добија се продужењем или скраћењем спирале. Нарикана је мегафон издубљен у стаблу кроз који „демон“ плаши жене.

9

ПЕПЕО И БАНАНЕ — Сва племена имају потребне ритуале и култ мртвих. Камајуара верују да су богови начинили њихове претке од дрвета камајуве, па одређеног дана праве дрвене ликове четири прародитеља и саплеменика умрлих те године. Око идола се игра и пева. Мртве сахрањују у стојећем положају, само поглавице леже у мрежи. Нека племена мртве спаљују, а да би душа престала да лута пепео месе са кашом од банана и једу. У доба епидемија лепш пре спаљивања лежи на високом дрвету.

има своје шаре и карактеристичне боје. Тетовирање и бојење везано је за различите ритуале и веровања. Племена Иваро употребљава врсту штампарске пресе — ваљак од дрвета или креде на коме су урезане шаре. Иваро тетовирају и своје верне пратнице псе.

12

ЛЕЗИВИ ТРОФЕЈИ — Иваро су најопасније племена Јужне Америке, њих се плаши читава Амазонија. Високи су, светлије коже и често риђе косе што је наслеђе бракова њихових предака са белим женама. Толико су сумњичави да живе километрима удаљени једни од других. Само се у случају рата или напада уједињују и бирају заједничког вођу. Пошто верују да ће се докопати душе неког непријатеља само ако му одсеку главу, куће су им пуне људских глава препарираних да нису веће од наранџе.

КРАЈ

Патрола од три авиона полетела је тог летњег јутра 1938. године с београдског аеродрома у редовно извиђање. Непун час касније на аеродром се вратио само један усамљен „хокер“ вође патроле капетана Тихомирова. Друга два авиона којима су управљали капетан Драгомир Нешовић и наредник Бранислав Тодоровић лежала су раздупана у парампарчад на једној пољани у близини Аранђеловца!

Шта се догодило у ваздуху Тихомиров није умео да каже јер апарати нису били повезани радио-везом. Тек касније сазнала се истина о овом догађају. Звучала је више него невероватно.

УДАРАЦ ПО ГЛАВИ

— Летели смо од Велике Плана према Лазаревцу — испричао је својим друговима сутрадан капетан Нешовић. — Ја сам био десни пратилац и налазио сам се око 160 метара удесно од вође. Негде од Аранђеловца приметио сам да наредник Тодоровић нешто заостаје, али помислио сам да ће нас стићи и више нисам обраћао пажњу на њега. Пратио сам вођу, гледао на карту, инструменте. Висиномер је показивао 1800 метара, брзина 240 километара на час. Све је функционисало како треба. Када сам приметио да вођин авион прави заокрет према Лазаревцу, кренуо сам и ја за њим. Одједном, осетих страхан ударац по глави.

Све се око мене домило, седиште је било просто здробљено. Команде су пре стале да ме слушају. Апарат је изгубљен, схватио сам, а и ја — ако нешто не учиним. Реаговао сам муњевито. Одузео сам гас и покушао да устанем са седишта. Али, заборавио сам да сам везан. Ослободио сам се каишева колико сам могао брже пазећи при томе да случајно не повучем ручицу падобрана. Чим сам то учинио, моја прва мисао била је ослободити се авиона, искочити из њега. Али, то је ишло много теже од одвезивања. Био сам потпуно затрпан кршом и лимом авионских делова. Схватио сам да је немогуће да се извучем са седишта онако како се то ради пред скок падобраном... А авион је падао све већом брзином. Земља се неумитно приближавала.

Тада сам се сетио последње могућности: вратанца која се код „хокера“ налазе на левој страни. Али, ни она се нису могла нормално отворити. Прикупио сам последњу снагу и избио улубљена врата. Тек кад сам угледао слободан пролаз према ваздуху први пут откако се десило овај необјашњив удес понадао сам се да ћу можда успети да се спасем. Све се ово одиграло филмском брзином, ваљда док сам падао са 1800 на 1400 метара!

Искочио сам главом напред.

ИЗВИНИТЕ, КАПЕТАНЕ!

— Нисам хтео да налетим на вас — правдао се млади пилот, блед и узбуђен. — Хтео сам само да упитам где је вођа, а онда сам осетио да се нешто ломи испод мене.

Моје муке, међутим, ни издалека нису биле завршене. Сад ме је чекао још један тежак задатак: нипошто нисам смео да повучем ручицу падобрана пре него што се потпуно не одвојим од олупине авиона и његових крхотина које су летеле по ваздуху. Наравно, нисам смео то да учиним ни прекасно.

АВИОН МЕ ЈУРИ

Падао сам слободно али потпуно немоћан јер заједно са мном падао је и авион. Као да ме је намерно пратио у стопу. Више то није био онај мој добри друг на коме сам провео толике часове летења већ непријатељ који сваког часа прети да ме уништи. Таман се ја латим ручице падо-

брана а авион се истог часа устреми на мене као неко страшило и ја клонуло спустим руку поред тела. Та језива игра поновила се за непун минут најмање десетак пута!

Више нисам имао снаге да падам у стојећем ставу, услед тежине падобрана почео сам да се презрећем тумбе преко главе. За чудо, страх нисам осећао. Чекао сам само спасоносни тренутак кад ће мој авион као тежи добити веће убрзање и нестати испод мене. Најзад се и то догодило. Негде на висини од 1000 — 800 метара авион је муњевитом брзином пролетео поред мене и суновратио се према земљи. Одмах сам повукао ручицу падобрана. Зачуо се звук који је личио на жубор потока, то је шуштала свила мог падобрана који се отварао. Осетио сам

снажан трзај, као неку потмуну експлозију, и учинило ми се као да ме падобран не носи доле већ поново у висину. То је било зато што сам пре тога дуго слободно падао великом брзином. Ускоро падобран је један тренутак застао а онда почео полако да се спушта.

Ипак, ни сада нисам био сасвим сигуран. Око мене су и даље летели опасни делови разбијеног авиона и ако ме само један од њих стигне и запара свилу падобрана — одох ја до ђавола.

Бацио сам поглед навише. Тодоровићев авион нисам видео. Само је вођа патроле Тихомиров кружио на мном али се и он брзо удаљио. Јер, ни за њега није било безопасно да се ту врти.

Полако сам се приближи-

вао земљи. Погледао сам доле: добро је, пашћу на једну утрину.

СКОК С АМРЕЛОМ

Чим сам се спустио, окколили су ме сељаци и нека деца. Један ми је рекао показујући према небу:

— Ено, још један зероплан је пао и пилот је искочио с амрелом. То је тај што је ишао позади и налетео на вас...

Тек тада је капетану Нешовићу било јасно шта се догодило с његовим авионом. Дакле, судар у ваздуху. Шта ли је с Тодоровићем?

Њега није требало дуго чекати, ускоро се и он придружио групи која је стајала наред ледине. Није био повређен али зато је био збуњен и блед.

— Господине капетане — обратио се Нешовићу у ставу мирно — не љутите се. Извините, нисам хтео да налетим на вас. Желео сам само да приђем и упитам вас где је вођа. (У то време још нису сви авиони имали радио-везу, па су се пилоти дозививали у ваздуху ако су хтели нешто један другом да кажу.) Како сам ишао брже, да рас не бих прстигао одузео сам гас и повукао авион себи... У том часу изгубио сам вас негде испод крила, накренуо апарат налево а кад вас ту нисам видео — надесно. Нешто је у том тренутку почело да се ломи испод мене. Моји инструменти нису радили, извукао сам падобран и — ево ме. Опростите ми...

Капетан Нешовић на све то изговорио је једну једину реченицу:

— Данас смо обојица имали луду срећу!

Што се капетана Нешовића тиче то је било заиста тачно. Прво, имао је срећу што му је седиште, сасвим случајно, било увучено. Да тога није било, наредников авион би му приликом судара тачно одсекао главу. Следећа његова срећа је била што није изгубио свест при удару по глави. Даље, у току лета нису га дохватили комади еломљеног апарата. Најзад, био је одморан, испаван и довољно снажан да се извуче из седишта...

Тако се завршио овај јединствен случај срећног судара у ваздуху: оба апарата била су потпуно уништена а пилоти су проишли тако рећи без огреботине.

С. П.

Таман сам се спремао да повучем ручицу падобрана кад се авион истог часа устремио на мене као неко страшило.

ЧУВЕНИ ГУСАРИ

1

КАПЕТАН КИД, бар тако верују многи, није имао времена да се врати по своје благо које и данас лежи закопано на неком пустом острву. Прославио се као званичан пират британске круне: бродом „Авантура“, који је 1695. добио од Виљема III, пресретао је не пријатељске бродове, заробљавао их и пљачкао. На својој последњој пловидби за Америку заробио је неколико француских бродова и домогао се богатог плена у злату. Кад је стигао у Њујорк ухапшен је и осуђен на смрт, али не због пљачке већ што је кофом убио једног бунтовног члана своје посаде.

2

МАЈОР БОНЕТ, угледан британски официр са острва Барбадоса, напречац је одлучио да постане гусар. Купио је брод, окупио посаду, па иако ништа није знао о морепловству, кренуо у авантуру. Већ на првој пловидби опљачкао је 4 лађе и верујући да је постао прави гусар — удружио се с Тичем. Али, Црна Брада је убрзо преузео новајлијин брод, а Бонета оковао. Бонет је ипак успео да побегне. Ухваћен је после неколико година и обешен. Бонет је био познат по томе што је своје заробљенике осуђене на смрт терао да ходају по дасци све док не падну у море.

3

ЦРНА БРАДА — под тим надимком био је познат гусарски капетан Тич — пловио је уз обалу Северне Америке. Пошто је потопио многе лађе и опљачкао силно благо, затражио је помиловање од гувернера Северне Каролине давши бас нослован мито. Енглези нису признали то помиловање и гонили су га све док у једној бици Црна Брада није пао са 25 рана. Сам изглед овог гусара утеривао је страх у кости: био је огроман, а своју дугу црну браду је пред сваку битку уплитао у кицице везане шареним машиницама. Увек је био наоружан са по два пара пиштоља.

4

ЛУЈ МИСОН верно је служио на француском ратном броду „Победа“ све док у једној бици нису погинули капетан и већина официра. Посада се тада побунила и изабрала Мисона за гусарског капетана. Под његовим утицајем гусари су одлучили да плове под заставом бораца за људска права и оснују прву гусарску државу коју би назвали Либерталија. Необични гусари опљачкали су многе бродове али су се тако уљудно понашали да су се са својим жртвама растајали скоро као пријатељи. Држава коју су основали на Мадагаскару распала се после Мисонове смрти.

НА ТРАГУ ПОСЛЕДЊИХ БЕЛИХ ВУКОВА

Дрхтећи непрестано од хладноће четрдесет дана сам по осамнаест часова дневно осматрао тундру. На крају сам ипак успео да направим најужбудљивије снимке у животу.

Појавио се у даљини као биће из неког другог света. Силуета белог вука тамно се оцртавала у блиставом руменилу зоре. Гледао ме је неколико секунди, а онда је пажљиво почео да силази низ брежуљак и застао на свега двадесетак метара од мене. Био ми је толико близу да сам могао да видим његове косе очи, некако на ранцасте боје. Сем једног прљавог чуперка, длака му је била снежнобела.

Тај тренутак чекао сам

четрдесет дана. Четрдесет дана провео сам у тундри Бафинове земље, циновског острва између Канаде и Гренланда, трагајући за белим вуковима.

Прикључио сам се као фотограф групи научника који су дошли овамо да проучавају начин живота свих бића, а посебно ове ретке врсте вукова.

Као што су у Европи и Азији још пре сто година вукови харали на све стране, тако су гладни поларни вуци пустошили по северним крајевима Северне А-

мерике. Уливали су страх у кости људима на Аљасци. Да би заштитили себе и своје домаће животиње сталници Аљаске организовали су на њих сталне хајке, тако да су их у многим крајевима потпуно истребили. Само на усамљеном, ненастањеном северу одржало се неколико чопора. И сада ту, у тундрама Канаде и на канадским острвима, људи покушавају да спасу од истребљења последње поларне вукове.

ДУХОВИ СЕВЕРА

Доктор Пимпол и његови сарадници којима сам се прикључио имали су за своју акцију спасавања вукова три године. А ја сам имао само неколико недеља да уђем у траг „духовима Севера“. Научници су могли да посматрају вукове кроз јаке догледе, ја сам морао да им приђем што је могуће ближе јер их иначе не бих могао снимати.

Натоварен са 35 килограма хране, горивом и једним шатором, пешачио сам мочварном тундром. После три недеље напорног и узалудног пешачења — прешао сам око 80 километара — до

Гладан је и жапосно завија не би ли дозволио мајку

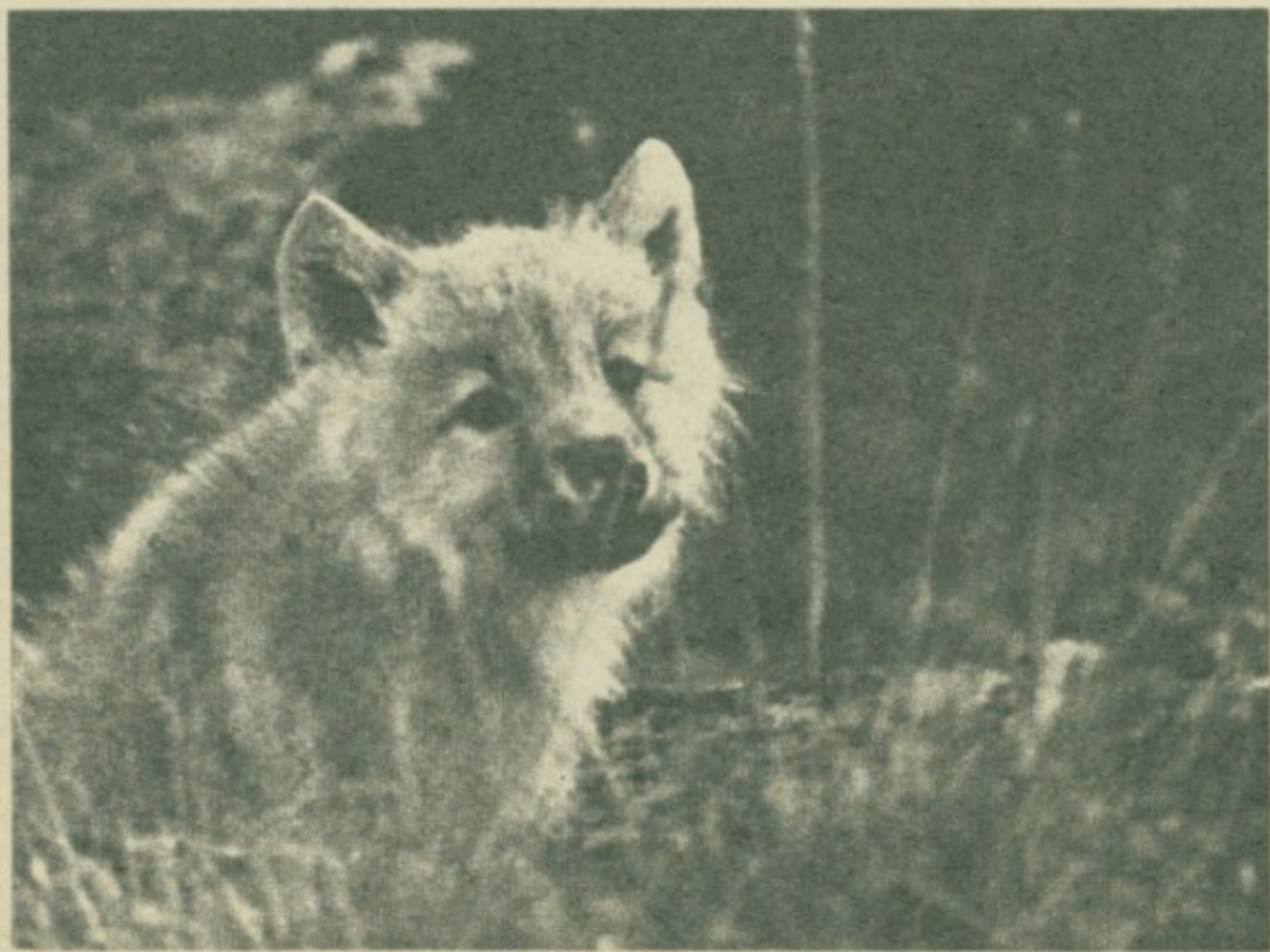
садило ми је да трчим за вуцима. Подигао сам на једном брежуљку логор и одлучио да ја њих чекам. Пет стотина метара даље налазила се једна напуштена вучја јазбина коју сам из свог логора добро видео.

Скоро месец дана сам живео у шатору, а ни једног јединог вука нисам видео. Осамнаест часова дневно осматрао сам тундру око себе и ускоро сам знао сваку травчицу у околини. С времена на време видео бих на небу белу пругу млазног авиона који је преко Поларног круга летео за Европу. Док сам уз примус на шпиритус дрхтао од хладноће и покушавао да од сасушеног поврћа скувам нешто бар колико толико укусно, тешио сам се мишљу да ћу се ускоро вратити у цивилиза-

цију, у угодно загрејане просторије и у ресторане са добром храном.

У СНЕЖНОЈ ОЛУЈИ

Два пута сам морао да пешачим до главног логора да бих узео још хране. Приликом другог повратка у току кога сам само за неколико тренутака, видео, више као сенке, групу белих вукова, изненадила ме је снежна олуја. Зачас сам био мокар до коже и да бих се заштитио увукао сам се под једну избочину у стени. Али, олуја је постајала све јача и није ми преостало ништа сем да се кроз

Тек после дванаест дана отвара вучић своје бадемасте очи

непогоду довучем до свог шатора.

Када сам стигао до свог логора, затекао сам хаос. Олуја је срушила мој шатор и разбацала моје ствари.

На несрећу, стао ми је и сат. Тако сам изгубио свако осећање за време јер је за време кратког арктичког лета увек дан. Почела је да пада киша и није престајала десет дана. Љутина и страх довели су ме на ивицу лудила. Био сам спреман да одустанем. Нека иду до ђавола бели вукови, само нека престане олуја да могу да одем.

Али кад сам се једанаестог дана пробудио владала је необична тишина. Ветрић је разгонио облаке, сунце је сјајало.

И онда сам први пут чуо вука у близини. Отегнуто је завијао а ускоро су му се придружила још два. А онда сам их, најзад, угледао на једној стени отприлике километар далеко. Ишли су ивицом стене у правцу севера.

Пошло ми је за руком да их неопажено пратим. Кроз доглед, јер нисам смео много да им се приближим да не би побегли, опазио сам једну малу белу грудву — младунче. Нешто касније угледао сам и јазбину. Из јазбине је изишло друго младунче, а затим њих троје. Ваљали су се по песку.

БЕРАН СУПРУГ И НЕЖАН МУЖ

Увече се спустила густа магла. Изгубио сам их из вида.

Следећег јутра нисам више могао да их откријем. Мора да су под заштитом магле побегли од мене.

Вук је звер која има изузетно развијена чула мириса, вида и слуха. Мора да ме је вучица и на даљини од километра осетила и видела.

Разочаран, пошао сам на траг до свог шатора. И тада, на своју огромну радост, открио сам да се вучја породица преселила у напуштenu јазбину у близини мог логора. Сада сам на миру могао да посматрам животне навике ове породице. Упознао сам цео чопор. Састојао се од пет одраслих животиња и пет младунаца.

Знао сам одраније да поларни вукови имају изразито осећање за породични живот. „Мужеви“ су годинама верни својим „супругама“ и веома су привржени младунцима. Женка очекује младе — 63 до 64 дана после парења. Она обично доноси на свет четири до шест младунаца — чопор остаје на једном месту. После дванаест дана млади прогледају и стају на ноге. Цео чопор се тада стара о њима и даје им најбоље комаде меса.

Према мојој процени младунци у близини мог шатора имали су шест недеља. Док су остали одлазили у лов, један вук је увек остајао у близини јазбине. Чувао је „децу и кућу“, све док се после три-четири дана чопор не би вратио.

Једном сам чак имао прилику да посматрам како два вука лове. На једној стени сам опазио две издужене беле мрље. Кроз доглед сам видео како је предводник наједном пао као погођен метком. Његов пратилац, који је ишао пет до десет метара иза њега, прво је застао укочен као кил, а онда се нагнуо и почео да се шуња напред, све док није стигао до свог вође. Изненада сам схватио разлог овог маневра: на стени испод њих пасео је траву северно-амерички јелен — карибу.

Једним скоком предводник је излетео из заклона. Карибу је покушавао да побегне, али други вук му је

већ препречио пут. На смрт преплашеној животињи прео стало је само да трчи напред, а тамо се налазио понор. Ипак, карибу је скочио.

Овог пута ловачка тактика вукова није уродила плодом. Али, често сам посматрао како се чопор враћа из успешног лова. Сви су тада били потпуно исцрпљени и чим би младунцима пружили храну, просто би се срушили и 24 сата би непрекидно спавали.

БЕЗ ЗАВИСТИ

Једног дана и сам сам кренуо у лов и вратио се с убијеним карибуом. Исте вечери имао сам посету: два бела вука су се прикрала и покупила отпатке. То ми је дало идеју да им поставим мамац — леш карибуа.

Пред вече су се појавила три бела вука и опрезно се приближавала мртвом карибуу. Два су чувала стражу, а трећи је обилазио око мртве животиње и дуго је њушио. Најзад је почео да откида комаде меса и прожидре их. Када се заситио отишао је да смени једног од „стражара“. Тако су три вука јели на смену без зависти и свађе. После дванаест сати вратили су се пуних стомака кући. Сваки је појео отприлике по 15 килограма меса.

Тако сам две недеље лежао сакривен у шатору и по 20 часова на дан и направио најубудљивије снимке у животу. Руке су ми дрхтале од умора, цело тело ме је болело, али снимао сам као опседнут.

А онда једног дана је дошао крај. Чопор вукова је поново кренуо у потрагу за храном и нестао у маглом покривеном поларном пространству.

С. Вејмен

МАЛЕ ЗГОДЕ ВЕЛИКИХ НАУЧНИКА

Оправдана сумња

Једном је познати амерички инжењер и проналазач Кетеринг поднео техничком савету компаније „Дженерал моторс“ пројект необично лаког мотора код којег су челични клипови били замењени алуминијумским. После његовог излагања дигао се један члан савета и с висока се обратио скупу.

— Кетеринг се очигледно шали. Немогуће је израђивати клипове од алуминијума јер се то противи свим техничким законима: у цилиндру мотора оптерећење и трење су сувише велики.

— Јесте ли у то сасвим уверени? — запита га Кетеринг.

— Разуме се да сам уверен. Па ја сам раније радио у фабрици као инжењер.

— Не поричем да сте у фабрици радили као инжењер — одговори му Кетеринг. — Али, сумњам да сте икад радили у мотору као клип

Хвала затвору

Париска академија наука расписала је конкурс на тему „О ширењу таласа у цилиндричним базенима“. Протекло је десет година а на конкурс није стигао ниједан рад.

У то време у Паризу је живео и радио касније истакнути руски математичар Михаил Василевич Остроградски (1801—1862). Он је редовно одлазио да слуша предавања Лапласа и Фуријеа. Догодило

се једном да му отац није на време послао новац и Остроградски је због неплаћеног рачуна гостиначару доспео у затвор за дужнике. У затвору је Остроградски написао рад у којем је решио проблем који је поставила Париска академија.

Када су га после много година питали чему има да захвали за решење једног тако тешког проблема, Остроградски је кратко одговорио:

— Затвору.

Знао је унапред

Познати енглески физичар и математичар Вилијам Гилберт није, као гимназијалац, био баш прилежан ученик и није много времена посвећивао математици.

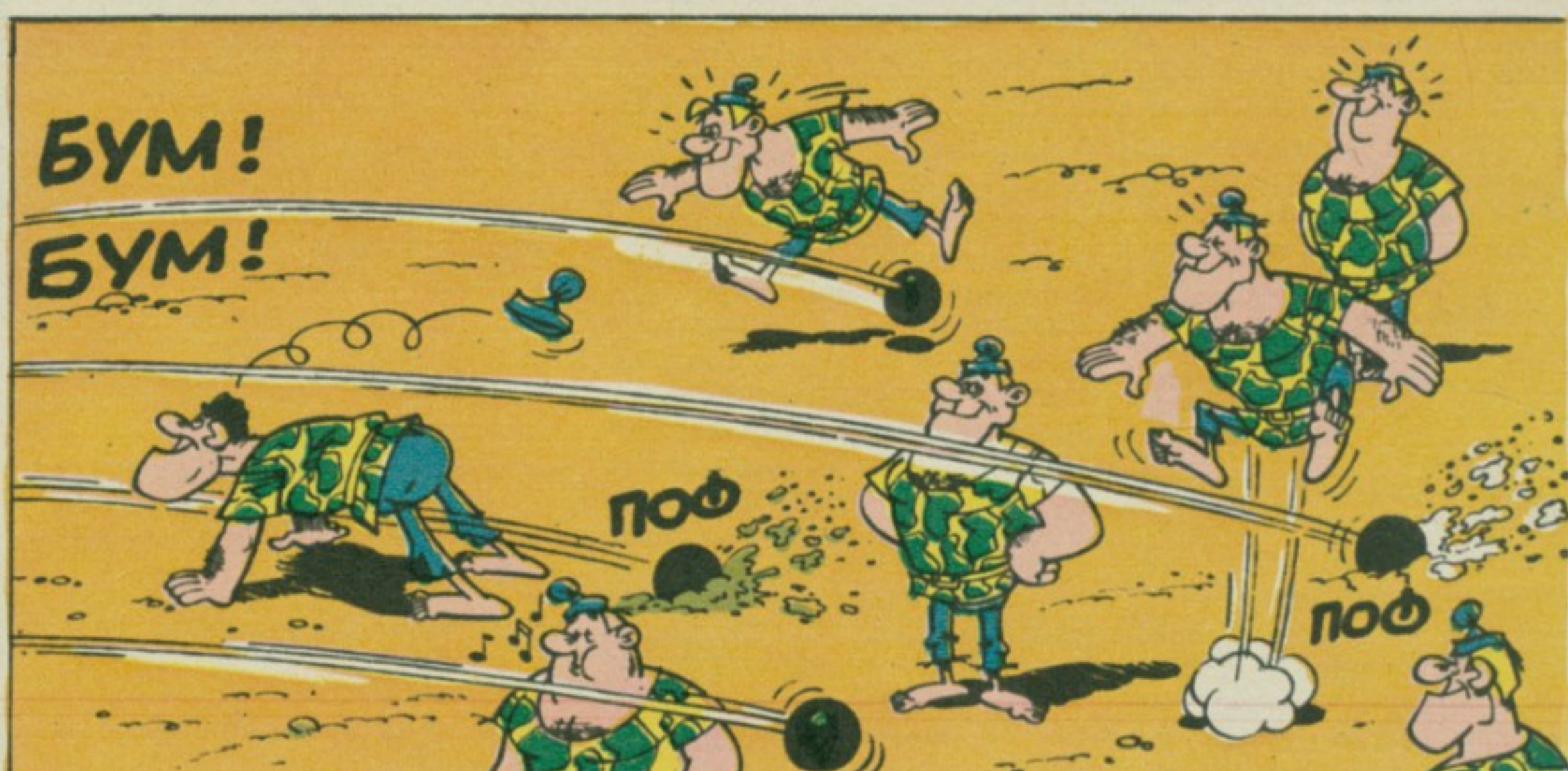
Његов професор математике, кога је жалостило што овај даровити дечак није вреднији, приметио му је како би могао да више времена поклони овој „науци над наукама“.

— А зашто? — зачудио се гимназијалац. — Ја ћу и тако постати велики математичар.

Поларни вук је опрезан и тешко га је намамити

ЦРНА БРАДА И КОМАНДОСИ

ОПРОСТИ, СПАНКИ!

КАД ЈЕ СТРУЈА ОДНЕЛА И ПСИЋА, ГЛЕНДА
ЈЕ ОСТАЛА ПОТПУНО САМА. СПАС ЈЕ БИО
ДАЛЕКО А БУРА СВЕ БЛИЖЕ...

Када је тог сунчаног августовског поподнева Гленда Ленон скочила у воду, море је било мирно и прозирно. Наслоњен на ограду јахте њен муж Роберт пратио је сваки њен покрет. Њихова јахта, дугачка 6,50 метара била је усидрена на пучини десетак километара испред ушћа реке Хомосаса у Флориди. Река Хомосаса свакога дана излучи у море 450 милиона литара воде стварајући у том делу канала јаку струју.

Већ после петнаест минута Гленда је осетила да је водена струја вуче ка пучини. Мало узнемирена, али не губећи хладнокрвност, позвала је мужа.

Роберт је одмах скочио у воду и брзо пливајући стигао до Гленде. За Робертом је у воду скочио и Глендин псић Спанки, али њега је струја одмах понела. На Глендин повик Роберт је запливао да би га стигао. Успео је али при повратку морао је да се бори са јаком струјом. Сунце је тог дана толико пржило да ниједан други чамац ни јахта нису се отиснули на пучину. Били су потпуно сами а струја их је носила све даље од њихове јахте.

Роберт Ленон је био учитељ пливања и добро је знао да неће моћи и да плива против струје и да вуче Гленду. Како је она имала на себи маску за гутање, цев за довод ваздуха и пераја тренутно јој није претила опасност. Зато је одлучио да сам покуша да се докопа јахте, а затим да пође Гленди у помоћ. Пре него што је запливао дао јој је неколико савета: да сачува хладнокрвност, да се не замара одупирући се таласима, да диже главу изнад воде само да би дисала. Рекао јој је и то да вероватно неће моћи дуго да држи пса у рукама. Затим је запливао ка броду који је личио на тачку у даљини.

S O S

Више од једног часа Роберт се борио са осеком која га је вукла ка пучини. Пошто се обала није видела оријентисао се према сунцу које је већ залазило ка западу.

на његовој јаhti. Удвостручио је напоре. Кад се најзад успео на палубу било је прошло шест часова откако је скочио у море за Глендом.

Неколико тренутака лежао је мирно на поду палубе немајући снаге да помери ни делић тела. Најзад, успео је да се дигне, дође до крме и да под пуним гасом крене у правцу запада где је оставио своју жену. Одмах је почео да преко радија шаље SOS. Позив за помоћ ухватили су ловци на ракове који су тог тренутка напуштали луку Хомосаса. Чим су примили позив рибари су кренули у помоћ шаљући и сами SOS — позиве другим бродовима.

Неколико часова касније рибарски бродови, јахте и брзи полицијски и царински бродови претраживали су означено место осветљавајући пучину рефлекторима, док су је авиони обалске страже надлетали. Али од Гленде није било ни трага ни гласа.

Кад се Роберт удаљио од ње Гленда је била убеђена да ће се он ускоро вратити с њиховом јахтом. Али како су часови пролазили њена нада се смањивала. Кад је пала ноћ почела је већ да очајава. Осим страха за себе плашила се да можда Роберт није ни успео да стигне до брода.

Њен страх као да се пренео на пса: окачио се о њу покушавајући да јој се успуже на рамена.

страх од морских паса. Сетила се прича да они нападају купаче и бродоломнике далеко од обале.

КИША И ВЕТАР

Како није престајала да удара ногама по води пераја су јој се засекала у пете, слана вода дражила је оштећену кожу и ужасан бол почео је да је мучи. Уз то и жеђ. Муке је имала да се савлада да се не напије слане морске воде јер је знала да би јој то причинило још веће тешкоће.

Бура која се већ читав час спремала избила је свом жестином. Хладна киша која је лила као из кабла освежила је мало Глендине испуцане усне. Али, олакшање је било кратког века. Море је све више беснело и она је с напором одржавала цев за довод ваздуха изнад воде. Хладноћа јој је све јаче окивала удове, тако да више није чула ни грмљавину ни видела муње које су парале небо.

Кад се олуја најзад смирила Гленда није могла да се одупре сну. Положила је образ на воду, као на јастуче, и пустила да је струја носи. Цев за довод ваздуха стајала је изнад воде и омогућавала јој да дише.

Никад није сазнала колико је

У праскозорје јато мајушних рибица почело је да је уједа за ноге. Сваки њихов утриз остављао је болну раницу коју је морска вода чинила још болнијом. Бојала се само да се, привучене њеном крвљу, однекуд не појаве ајкуле.

Најзад је свануло. Море је било мирно, али на видику ниједног брода. Како се сунце све више пело њена жеђ постајала је јача. Усне су јој биле искуцале од ватре а језик тако надувен да је имала утисак да ће се угушити. Покушала је да израчуна колико времена већ плива: осамнаест часова бар.

НЕШТО СЕ БЕЛАСА

За то време спасиоци, иако су већ били изгубили сваку наду, настављали су трагање. Једини човек који је још веровао да постоји трачак наде да је Гленда жива био је управитељ луке Данкан Мак Ри. Читав живот провео је овај педесетогодишњак у водама Мексичког залива и познавао је све његове ћуди. Добро је знао да по мраку нема много наде да ће несрећну жену пронаћи и спасиоцима се придружио тек кад је свануло.

За све време док је управљао својим моторним чапцем Данкан је издавао упутства својим пратиоцима:

— Пажљиво гледајте по води. Ако приметите било шта светло не испуштајте га из вида.

Више од пола часа провела су три човека помно испитујући сваки траг на води. А онда су угледали како се испред њих нешто беласа. Била је то једна танка, готово беживотна рука.

— Морамо брзо стићи до ње, јер ако нас је приметила може да се опусти и да се удави пре него што стигнемо.

Вештим маневрисањем Данкан је пришао до Гленде и прихватио је. Била је већ на измаку снаге.

Положили су је на дно чапца и завили у ћебад. Испорпљена и узбуђена Гленда је јецала без речи.

Највећом могућом брзином Мак

Најзад, море је престало да се повлачи и Роберт је сад лакше пливао. Али како пронаћи брод у овом морском пространству. Изгледа су били равни нули.

Одједном, нешто као муња блеснуло је на истоку... Био је то одсјај последњих сунчевих зракова који су пали на радио-антену

Од тих његових покушаја глава јој је тонула у воду. Сва њена тепања и умиривање руком нису помогла. Најзад, испорпљена Гленда га је испустила из руку мрмљајући очајно:

— Жао ми је, Спанки...

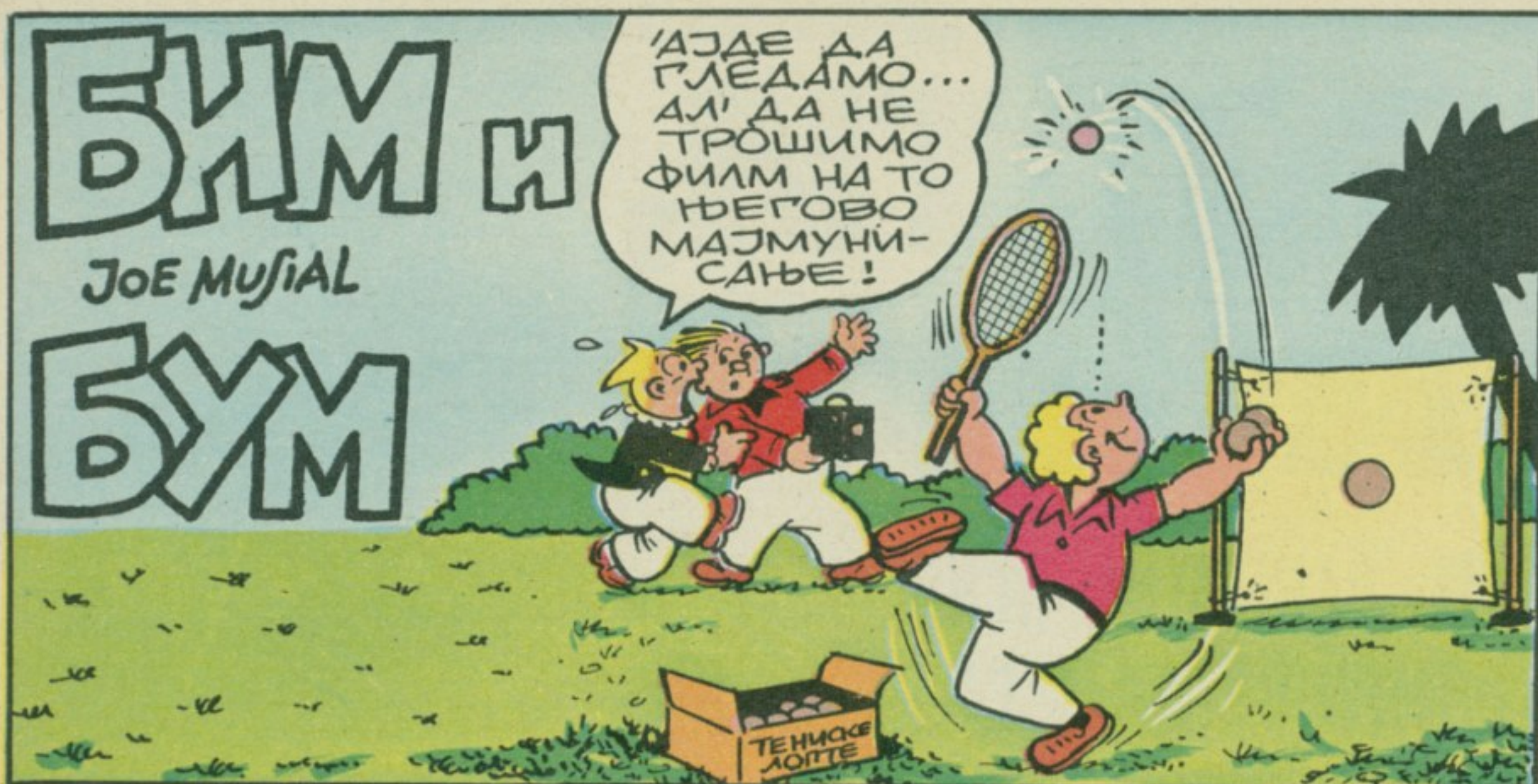
Струја их је брзо раздвојила. С доласком ноћи наишао је и

спавала али кад се пробудила небо је било пуно звезда. Тада је и први пут те ноћи чула брујање авиона; најпре у даљини онда све ближе, а затим су почеле и ракете да осветљавају небо. Једна је пала неких сто метара даље од ње. На жалост, нису је видели и авион се удаљио.

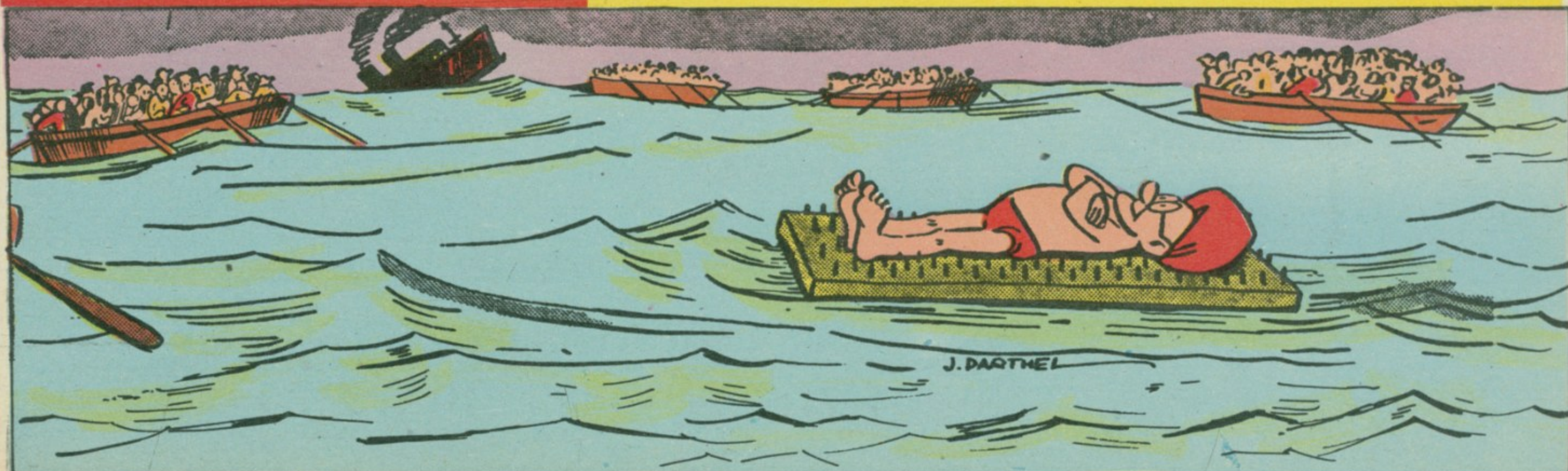
Ри је кренуо ка обали. У сусрет му је долазио Роберт са јахтом.

Гленда је провела у мору више од двадесет часова. За то време изгубила је скоро девет килограма, а ноге су јој биле промрзле. Потпуно се опоравила тек после вишенедељног лечења у болници.

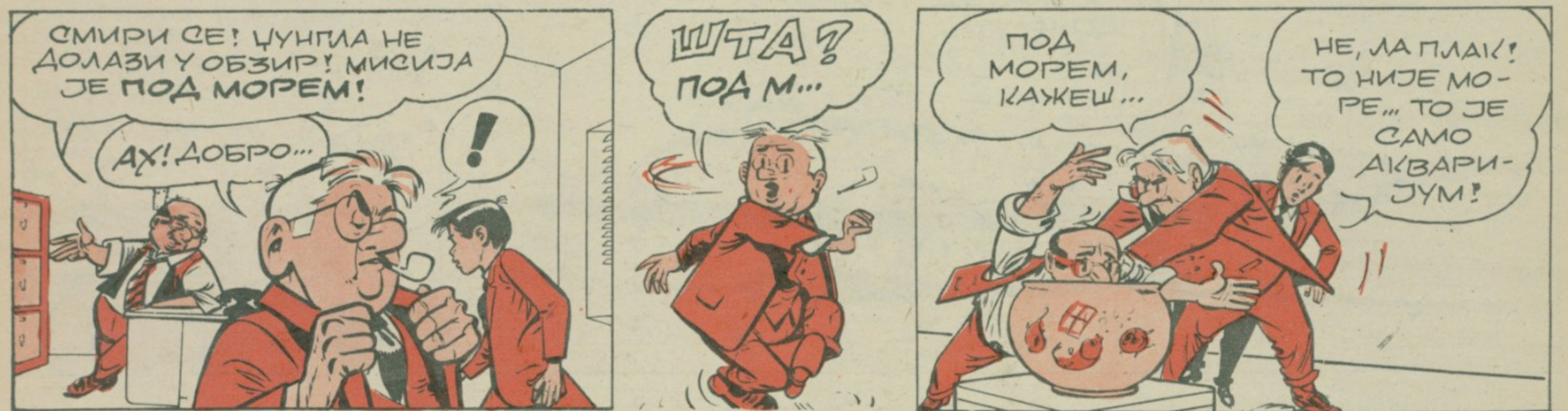
С. М.

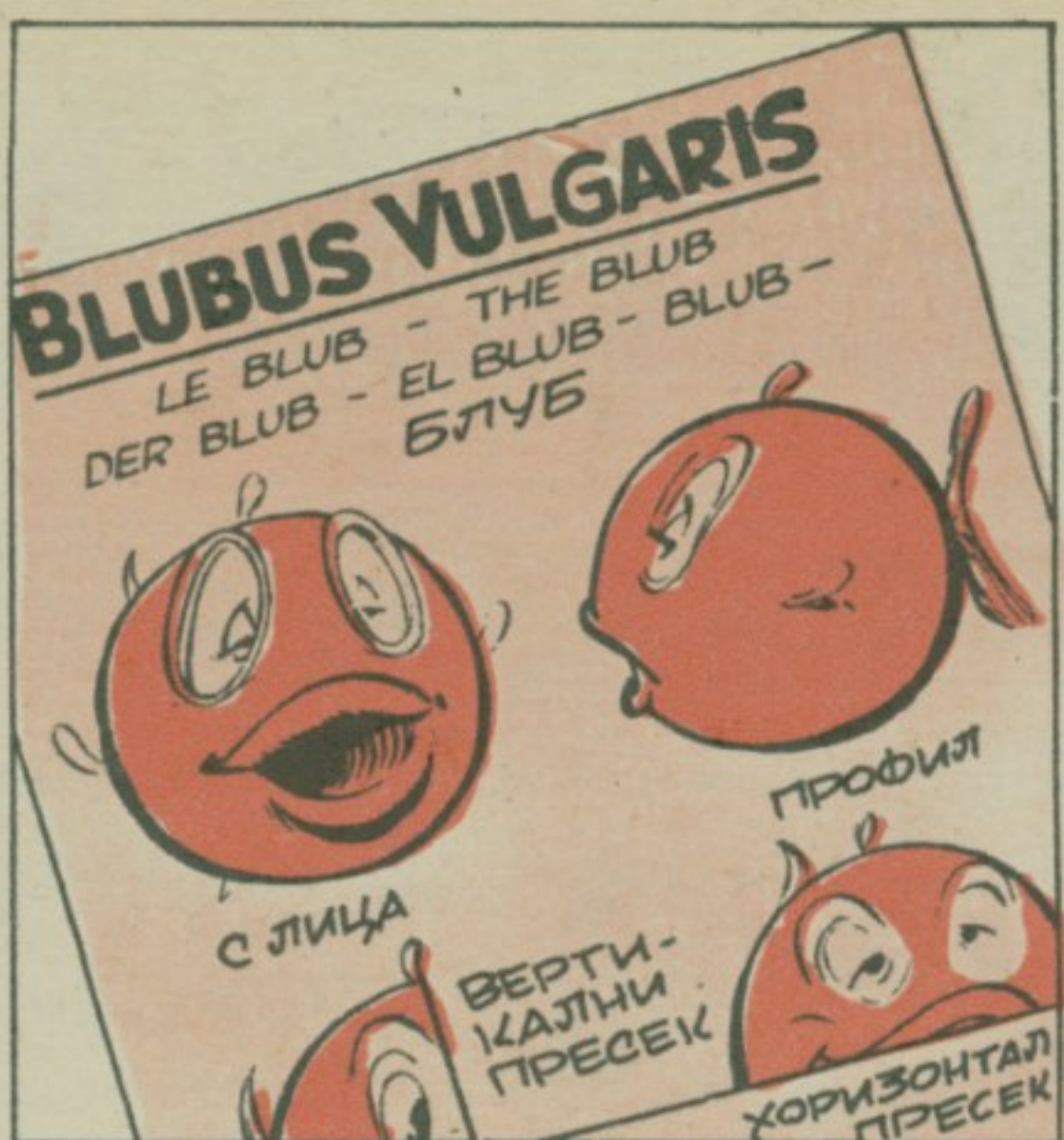

ПРОФЕСОР ОМЕГА

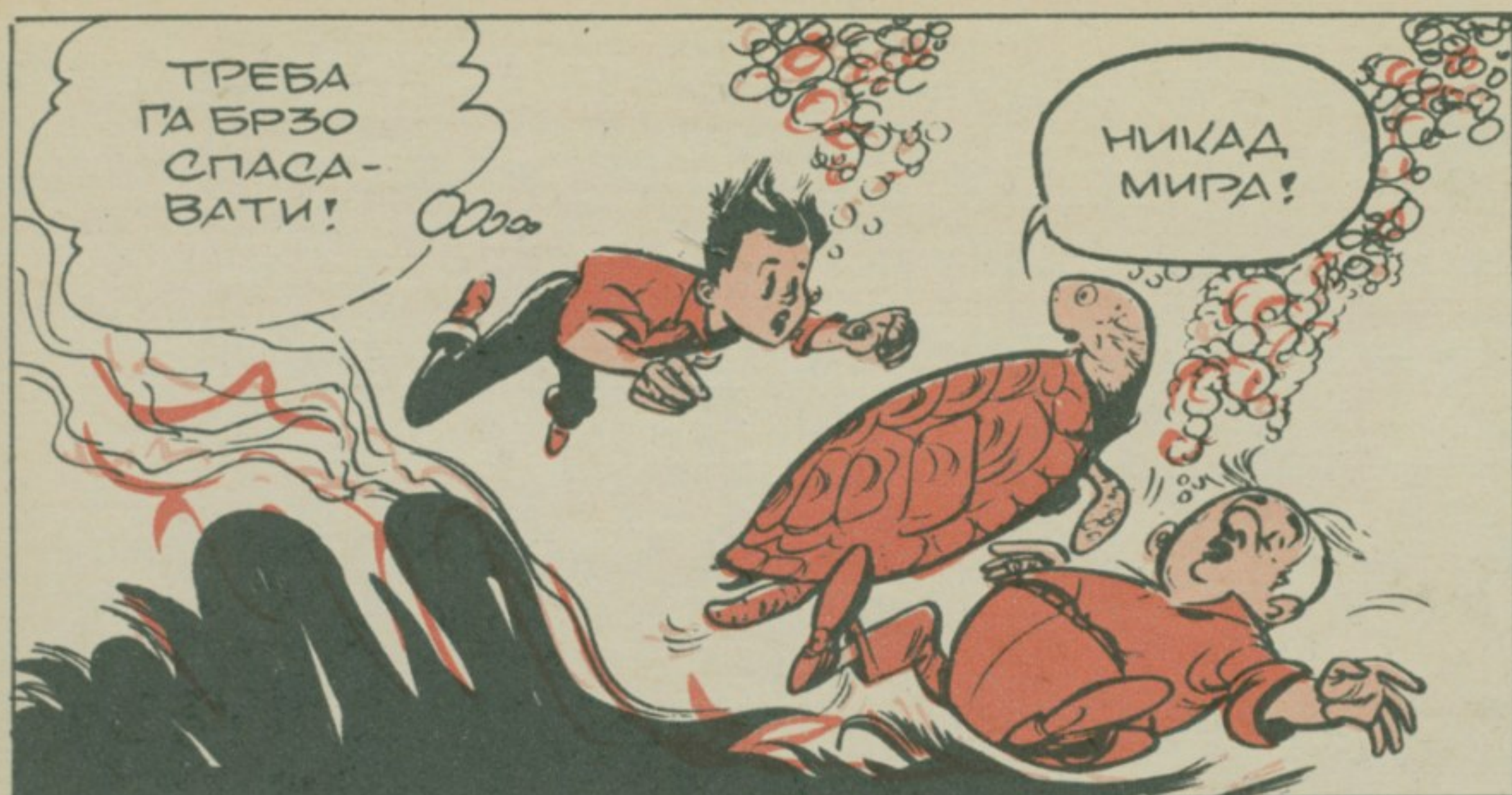
МАЛИША И БЛУБ

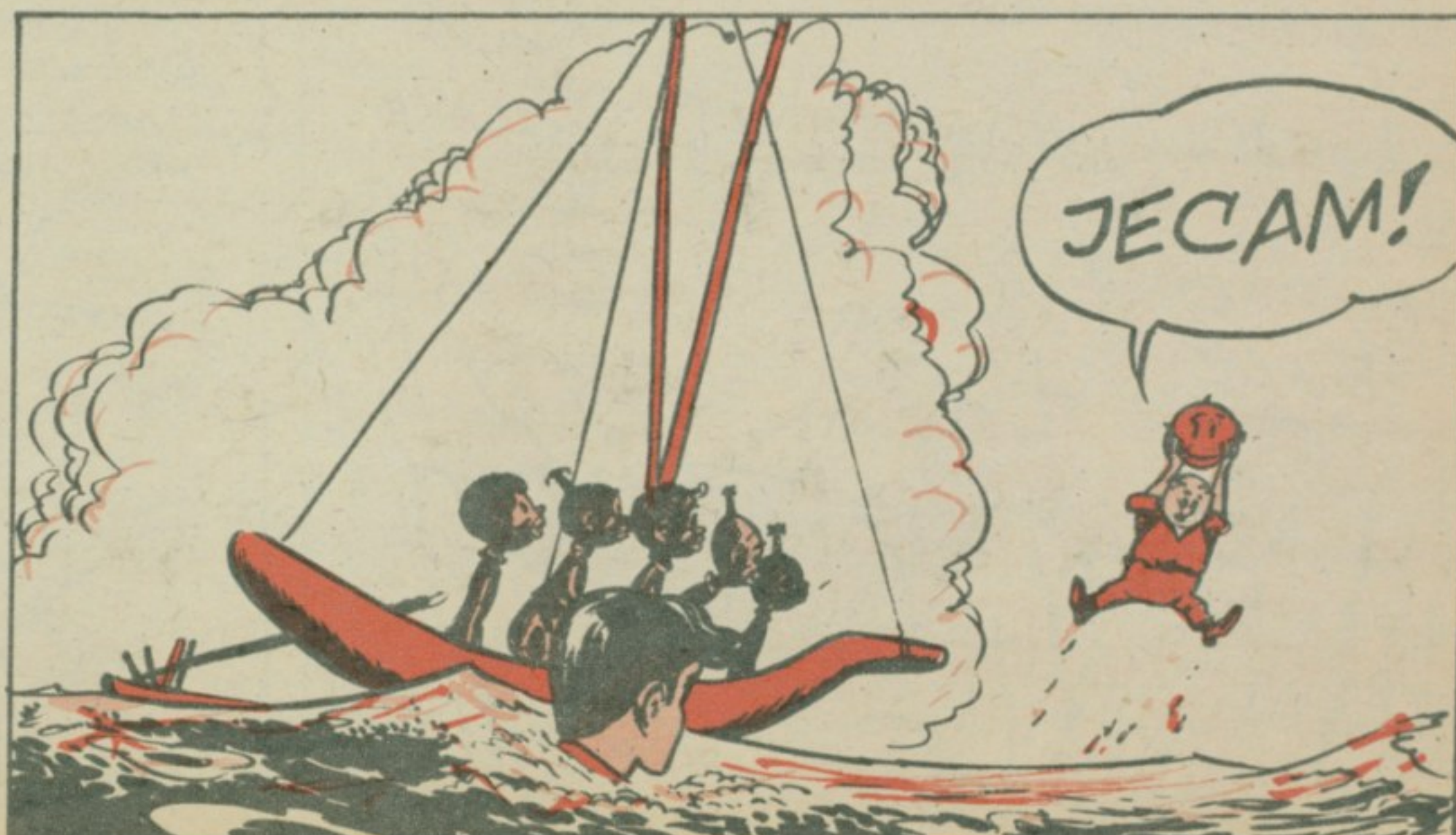
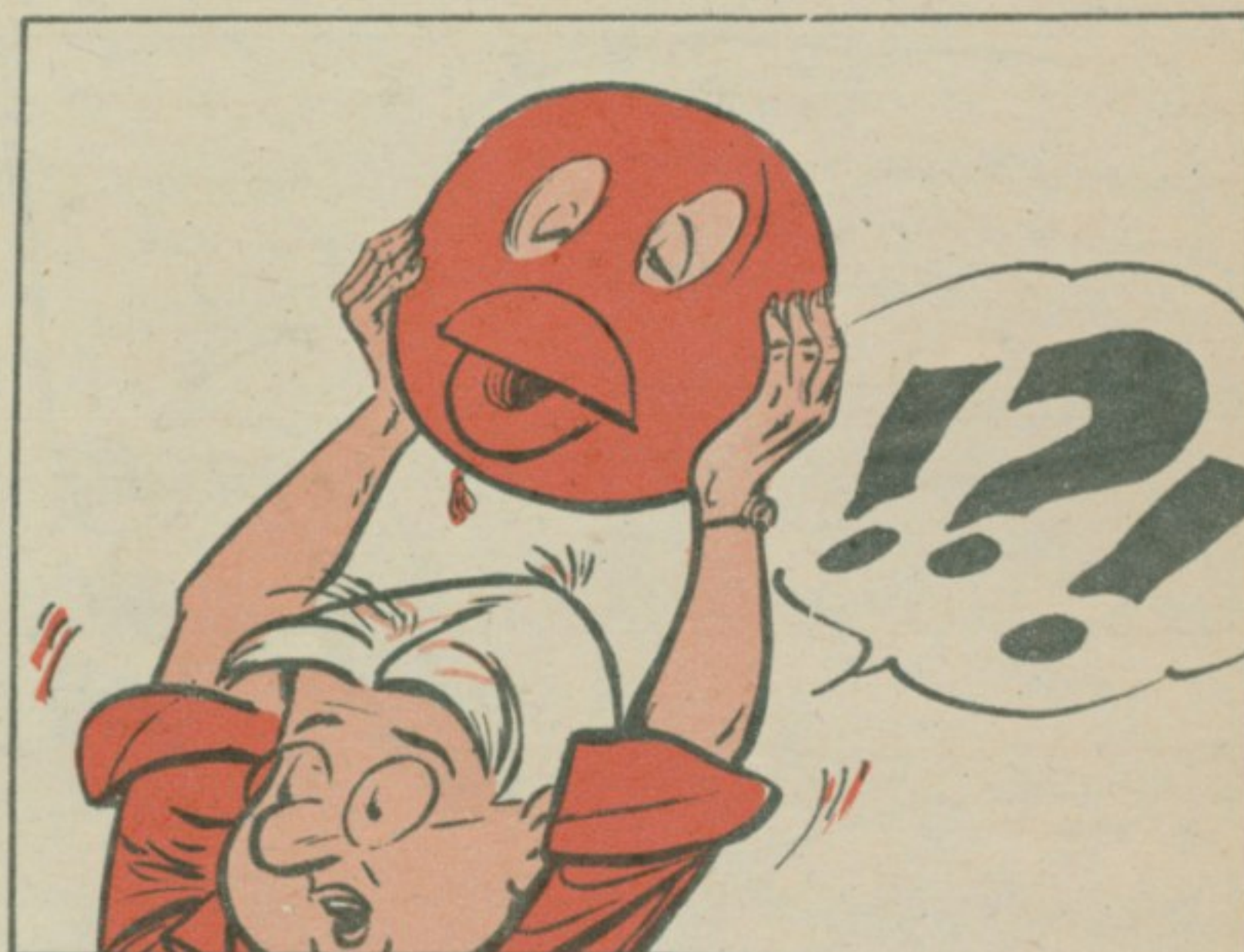
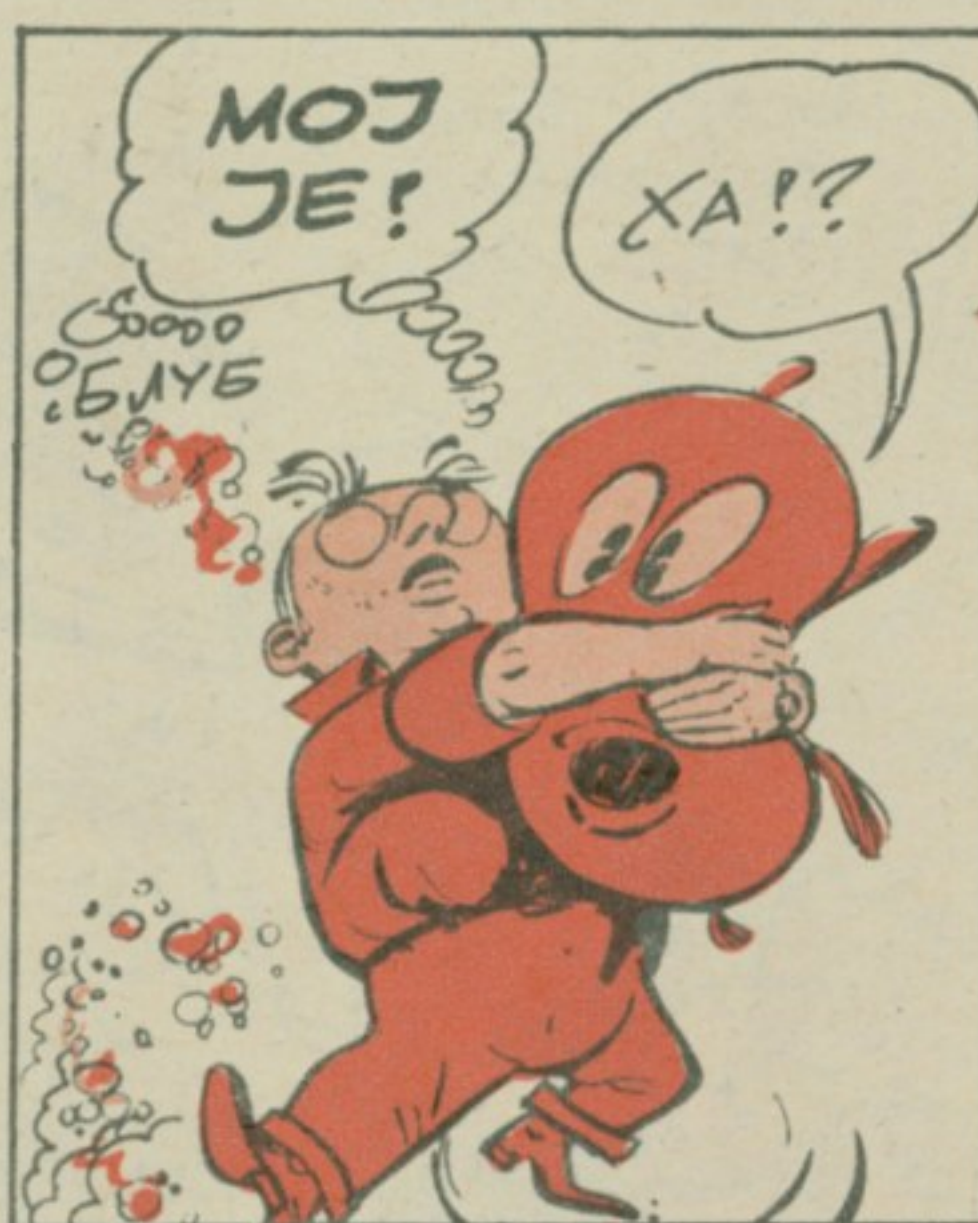

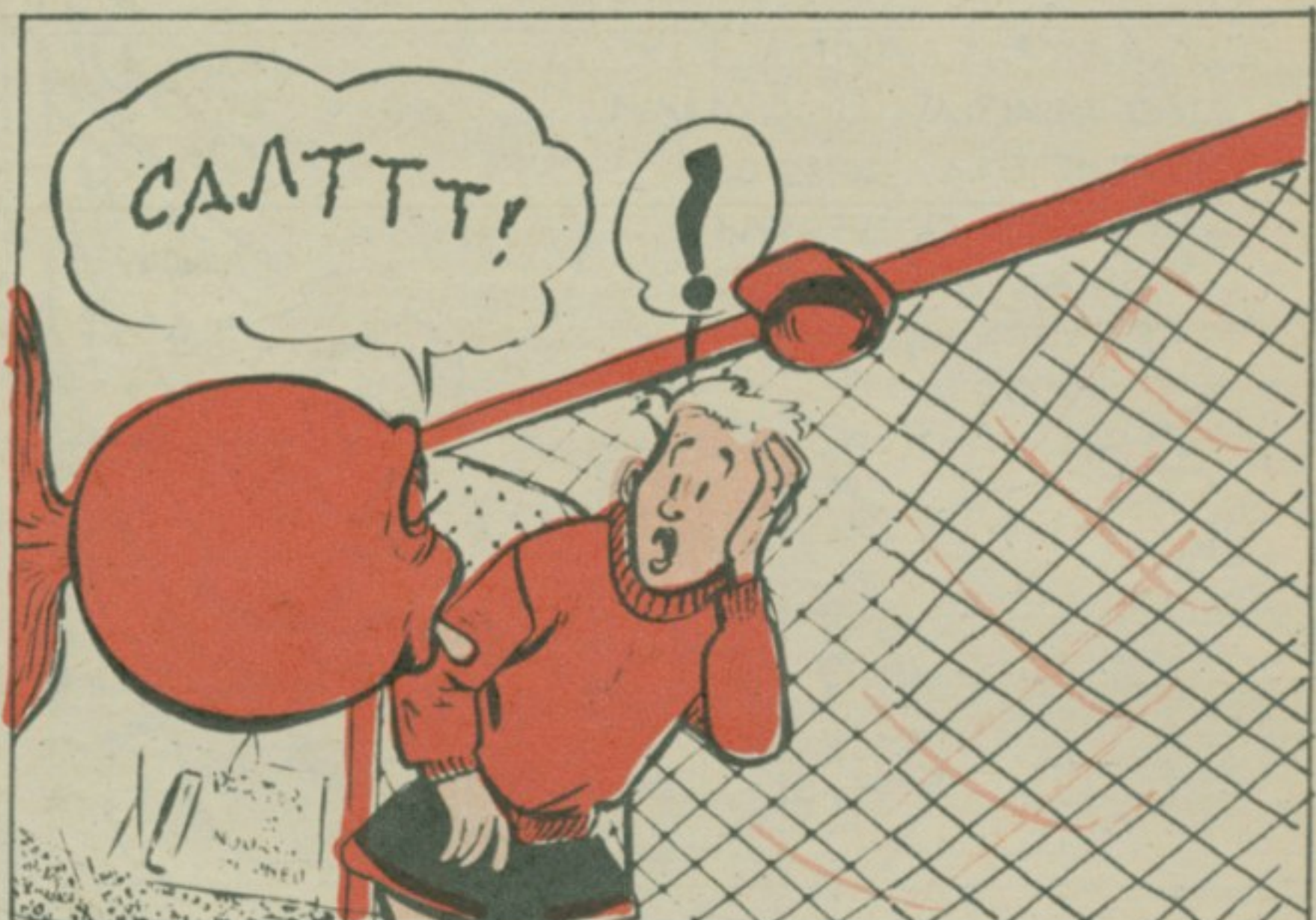

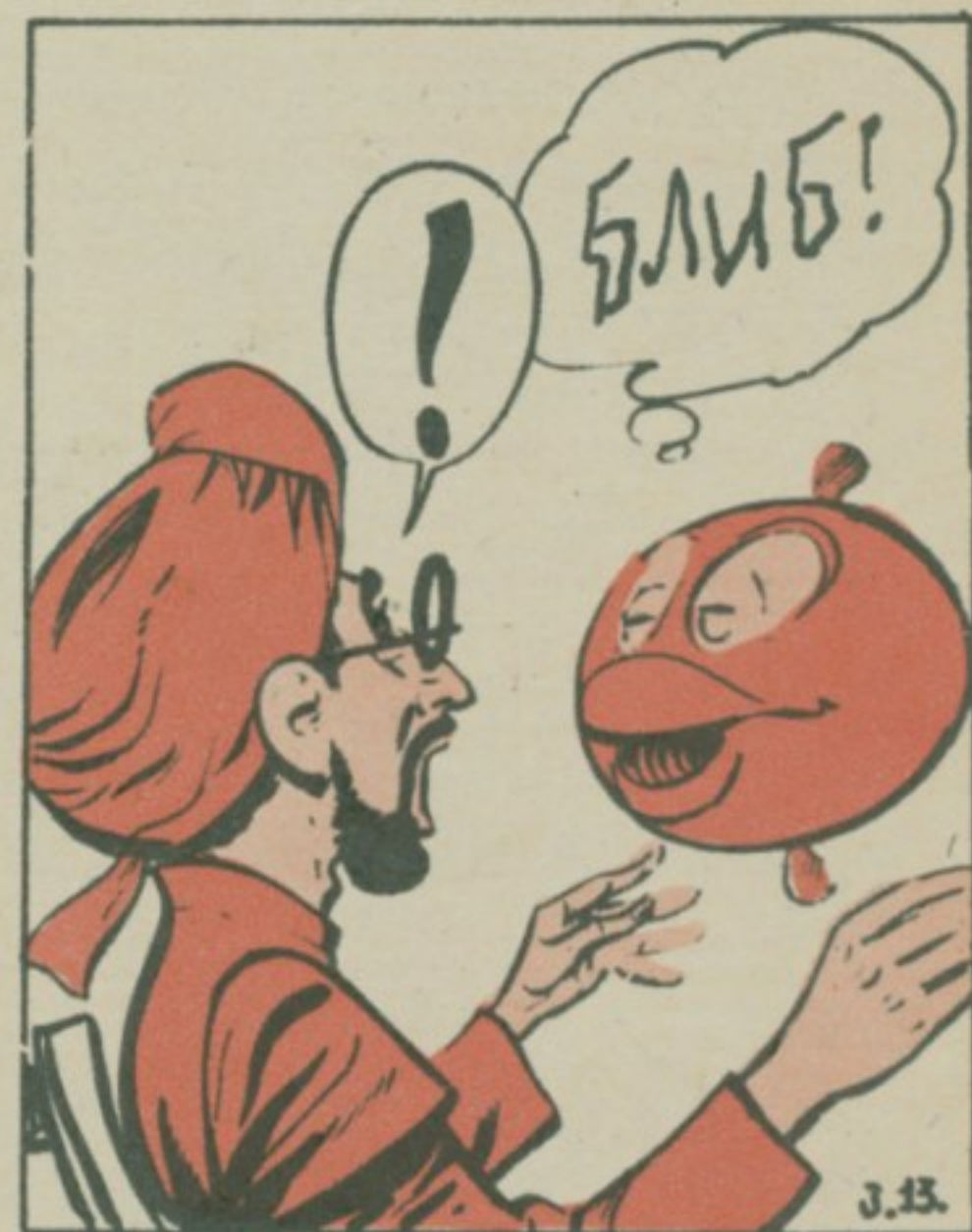
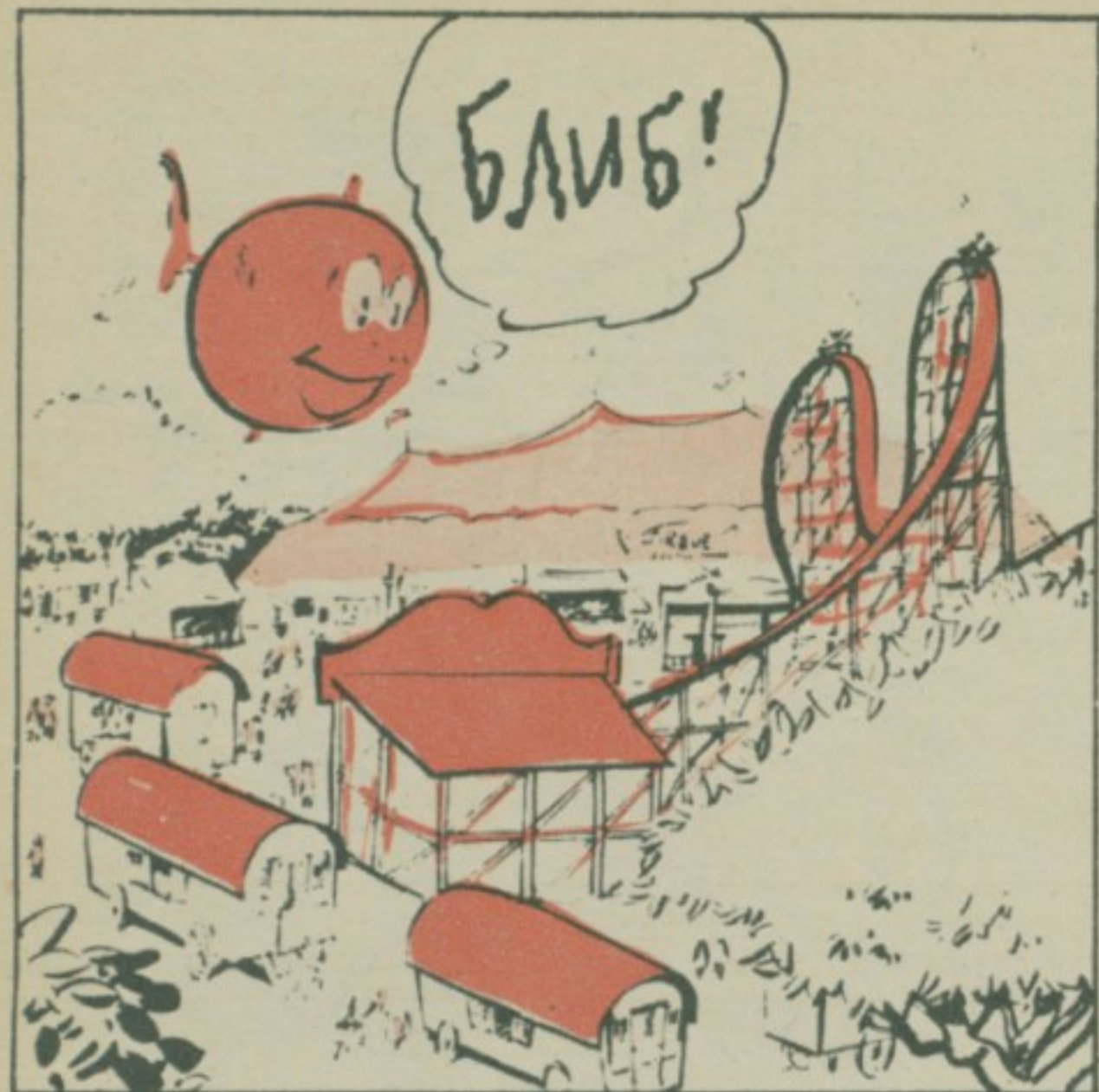

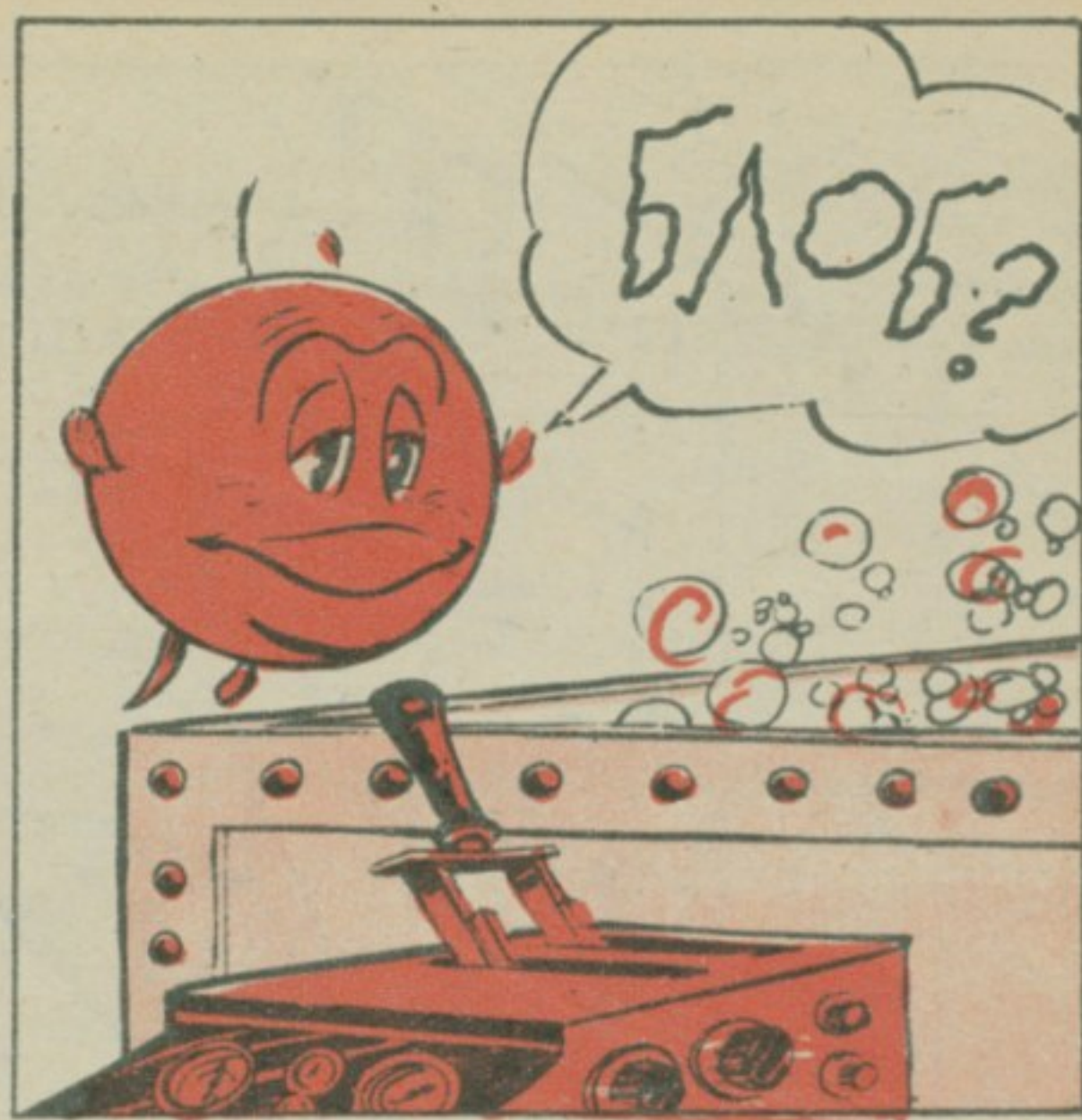

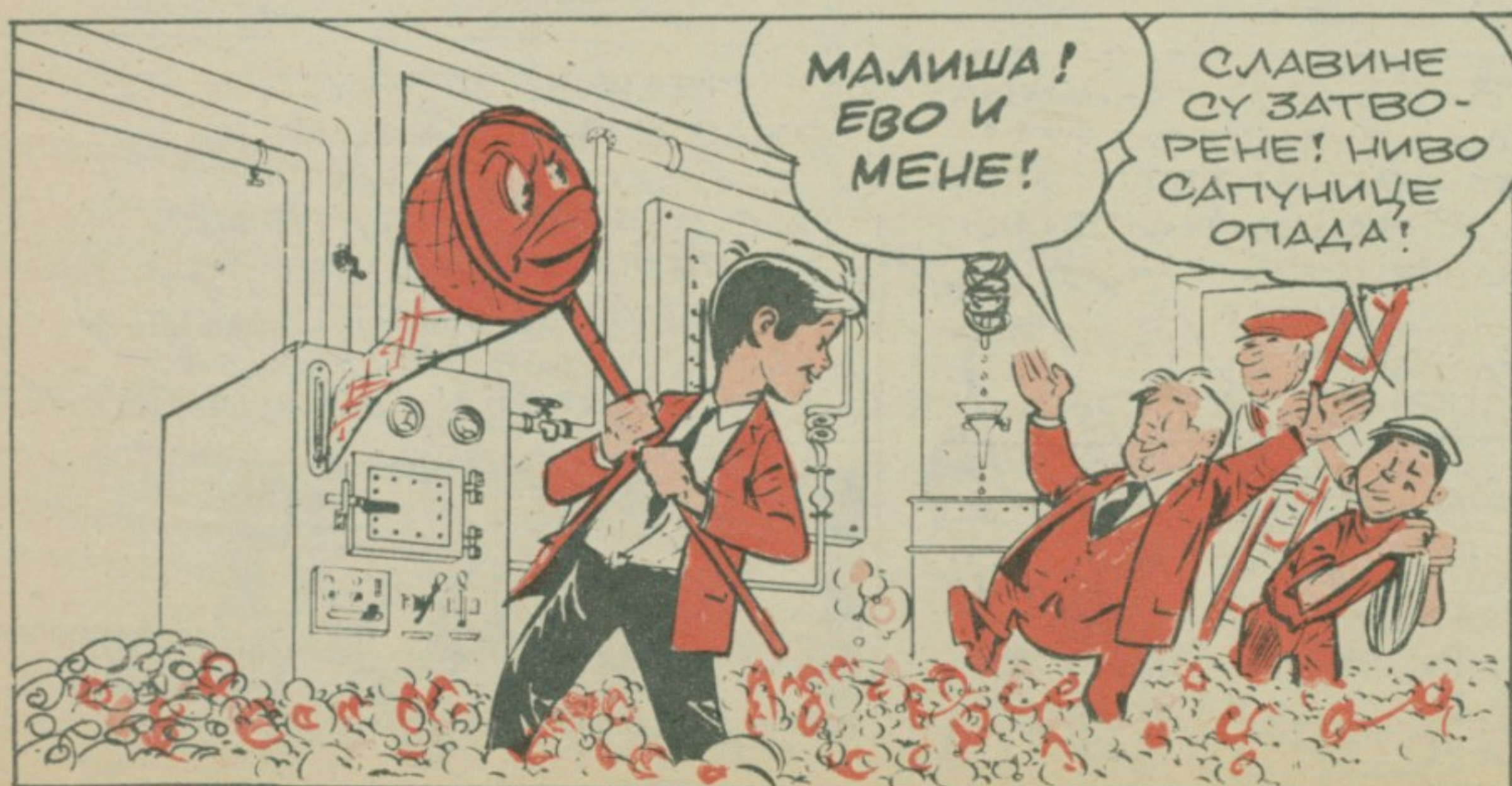
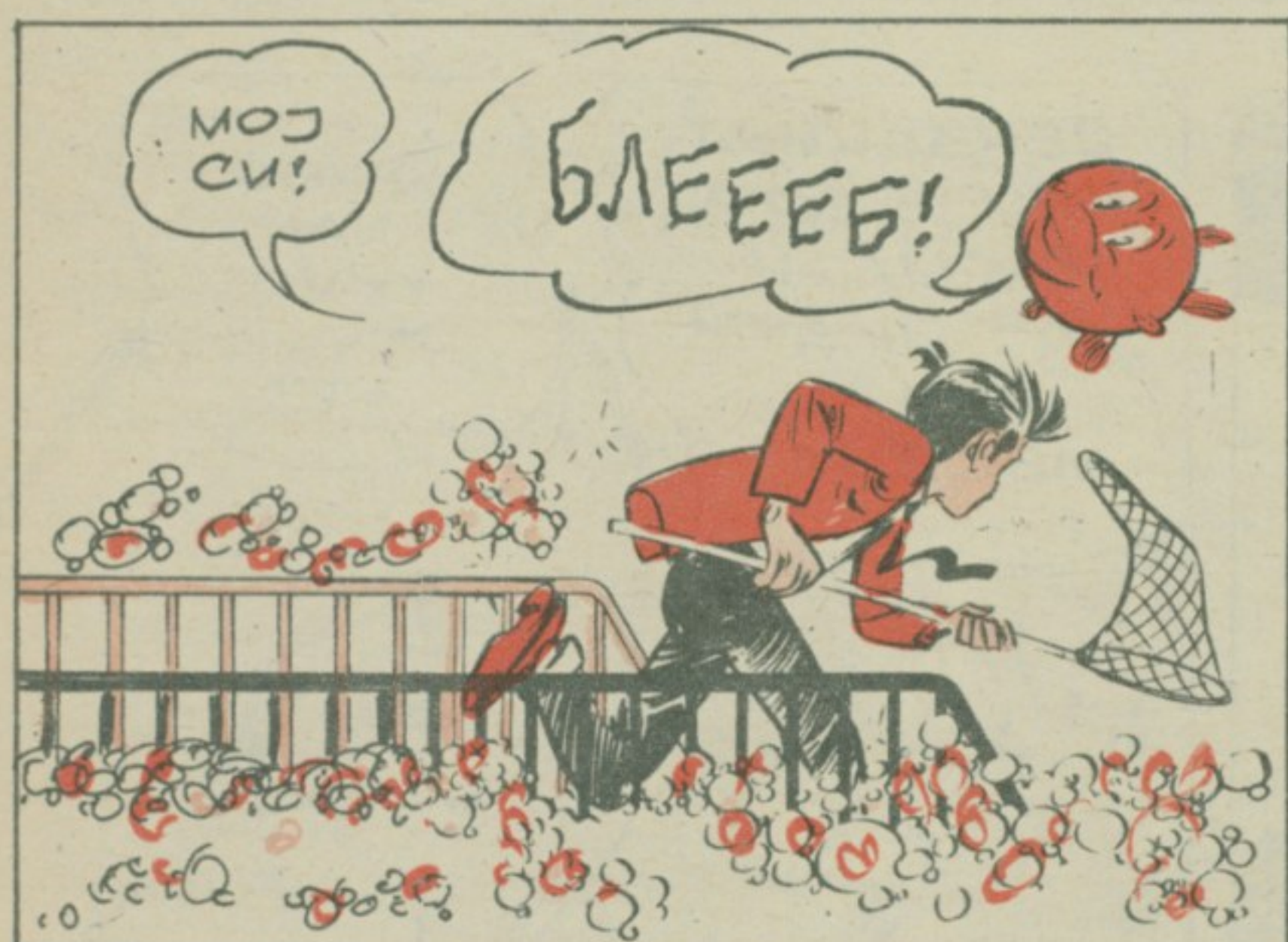
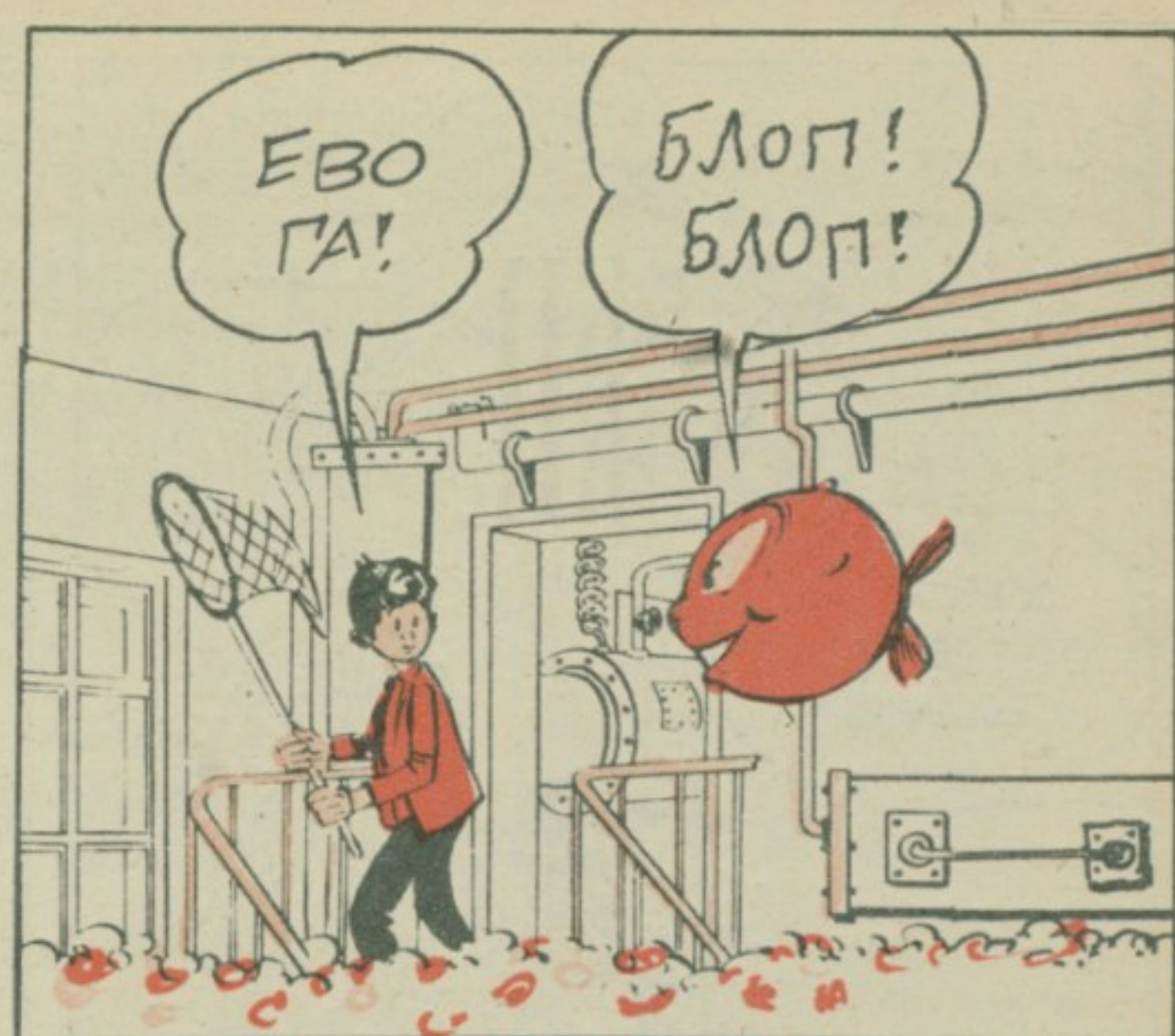

ОДЛУЧИО САМ! ПОСТАЈЕМ
БЛУБОВ МЕНАЏЕР! ОД
НОВИНАРСТВА
СЕ НИКО НИЈЕ
ОБОГАТИО!

НЕ БИХ МОГАО РЕЋИ
ДА САМ ОДУШЕВЉЕН!
ПРИЛИЧНО САМ ЗАВОЛЕО
ТОГ БЛУБА И ЧИНИ МИ
СЕ ДА ЊЕМУ СМЕТА
ПОПУЛАРНОСТ? УОСТА-
ЛОМ, ТРЕБА ГА НАЈПРЕ
СПУСТИТИ!

СПУСТИТИ?
ЗНАМ КАКО ЋУ!!!

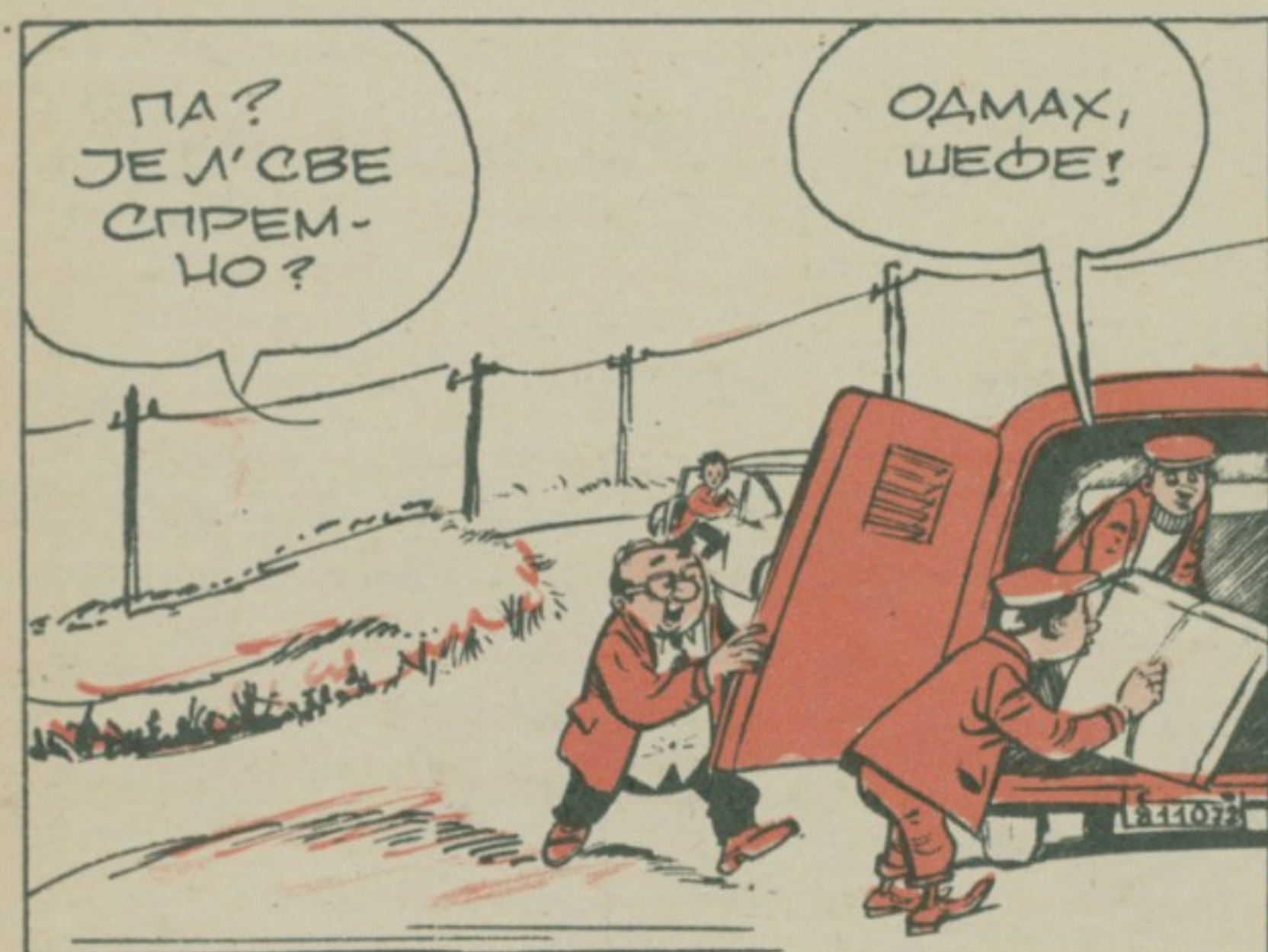
СУТРАДАН
У ЗОРУ...

ЗАМКУ
ЊЕМОМУ
ПОСТАВИТИ
ВАН ГРА-
ДА!

И МИСЛИ-
ТЕ ДА
ЊЕМО
УСПЕТИ?!

СТОП! МИСЛИМ
ДА ЈЕ ОВО
ЗГОДНО МЕ-
СТО!

ПА?
ЈЕ Л' СВЕ
СПРЕМ-
НО?

ОДМАХ,
ШЕФЕ!

ПРИЈАТЕЉИ, ПРЕД-
СТАВЉАМ ВАМ „БЛУ-
БЕТУ“!

ХМ!? ЗАР СТВАР-
НО ВЕРУЈЕТЕ ДА
ЋЕ СЕ БЛУБ УХ-
ВАТИТИ НА ТО!
ЈА ГА ДОБРО ПОЗ-
НАЈЕМ... ПРИЛИ-
ЧНО ЈЕ ПРОМУ-
ЋУРАН!

БЛААААБ!?!

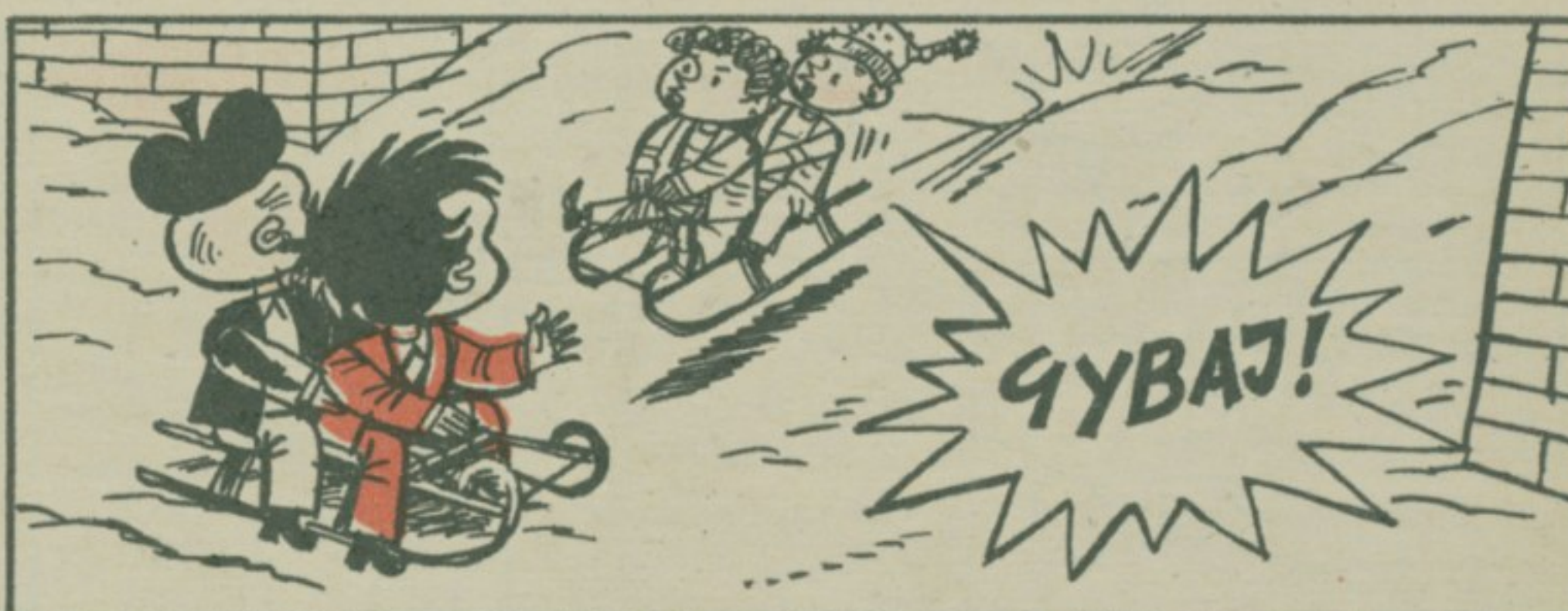
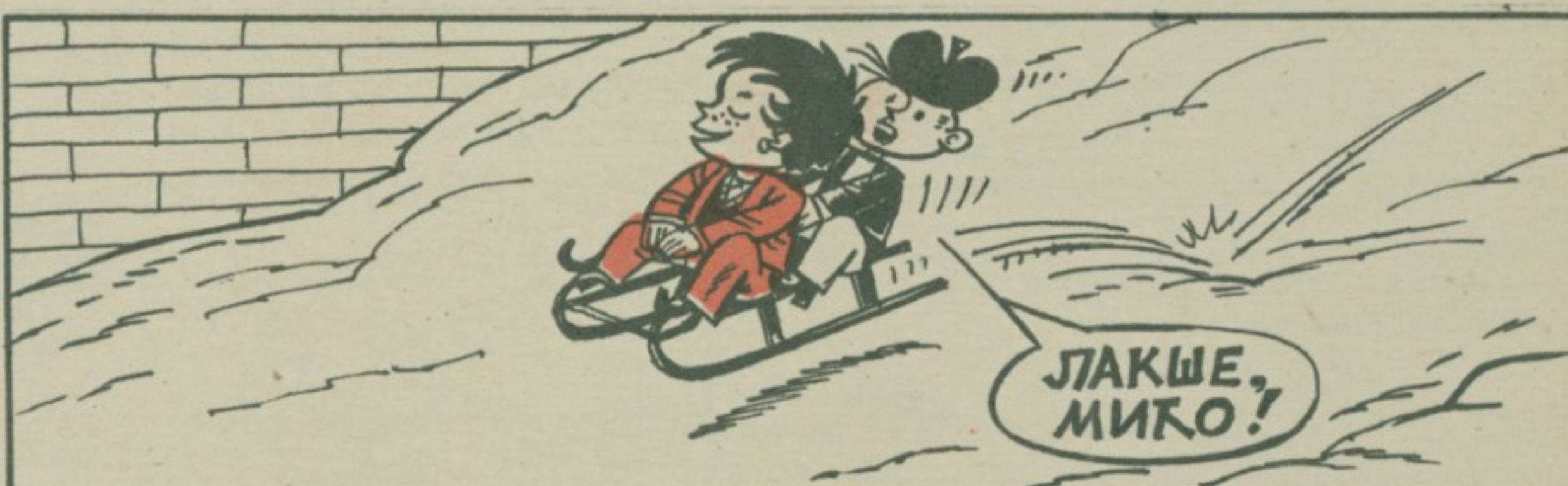

БЛУБАХ!
БЛУБАХ!

УПЕЦАО СЕ!
НАШ ЈЕ!

МАНДРАК: ШАМПИОН НА ВОДИ

ЈЕСТЕ ЛИ ИКАД
ВИДЕЛИ ОВАКВЕ
МИШИЋЕ? У
СПОРТОВИМА
НА ВОДИ СВА-
КОГ ЋУ ПО-
ТУЊИ!

ОХ,
ДОНЕ!
ДИВНИ
СТЕ!

ОПРОСТИТЕ,
ДЕВОЈКЕ! ВИДИМ
НЕКОГ КОМЕ ТРЕБА
УКАЗАТИ НАРОЧИТУ
ПАЖЊУ!

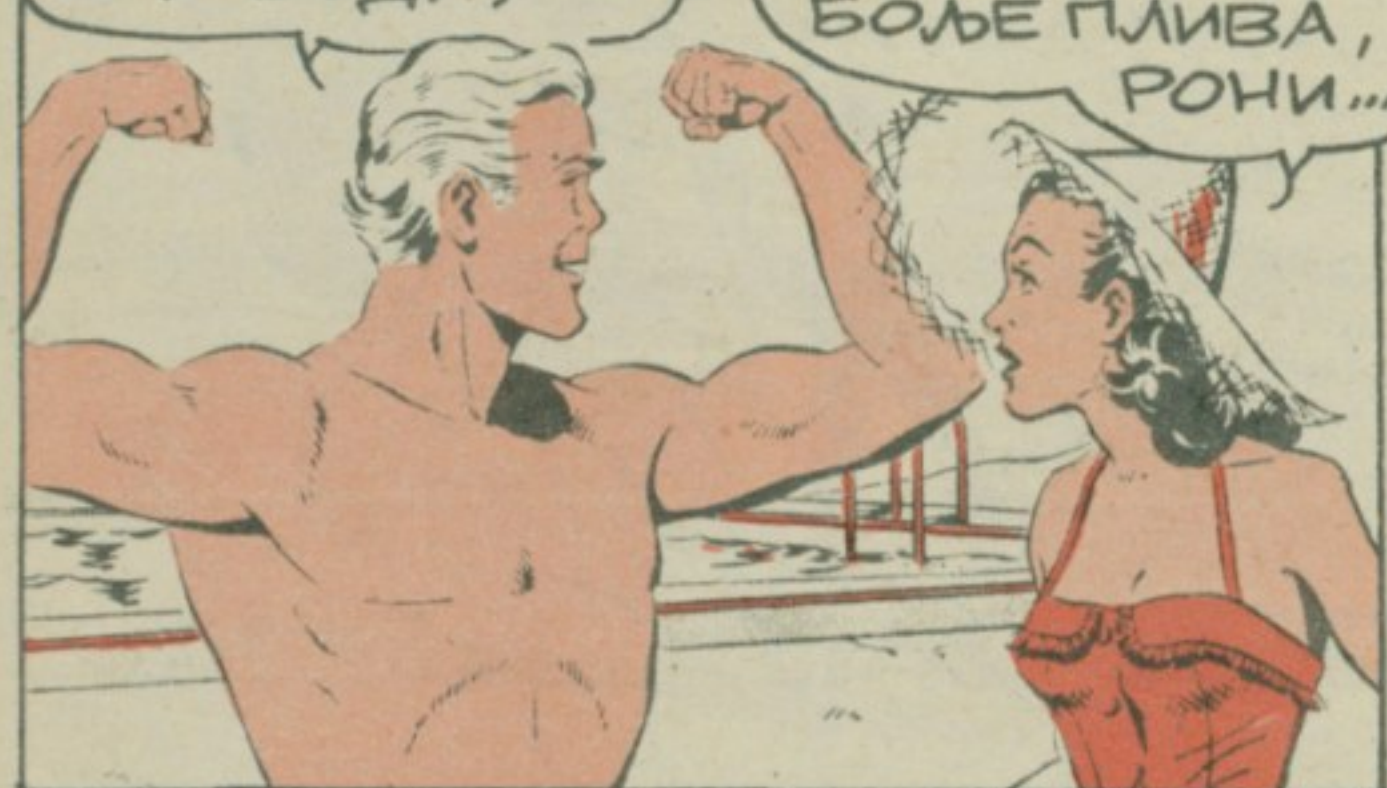

НЕ ЗНАШТИ, БЕБИЋЕ, КАКАВ
ДАСА СЕДИ ПОРЕД ТЕБЕ!
СВАКА ОД ОВИХ ЦУРА
УМИРЕ ОД ЖЕЉЕ
ДА ЈОЈ ЗАКАЖЕМ
САСТАНАК! А ТИ?

ЈА
ВЕЋ
ИМАМ
САСТА-
НАК!

СА ОНИМ ШМОК-
ЉАНОМ С КОЈИМ
САМ ТЕ ВИЉАО?
ЗЛАТО, ЈА САМ
ДОН, ШАМПИОН
НА ВОДИ!

КАКО СЕ УСУ-
ЉУЈЕТЕ ДА
ГА НАЗОВЕТЕ
ШМОКЉАНОМ?
ОН ЈЕ У СВЕМУ
БОЉИ ОД ВАС!
БОЉЕ ПЛИВА,
РОНИ...

ДА СЕ КЛАДИМО
У ЈЕДАН САСТА-
НАК И ЈЕДАН
ПОЉУБАЦ ДА ЋУ
У СВАКОМ СПОР-
ТУ НА ВОДИ ПО-
БЕДИТИ ТОГ
ТВОГ МОМ-
КА!

ПРИХВА-
ТАМ ОП-
КЛАДУ, ВИ
УОБРАЖЕ-
НИ СТВО-
РЕ!

ОХ, МАНДРАМЕ!
НАПРАВИЛА САМ
ГЛУПОСТ! КЛА-
ДИЛА САМ СЕ ДА
ЋЕШ ПОБЕДИТИ
ОВДАШЊЕГ
ШАМПИОНА...

НЕ РАЗУ-
МЕМ
ТЕ, НАР-
ДА?

БИ-
ЋЕ
ЗА-
БАВ-
НО!

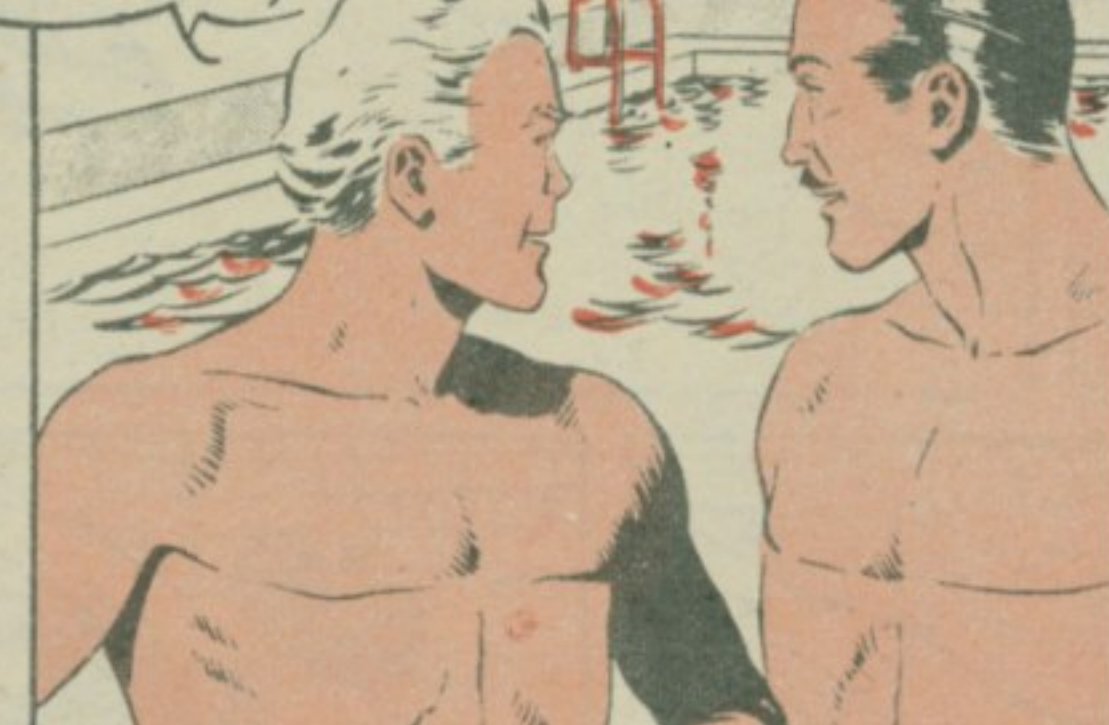
ШТА ЈЕ,
БЕБИЋЕ?
ЈЕСИ Л' МУ
РЕКЛА
ЗА НАШУ
ОПКЛАДУ?
ИЛИ СИ СЕ
ПРЕДО-
МИСЛИЛА?

ДА, КЛА-
ДИЛА
САМ СЕ!
ОН СЕ
РАЗМЕТАО
И ЈА
САМ СЕ
НАЉУ-
ТИЛА!

НЕ-
КАЈ!
У ЧЕМУ
СЕ
ТАК-
МИЧИ-
МО?

НАЈПРЕ У ПЛИВАЊУ!
УПОЗОРАВАМ ТЕ...
ЈА САМ НАЈБРЖИ ПЛИ-
ВАЧ НА ЧИТАВОЈ ОВОЈ
ОБАЛИ! ХОЋЕШ ЛИ И
ТИ ДА СЕ КЛАДИШ...
У НОВАЦ?

НИКАД
СЕ НЕ
КЛА-
ДИМ!

...АЛИ, АКО ПОБЕ-
ДИМ... НОВАЦ ДАЈ
НЕКОМ ДОБРО-
ТВОРНОМ ДРУШТВУ!

ТИ ДА
ПОБЕДИШ?
НЕ ЗАСМЕ-
ЈАВАЈ МЕ!
НА ТВОЈ
ЗНАК СКА-
ЧЕМО...

И ПРЕ НО ШТО ЈЕ ДОН ДОДИР-
НУО ВОДУ ОН ЈЕ ВЕЋ БИО НА
ДРУГОМ
КРАЈУ БА-
ЗЕНА...

...САД!

ШТА
ЈЕ? ЈОШ
НИСИ НЕ-
СТИТО НИ
СТАРТОВАО
А ЈА САМ
СЕ ВЕЋ И
ВРАТИО?

ШТА ЈЕ САД НА
РЕДУ, ШАМПИОНЕ?

НЕМОГУЋЕ... ПА
ИПАК, ВИДЕО
САМ СОПСТВЕНИМ
ОЧИМА! ПА
ТИ СИ...

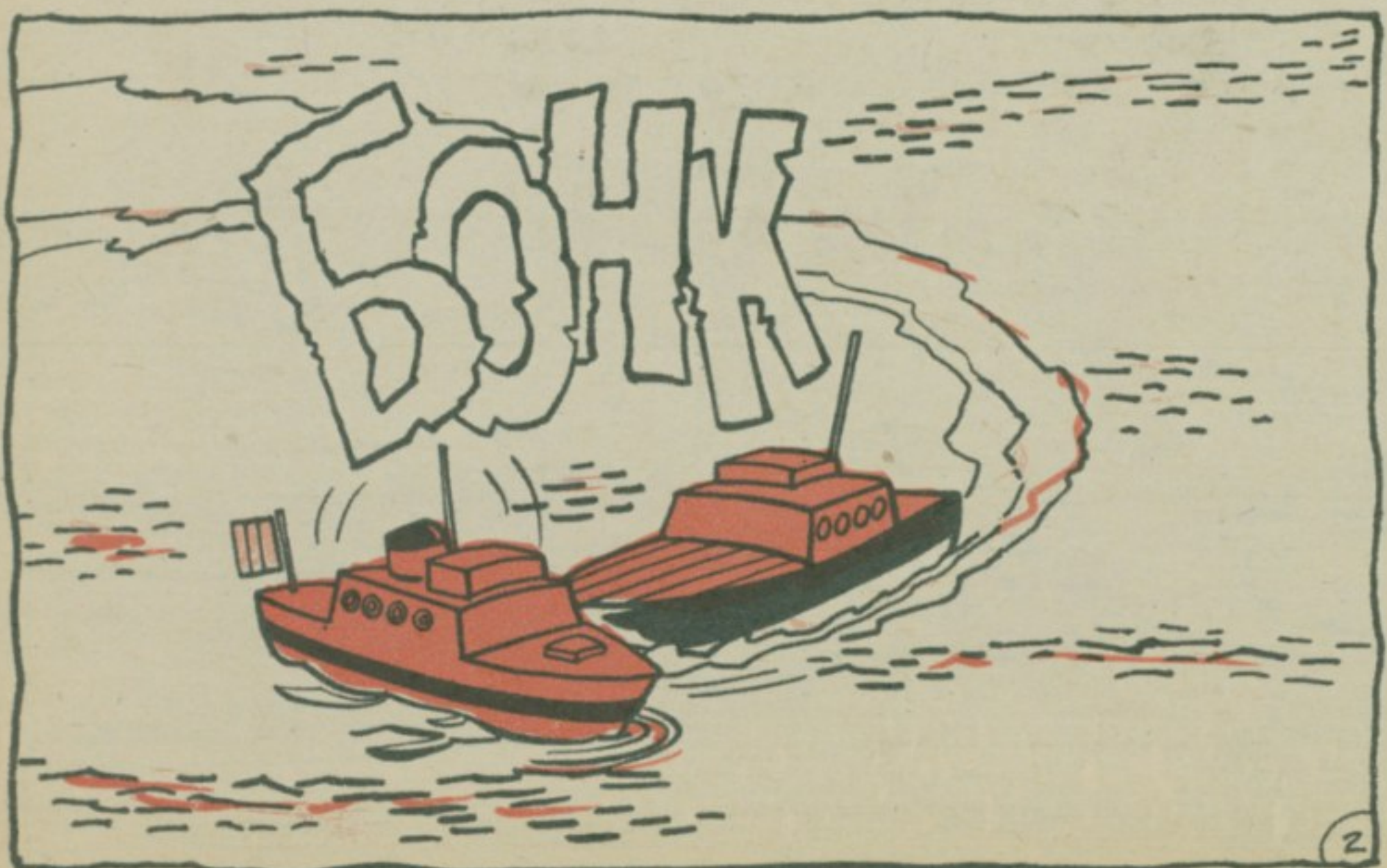
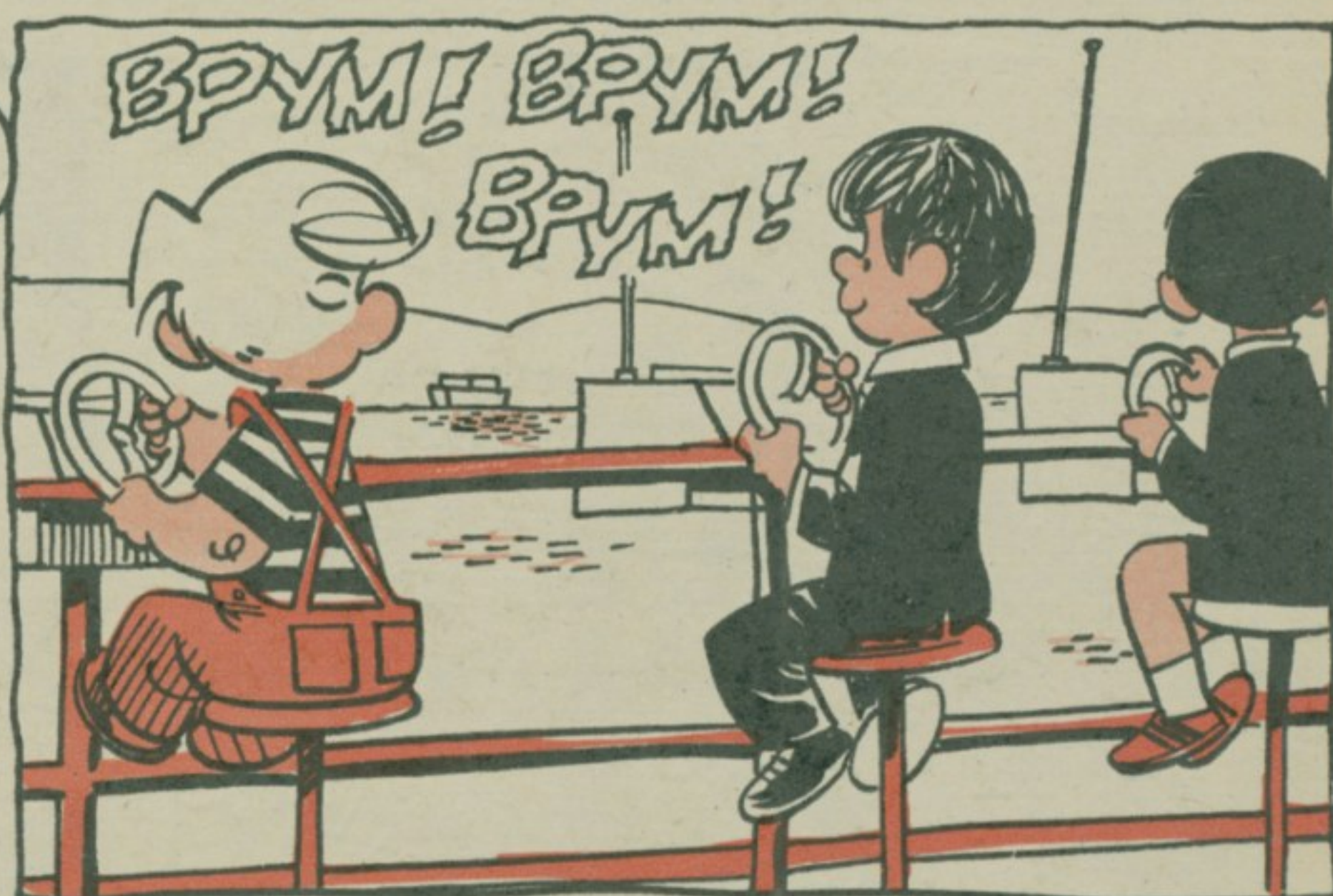

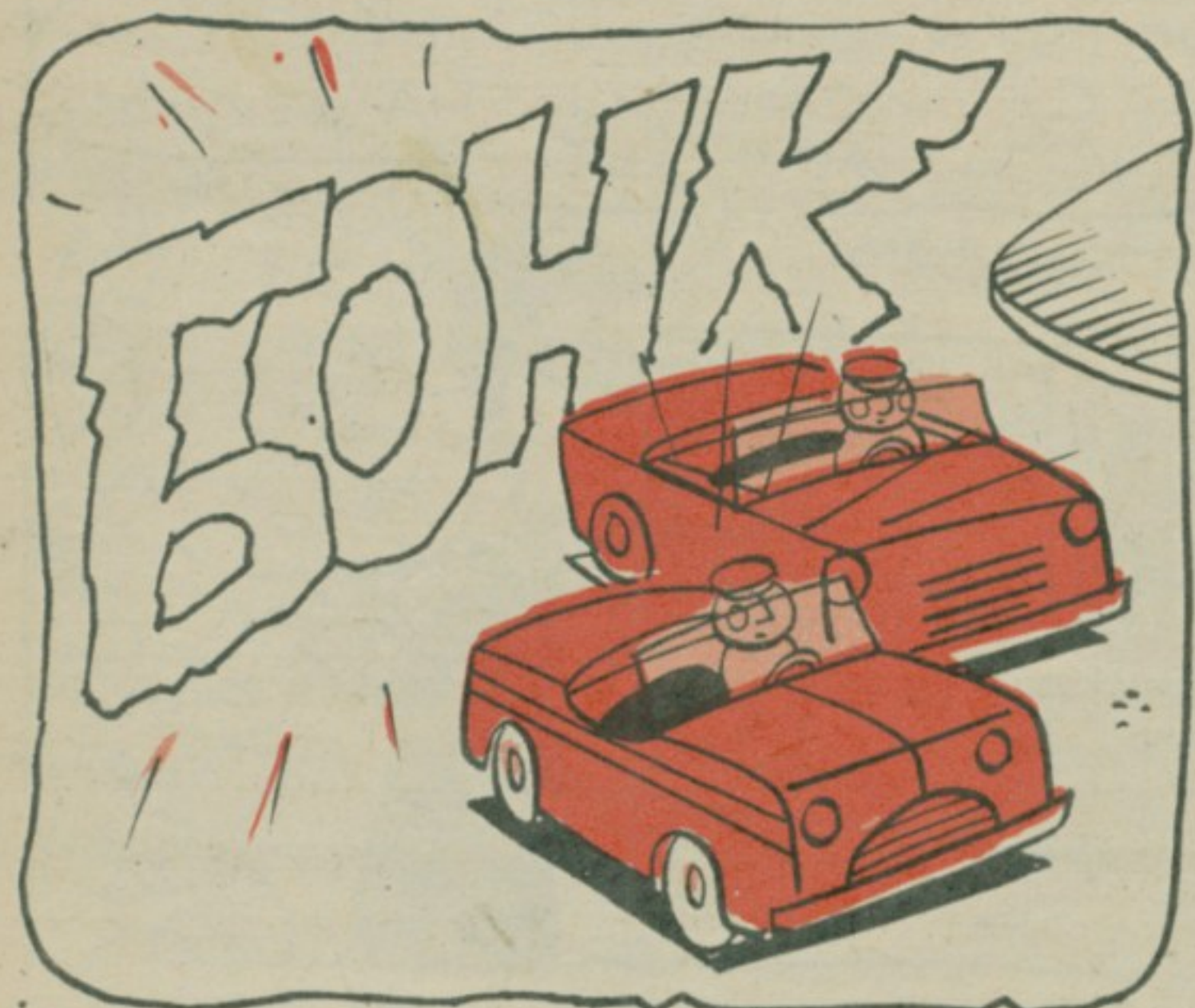
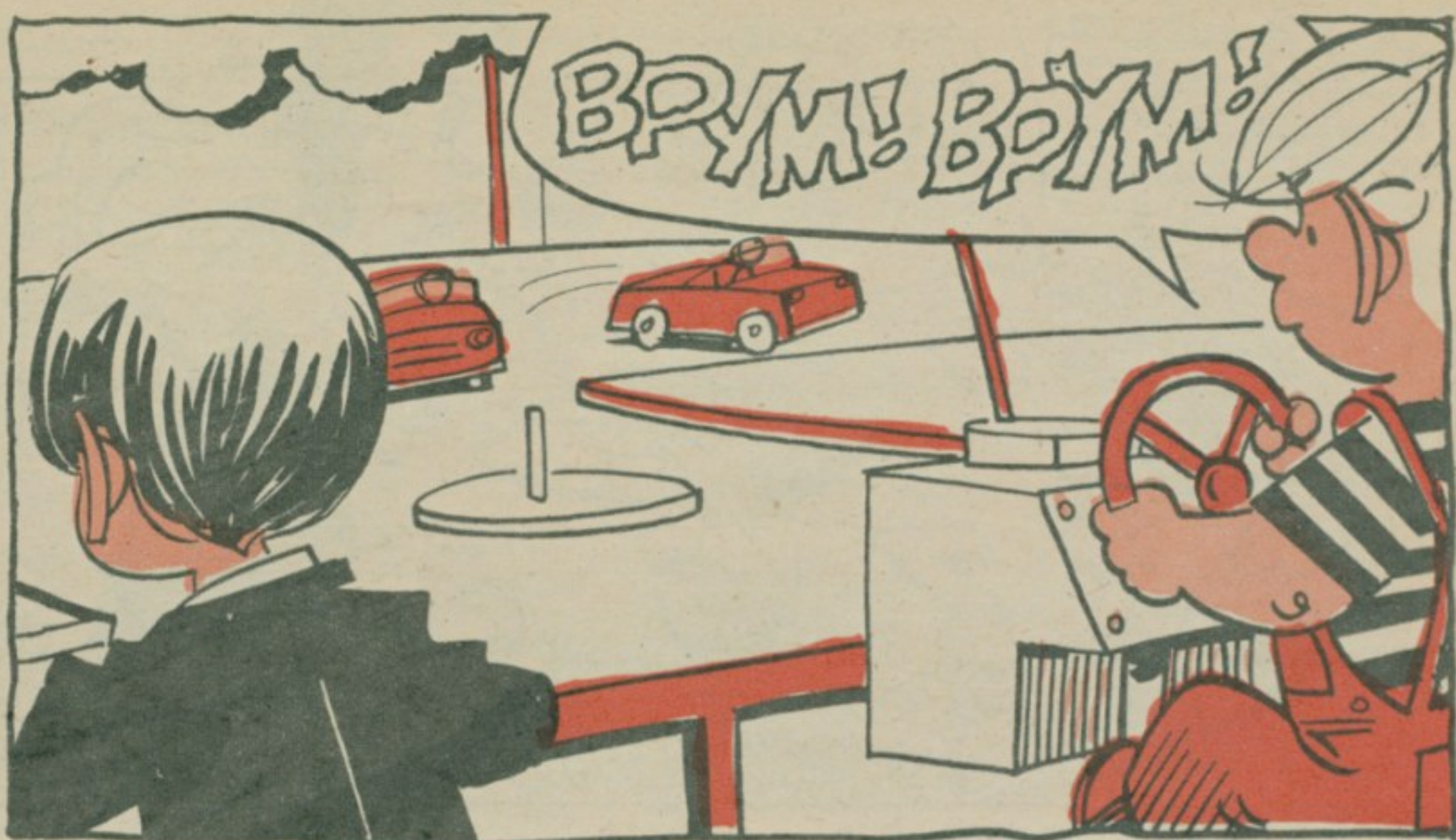
КРАЈ

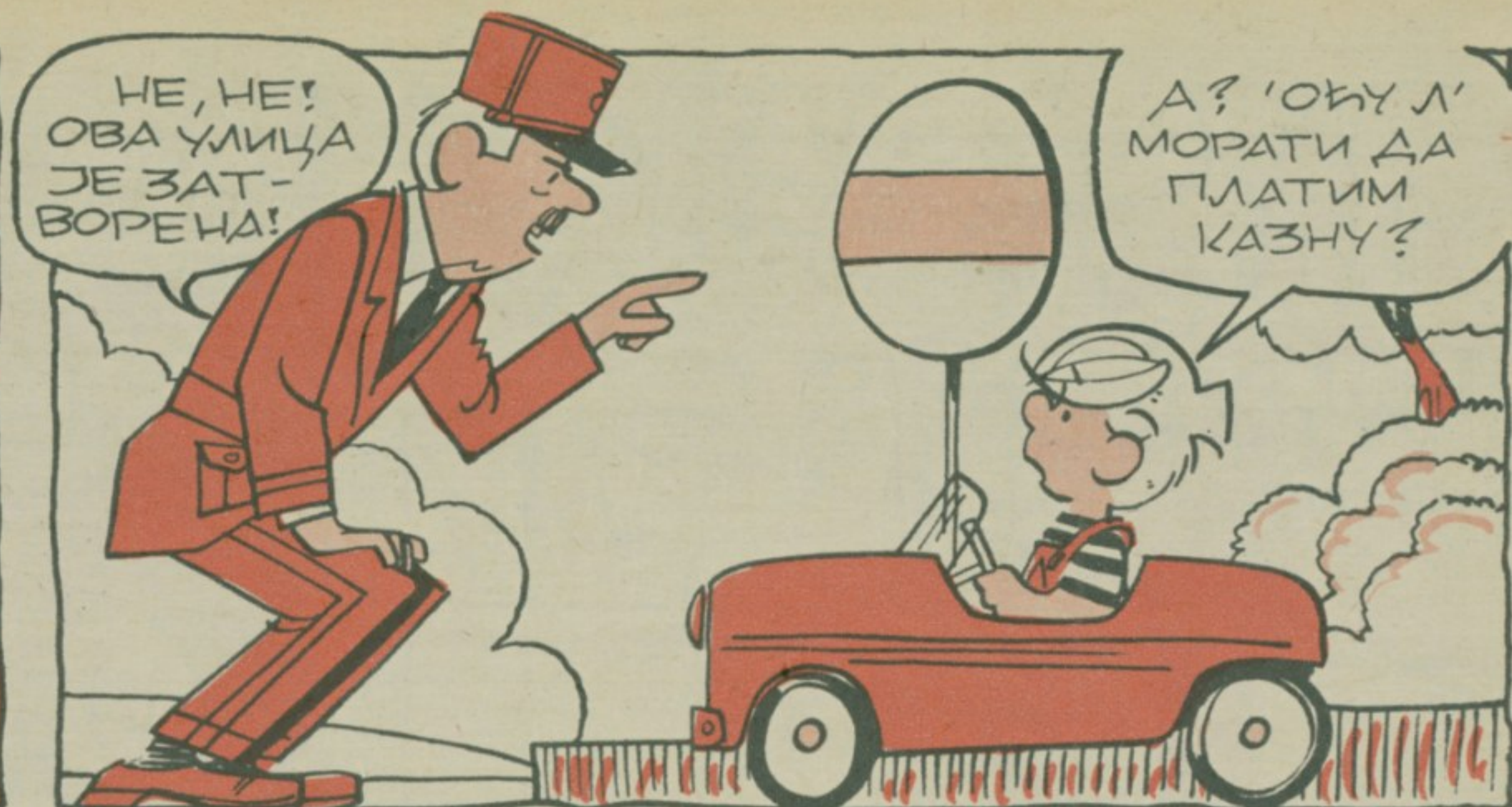
ДЕНИС У БУЛОЊСКОЈ ШУМИ

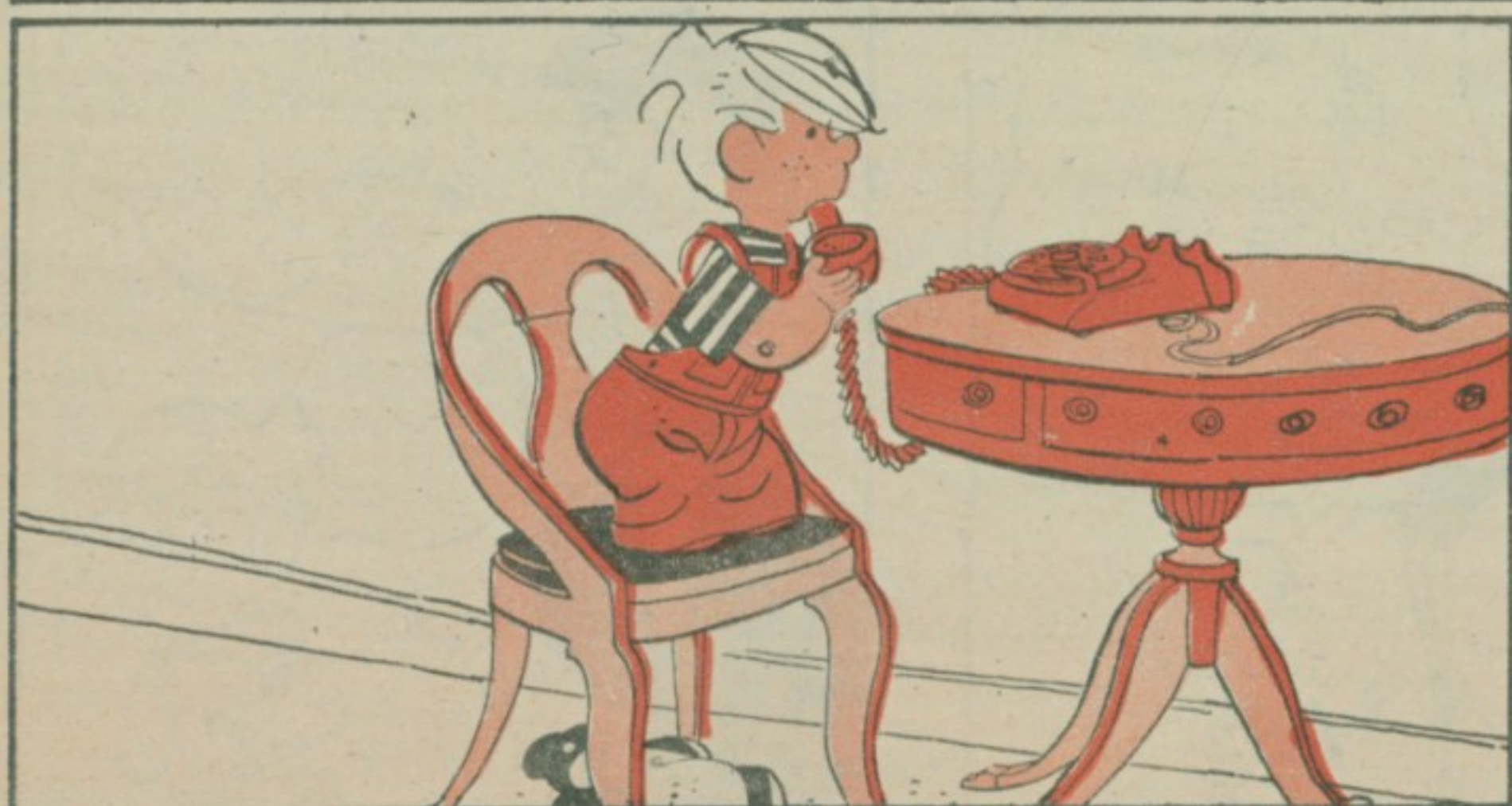
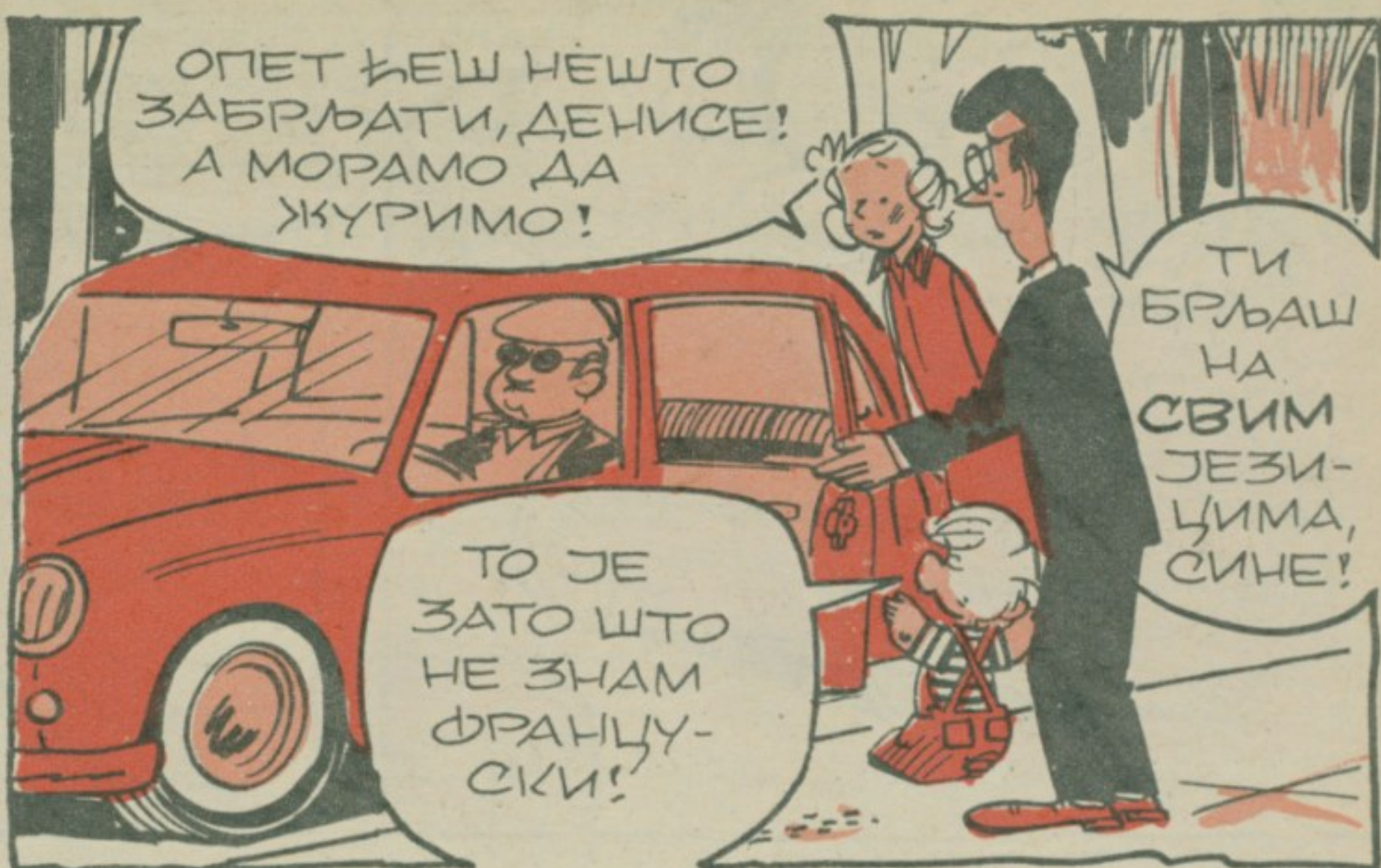
ЗДРАВО ДРУШТВО,
ЗНАТЕ ВЕЋ ДА САМ БИО У ПАРИЗУ.
А ЗНАТЕ И ДА СУ МЕ ШЧЕПАЛИ ЈЕР
СУ СЕ ПОБОЈАЛИ ДА ЋУ У ТАМО НЕКАКВОМ
ВЕРСАЈУ ПОЛУПАТИ ОГЛЕДАЛА ПА СМО
СЕ НА БРЗАКА ВРАТИЛИ КУЋИ.
ЗБОГ ТОГА НИСАМ СТИГАО ДА ВАМ ИСПРИЧАМ
ШТА САМ ЈОШ ВИДЕО У ПАРИЗУ. НЕ МАРИ,
ИСПРИЧАЋУ ВАМ САД. *Ваш Денис*

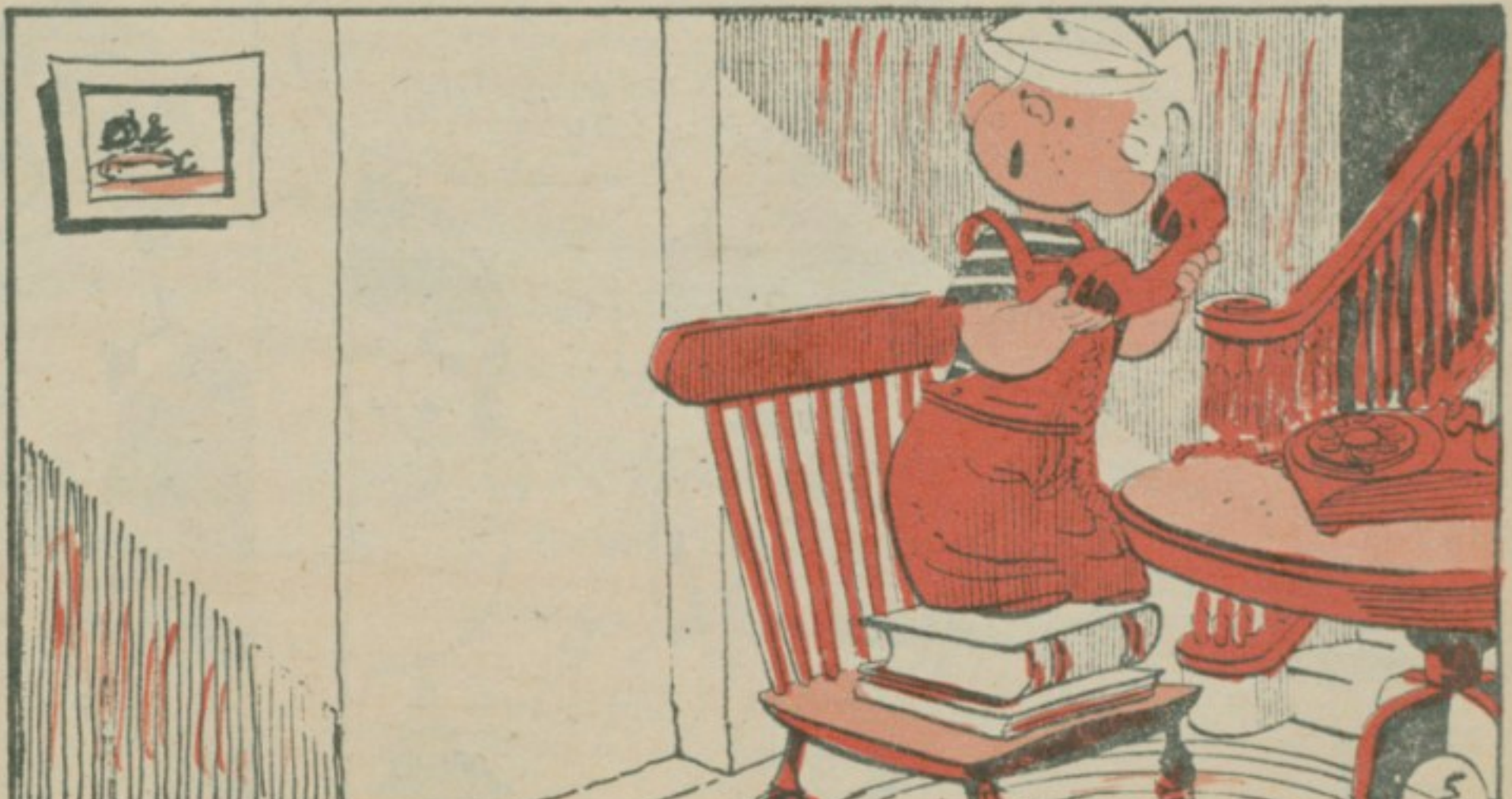
— АЛО, ЈЕ Л' ТО СЛУЖБА ОБЕЗБЕЂЕЊА? ГДЕ ЈЕ МОЈА МАМА?

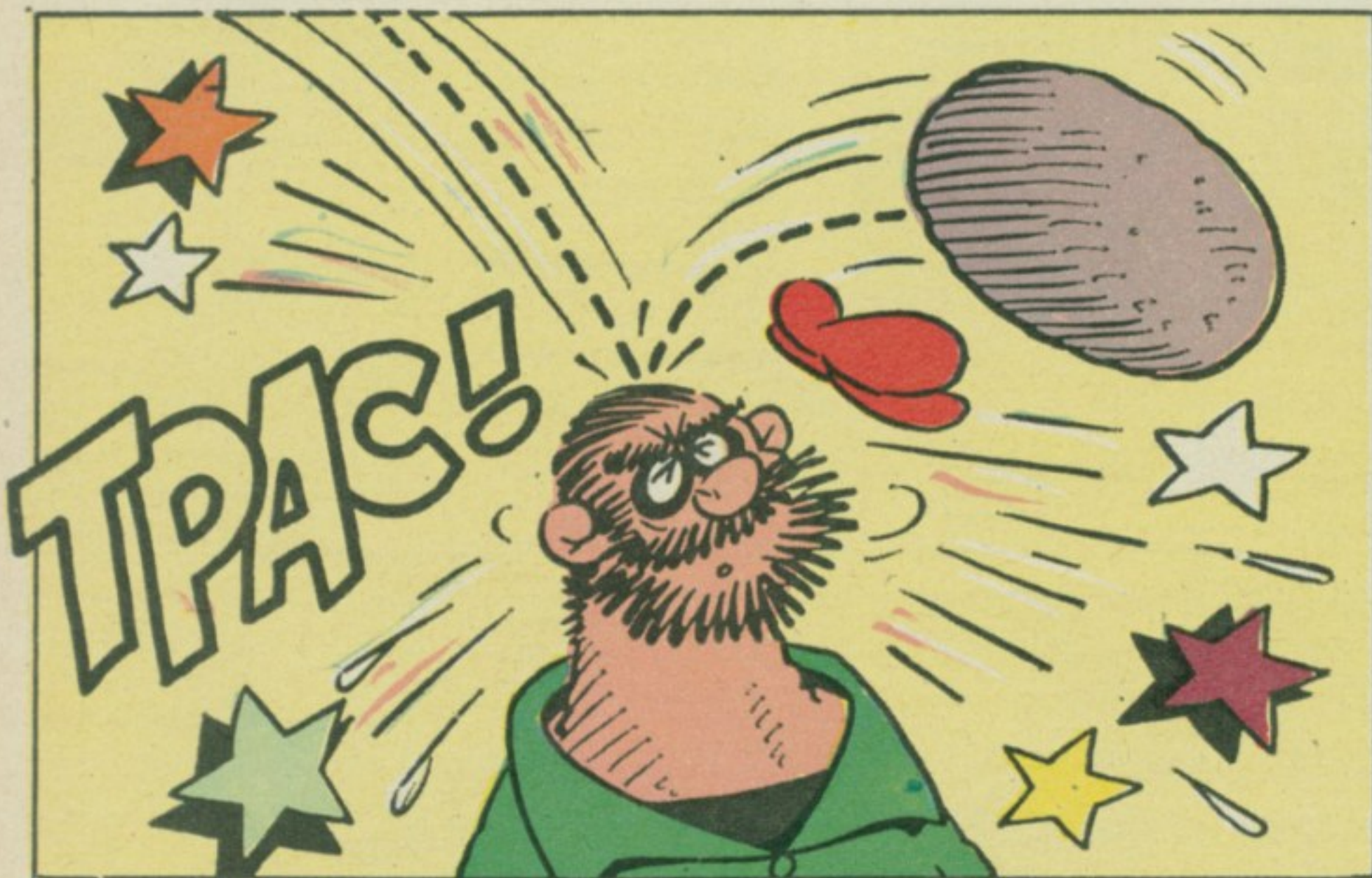
— ТАТА, ЈЕСИ ЛИ ЗНАО ДА ЈЕ ОВО ТВРЂЕ ОД ПЛОЧЕ НА ТРПЕЗАРИСКОМ СТОЛУ?

— САМО ТИ СЕДИ, МАМА! НИЈЕ НИКО ВАЖАН!

— МАМА, 'ОЋЕШ ДА МИ УПАЛИШ СВЕТОСТ? НЕ ЧУЈЕМ У МРАКУ!

Kandit

НАЈСЛАЂА НАГРАДНА ИГРА НА СВЕТУ

ГЛАСАЈТЕ ЗА НАЈСЛАЂЕ

26. ДЕЈАН
ИВАНЧЕВИЋ,
9. 12. 1969.

27. ПРЕДРАГ
СТЕВАНОВИЋ,
7. 9. 1967.

28. ЖЕЉКО
БУГАРСКИ,
6. 1. 1968.

29. МИЛАН
БУГАРИН,
31. 1. 1967.

Објављујемо трећих 25 слађаних које је специјални жири „Кандита“ одабрао међу онима који су послали фотографије за конкурс — **Најслађа наградна игра на свету!**

Читаоци Забавника, гласајте за једног дечака, разуме се онога који вам се највише свиђа. На купону упишите број дечака, за вас најслађег, исеците купон, залепите на дописницу и пошаљите одмах на адресу: **ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, 11001 Београд, Македонска 29.** Међу свима који гласају за најслађег дечака из треће групе извући ће се на срећу **15 добитника.** Они ће добити по један слатки пакет, поклон фабрике „Кандит“.

ИЗАБЕРИТЕ ЈЕДНОГ ДЕЧАКА!

30. МИШО
ДОДИК,
20. 2. 1970.

31. КОРО
ИБРАХИМ,
21. 6. 1967.

32. ГАВОР
ЦЕКУШ,
11. 4. 1968.

33. ПРЕДРАГ,
ЛОВИЧИЋ,
29. 12. 1969.

34. ДРАГАН
КНЕЖЕВИЋ,
27. 7. 1969.

35. ЗОРАН
КОВАЧЕВИЋ,
12. 5. 1968.

36. ПЕТАР
ЛОПАНДИЋ,
20. 6. 1968.

37. ВАЊА
БЕКИЋ,
29. 4. 1967.

38. АЛЕКСАН-
ДАР ШТОКА,
16. 5. 1968.

39. ДЕЈАН
ЖИВКОВИЋ,
10. 7. 1965.

40. ЈОВАН
МАРИЧИЋ,
7. 4. 1965.

41. ГОРАН
РУДОЛФ,
10. 8. 1965.

42. НЕНАД
КАЛЕЗИЋ,
30. 12. 1969.

43. ВЛАДАН,
БАКОВАЧКИ,
4. 10. 1967.

44. ДЕЈАН
НАУМОВИЋ,
27. 2. 1968.

45. БРАНИСЛАВ
БАВИЋ,
28. 12. 1968.

46. ДУШКО
КНЕЖЕВИЋ,
17. 2. 1967.

47. СЛАВИША
МИЛОВАНОВИЋ,
3. 8. 1966.

48. САША
ПУПАЗИЋ,
19. 12. 1970.

49. САША
РАНЂЕЛОВИЋ,
22. 4. 1965.

50. ИВАН
ДУЊИЋ,
3. 4. 1969.

ФАБРИКА ЧОКОЛАДЕ И БОМБОНА *Kandit* НАГРАДИЋЕ НАЈСЛАЂЕГ ДЕЧАКА И НАЈСЛАЂУ ДЕВОЈЧИЦУ 1973. СА ОНОЛИКО ЧОКОЛАДЕ И БОМБОНА КОЛИКО СУ ТЕШКИ

ГЛАСАМ ЗА
ДЕЧАКА бр.

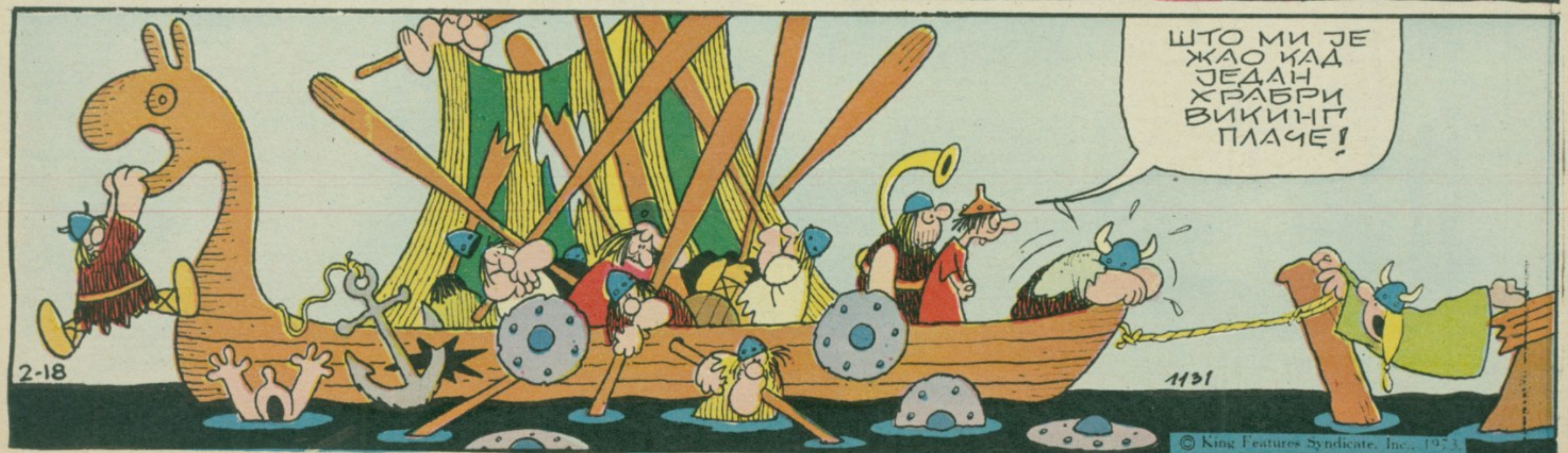
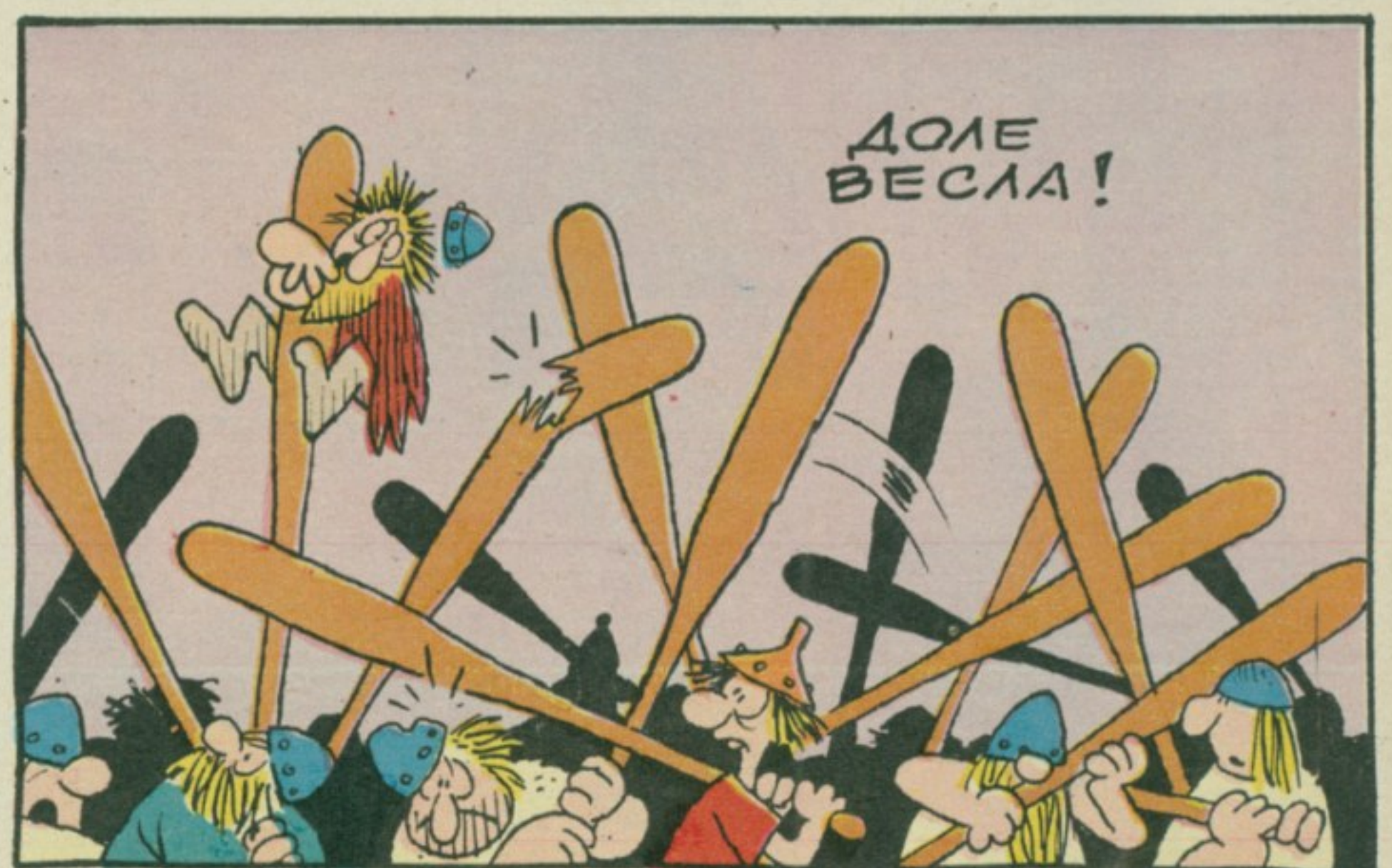
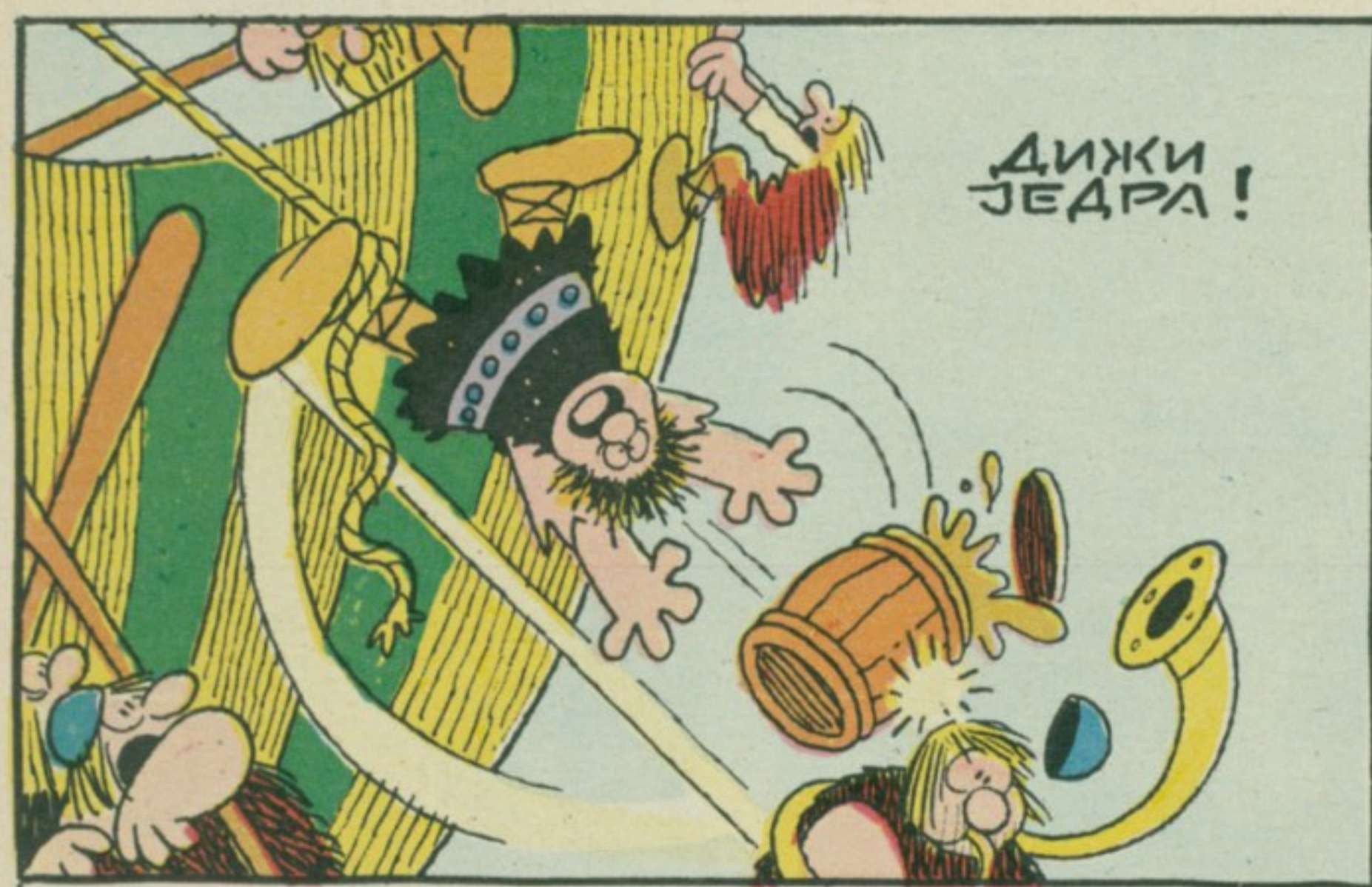
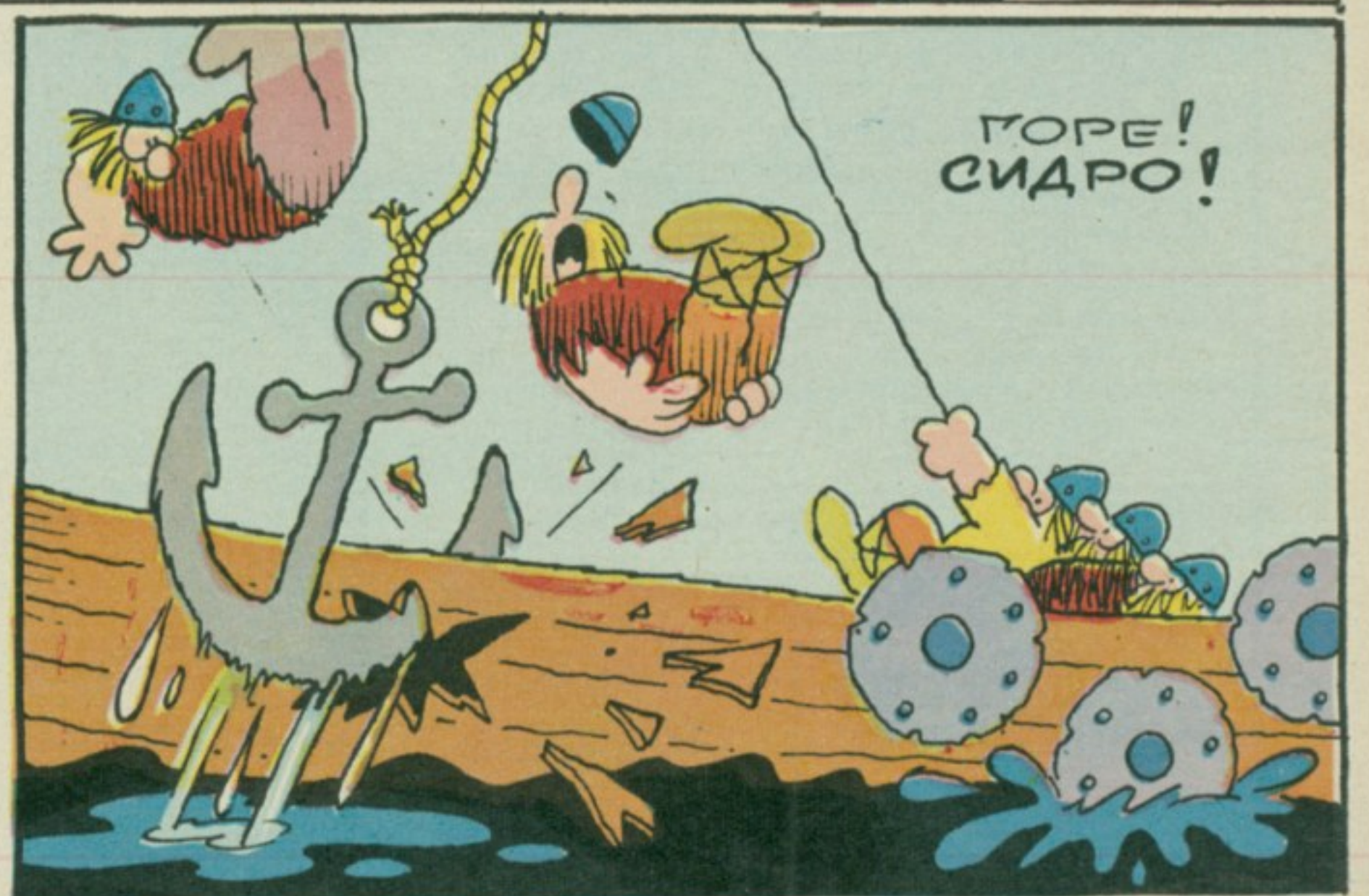
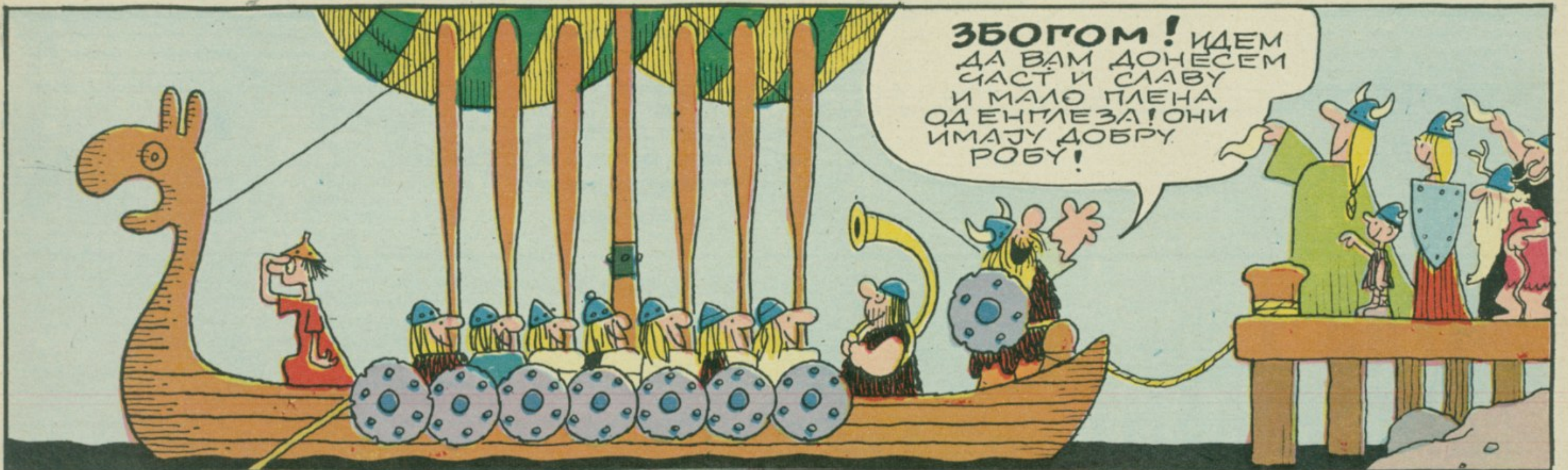
(Презиме и име)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

У следећем броју Забавника бирамо најслађу девојчицу.

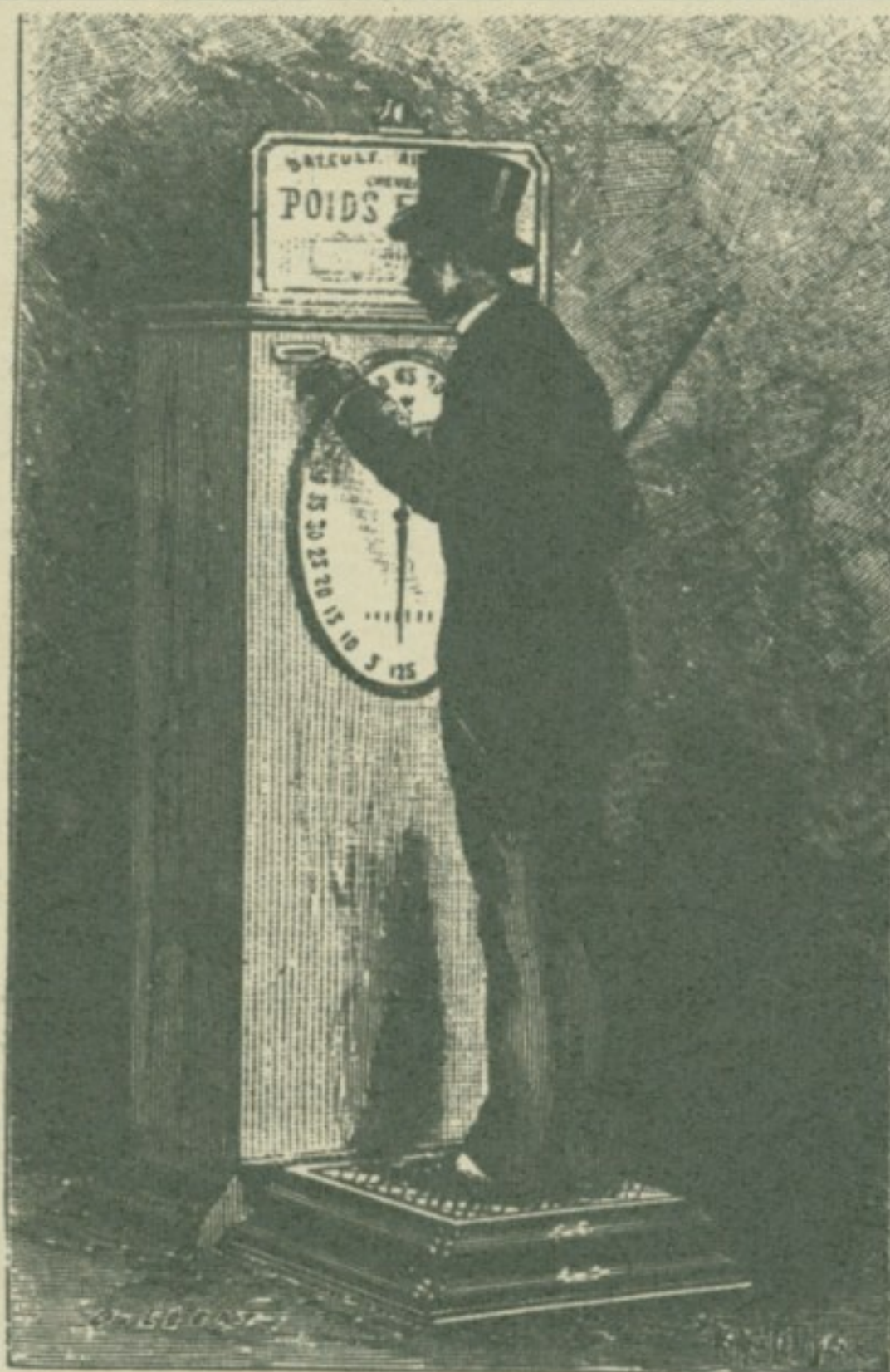
ХОГАР СТРАШНИ

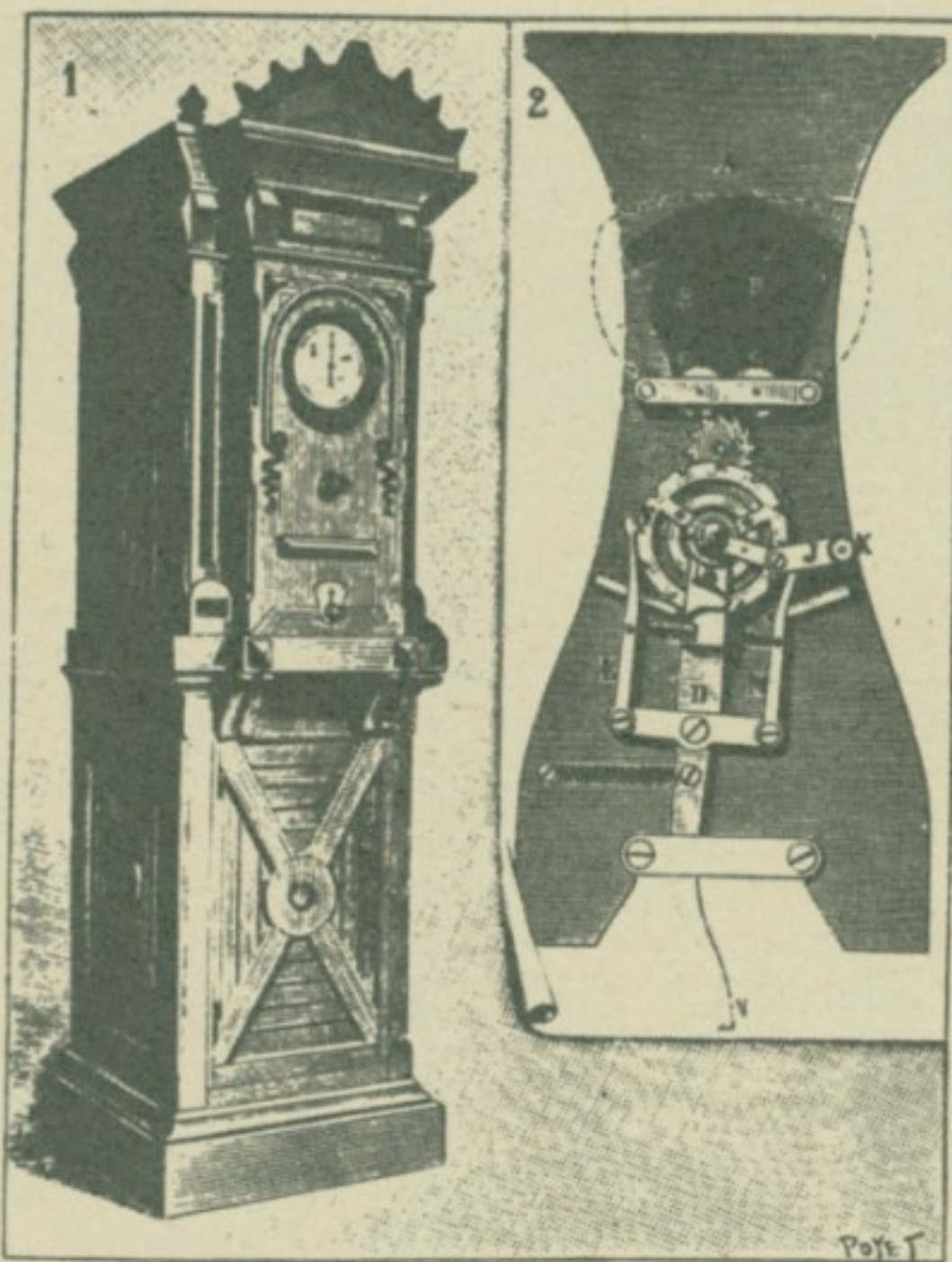
ЧУДА У АМСТЕРДАМУ

На светској изложби у Амстердаму крајем деветнаестог века биле су изложене разне аутоматске машине које су изазвале огромно интересовање посетилаца. Највећу пажњу је ипак привукао први аутоматски фото-апарат на свету. Посетилац изложбе који је желео да овековечи овај тренутак требало је само да убади два комада по шест пенија у машину и да три минута седи непоми-

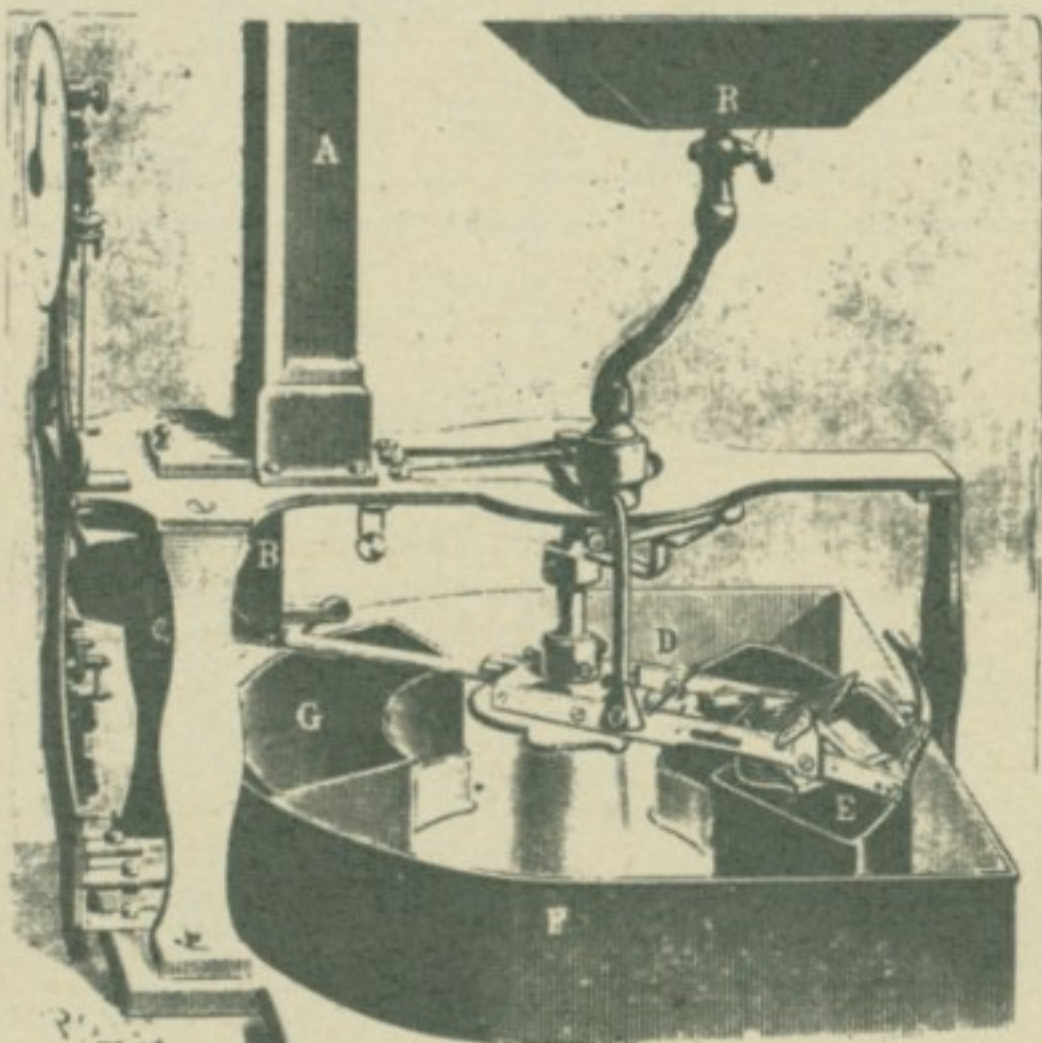

но испред ње. После тог времена, у крило ће му пасти лепо урамљена слика која, бар тако новине из тог доба тврде, „прилично личи на оригинал“. Фереров апарат за сликање, како се звао овај аутомат по свом творцу, користио је у вечерњим сатима магнезијумски „блиц“ да би могао да сними и касне посетиоце светске изложбе.

АУТОМАТСКА МАШИНА ЗА МЕРЕЊЕ ИЗ 1886. ГОДИНЕ

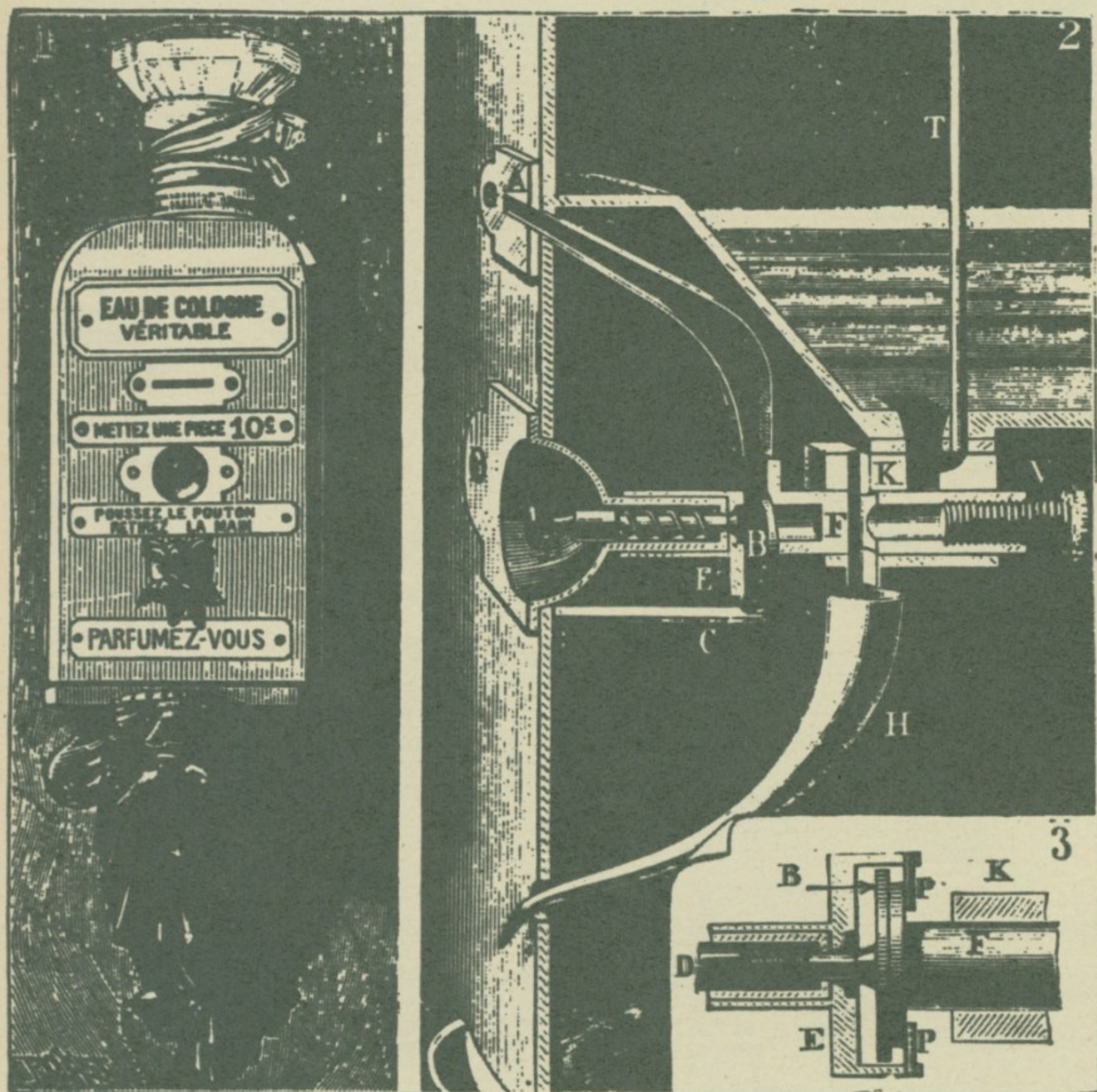
ФЕРЕРОВ АПАРАТ ЗА СЛИКАЊЕ ИЗ 1895. ГОДИНЕ

УНУТРАШЊИ МЕХАНИЗАМ ФЕРЕРОВОГ АПАРАТА

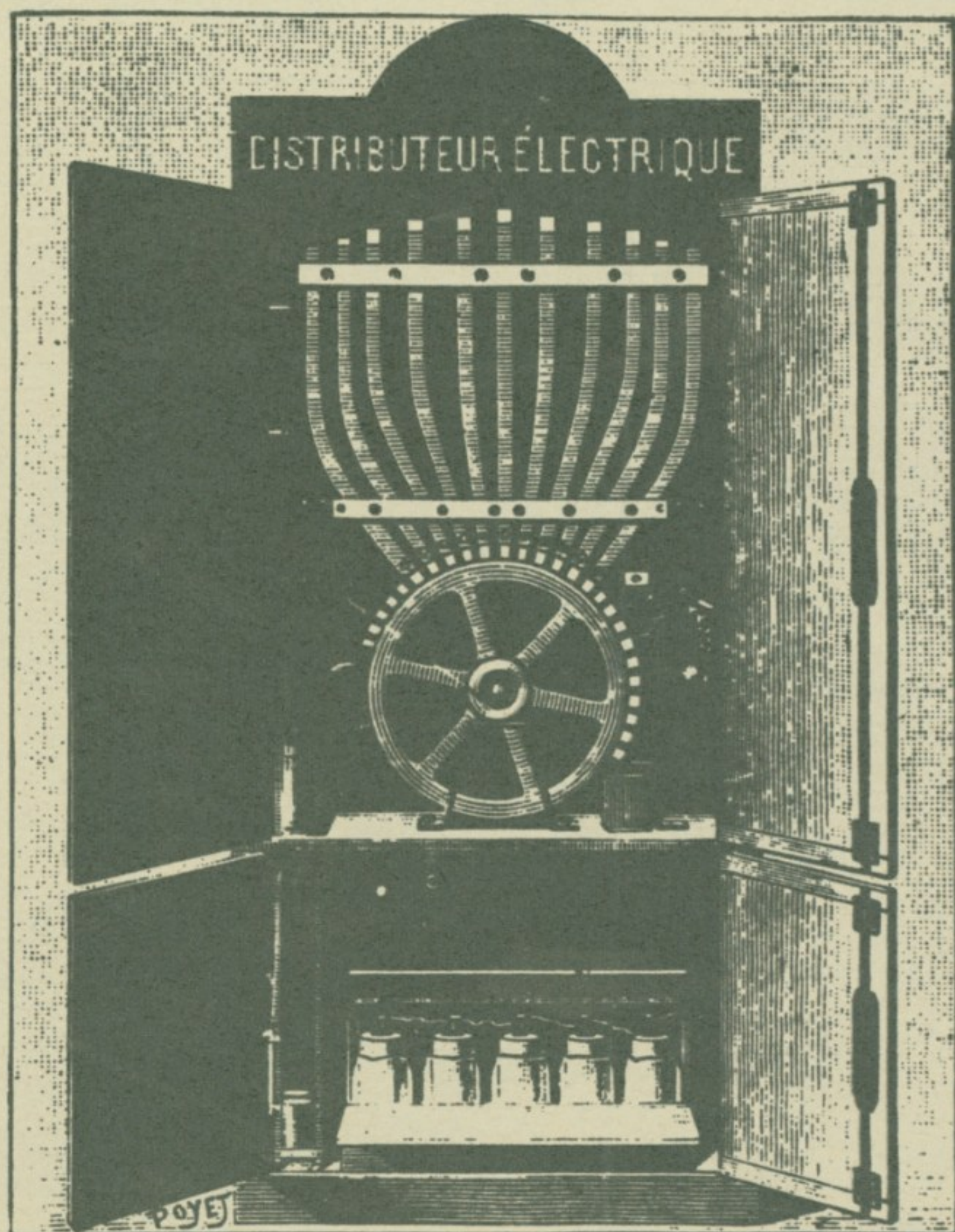
У ПАРИЗУ ЈЕ 1893. ГОДИНЕ БИО ИЗГРАЂЕН ПРВИ АУТОМАТ ЗА — ТОПЛУ ВОДУ!

АУТОМАТСКЕ ПАРФИМЕРИЈЕ

Крај врата угледних радњи, испред позоришта и концертних дворана Париза постављене су онедавно металне боце разних боја. На боцама су постављене плочице на којима пише „Права колоњска вода“ и позив пролазницима „Намиришите се!“ За само десет сантима Парижани могу одсад да се попрскају неким финим мирисом“, писале су 1895. године француске новине.

На слици 1 приказан је спољни изглед овог „мирисног аутомата“ који заиста подсећа на боцицу колоњске воде. На слици 2 види се принцип рада ове уличне „парфимерије“: новчић се убацује кроз прорез А и кроз цевчицу пада на плочицу С. Када се притисне дугме D, новчић означен словом В почне да потискује полугу F и гура је као клип у шупљи цилиндар К. Полуга F има мали прорез кроз који ће из резервоара L потећи неколико капи мириша у цев H а одатле право у шаку љубитеља колоњске воде. Цев T служи да одржава притисак ваздуха у резервоару L, граничници P, да онемогуће несвесним Парижанима да само једним притиском дугмета источе сав мирис из апарата, а завртањ V одређује колико ће капи колоњске воде канути у руку.

ДВЕ ГОДИНЕ КАСНИЈЕ, 1887. ГОДИНЕ, ПОЈАВИЛИ СУ СЕ У ПАРИЗУ И ПРВИ УЛИЧНИ АПАРАТИ ЗА БОМБОНЕ И ЧОКОЛАДЕ

Dan
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

СЛЕДЕЋИ НАСТАВАК: ИЗ СЦИЛЕ У ХОРИВДУ!

ЗАБАВНИКОВА ПРОДАВНИЦА ПЛОЧА

Пружамо вам прилику да преко нашег листа набавите најновије грамофонске плоче. Треба само да испуните наруџбеницу, а плоче ћете платити поштару кад вам их донесе.

Забавник ће у сваком броју доносити листе са ценом плоча на којима ће бити заступљена:

ПОП, ЗАБАВНА, НАРОДНА, КЛАСИЧНА И ЦЕЗ-МУЗИКА.

МУЗИЧКА ПОШИЛЈКА

175 РУЖНО ПАЧЕ — Ан-дерсенова бајка — ЦАРЕВО НОВО ОДЕЛО — Цена 12.— дин.

181 БЕЛИ ГРАДЕ, БЕОГРАДЕ — ДОМОВИНА — Цена 12.— дин.

185 ГУЛИВЕР МЕЂУ ЦИ-НОВИМА — Цена 12.— дин.

189 ПАТУЉАК МИШКО — ХОЋУ ДА ВИДИМ ЦЕО СВЕТ — Цена 12.— дин.

192 ПИСЦИ ЗА ДЕЦУ: Бранко Ћопић — Моја мала из Босанске Крупе — Десанка Максимовић — Шаљивчина — Сергеј Сластиков — Калужанин — Зимски дан — Милован Данојлић — Како спавају трамваји — Мирјана Стефановић — Нећкалица — Добрица Ерић — Лептир и дете — Цена 12.— дин.

176 АЛИ БАБА И 40 РАЗ-БОЈНИКА — Цена 12.— дин.

182 МАЛА ПРИНЦЕЗА ИЗ ГРИВЦА — РАЗНИ УКУСИ — ОНО ШТО МЕ ЗАНИМА — КОШАРКА — певају Бојан и Зоран Рамбосек — Цена 12.— дин.

186 У ЦАРА ТРОЈАНА КО-ЗИЈЕ УШИ — ПОШЛА КОКА НА ПАЗАР — Цена 12.— дин.

190 РОЂЕНДАНСКА — ДЕ ДА МРАЗ — ФРУЛА — ЗГИНУЛА ЈЕ ПИ-КУША — О ЦВЕО МИ ЦВИЈЕТАК — ИМАМ МУЖА КА' ПУЖ МУ-ЖА — Цена 12.— дин.

177 ЈЕВСЕЈКИН САН — СИВИ ПОНИ УСАМ-ЉЕНОГ ЛОВЦА — Це-на 12.— дин.

183 РАДОСТ — УСАМЉЕ-НИ СЛАВУЈ — Цена 12.— дин.

187 ЗЕЧИЋ БЕЗРЕПИЋ — ЧАРАПАСТИ КОЊ — Цена 12.— дин.

191 ДОЖИВЉАЛИ ЦАРА ЛАВА — Цена 12.— дин.

178 МЕДВЕДОВА ЖЕНИД-БА — СНЕЖНЕ ПАХУ-ЉИЦЕ — БАКА — БАЈКА О ЛАБУДУ — Цена 12.— дин.

184 ЗЛАТНА АНТИЛОПА — Цена 12.— дин.

188 МОЈ ЗВЕРИЊАК — ДОМ И НОВЕМБАР — КАО КУЦАЊЕ ЧАША — ЈЕЛА — Цена 12.— дин.

194 АЈДАЈА СВОМЕ ЧЕ-ДУ ТЕПА — ТУЖИЦА ЈЕДНОГ ЗМАЈА — ЖУРКАТА НА АКРЕ-ПИТЕ — СЕЋАЊЕ НА АСПИДУ КОСАЊУ — Ансамбл ОНЕ И ОНИ — Цена 12.— дин.

179 ПРЕПЕЛИЦА — ЧУД-НИ ЗЕКАНИ — НЕО-БИЧНИ ВЛАДАР — МАЛИ ПОСПАНКО — Цена 12.— дин.

180 ГУЛИВЕР У ЛИЛИПУ-ТУ — Цена 12.— дин.

КУПИ ПРЕКО ПОШТЕ!

Чувајте све наше МУЗИЧКЕ ПОШИЉКЕ јер објављене листе грамофонских плоча СТАЛНО ВАЖЕ. То значи да на једној наруџбеници (од најмање 50 динара) можете да поручите плоче са старих и нових наших листа, и то без обзира на врсту плоча и музике коју наручујете (лонг-плеј или сингл-плоче, поп, забавна или народна, класична, цез-музика).

Цена плоче преко Забавника иста је као и у радњама, или чак (за неке плоче) и нижа!

ПОКЛОН: Код наруџбина од 100 динара и више, Продукција грамофонских плоча РТВ поклања вам по једну плочу по свом избору (која се не налази у овом списку). За сваких даљих 50 динара наручених плоча, добијате још по једну поклон-плочу.

Нажљиво изаберите плоче, напишите њихове бројеве и своје податке на наруџбеницу, залепите је на дописницу и пошаљите на адресу: ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, 11001 Београд, Македонска број 29.

ВАША НАРУЏБИНА НЕ СМЕ ДА БУДЕ МАЊА ОД 50 ДИНАРА, ПОШТО ПОШТАРИНУ НЕ ПЛАЋАТЕ ВИ НЕГО МИ.

„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“
11001 Београд, Македонска 29

НАРУЏБЕНИЦА

ЗА ГОТОВО неопозиво наручујем плоче под бројевима:

за укупну суму од _____ дин. коју ћу платити поштару кад ми их донесе кући (поузећем).

(Име и презиме)

(Поштан. број и место)

(Улица и број)

Датум

Потпис

Наруџбеницу попуњава лице које ће платити плочу.

ПРВО СЕДИ ПА РУЧАЈ А ОНДА РЕШИ СЛУЧАЈ!

АВАНТУРЕ ДЕТЕКТИВА

БУРЕ

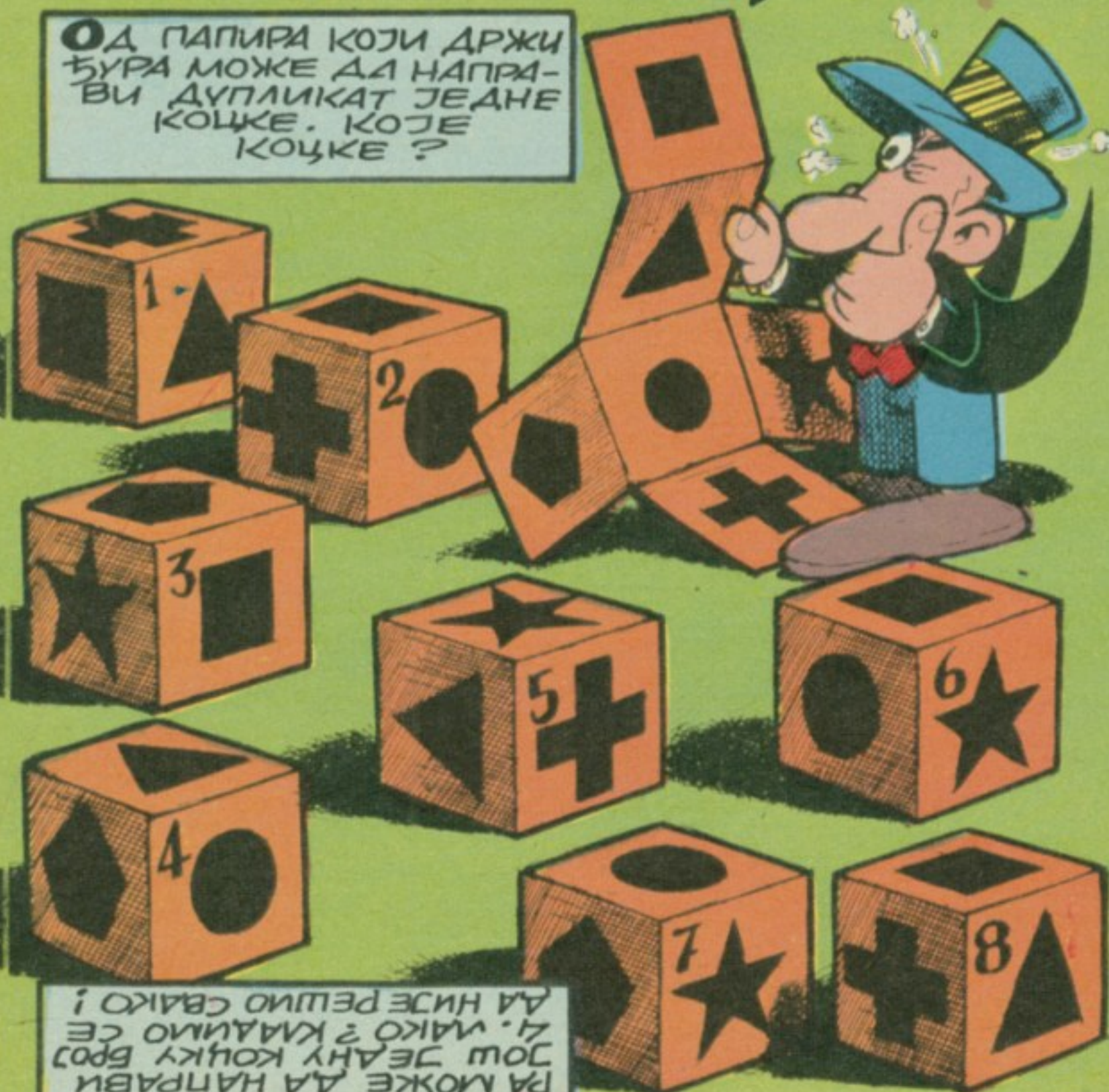
ЗНАО СИ, ЗАР НЕ?

ДА РЕШИ ОВАЈ СЛУЧАЈ ДЕТЕКТИВУ БУРИ ЈЕ ПОМОГЛО ЊЕГОВО ОГРОМНО ОБРАЗОВАЊЕ, А ЗАГАР ЈЕ ЗБОГ НЕЗНАЊА ДОЖИВЕО ЈОШ ЈЕДНО СТРАДАЊЕ...

МИЦИКВИЗИРАЈТЕ!

ОД ПАПИРА КОЈИ ДРЖИ БУРА МОЖЕ ДА НАПРАВИ ДУПЛИКАТ ЈЕДНЕ КОЦКЕ. КОЈЕ КОЦКЕ?

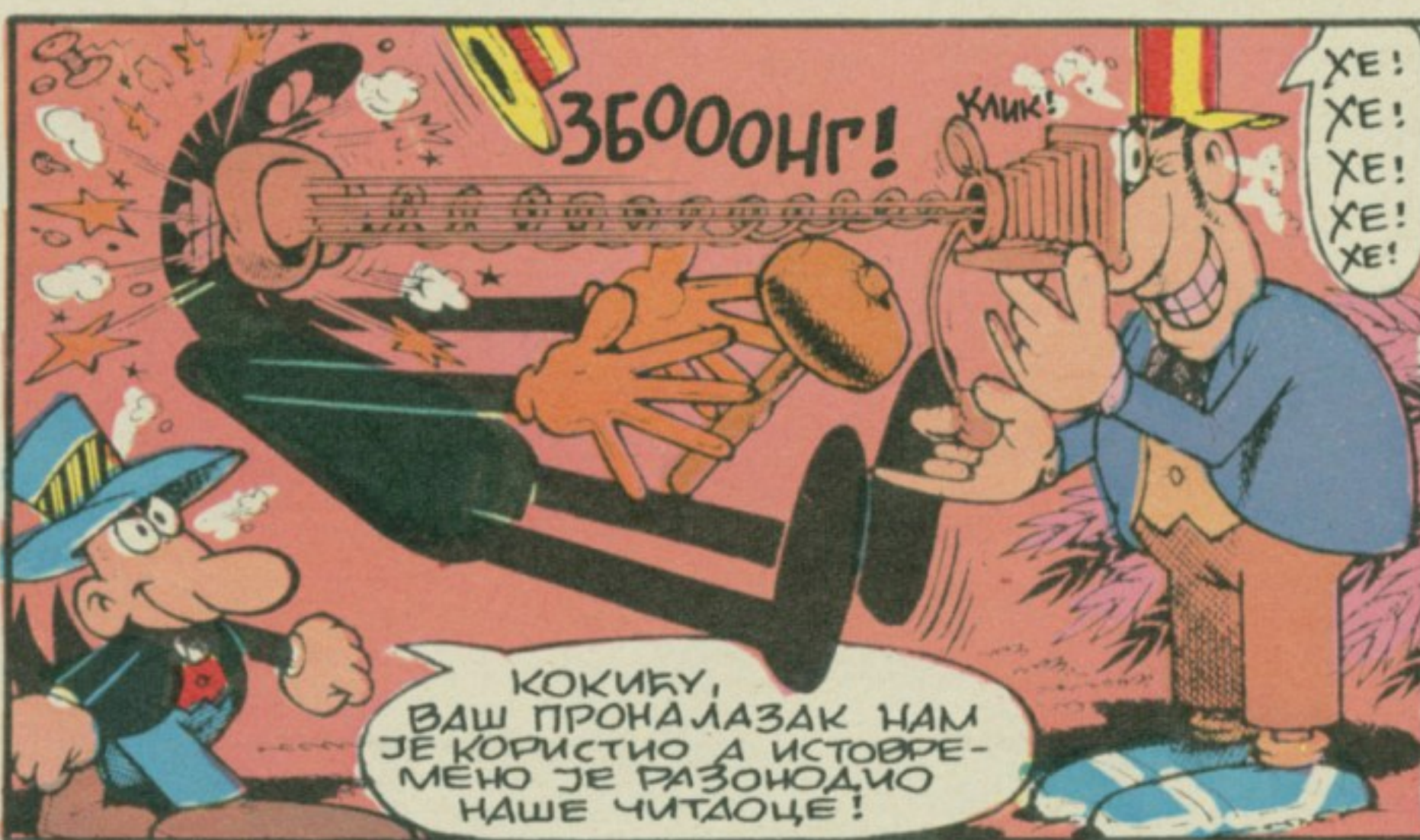
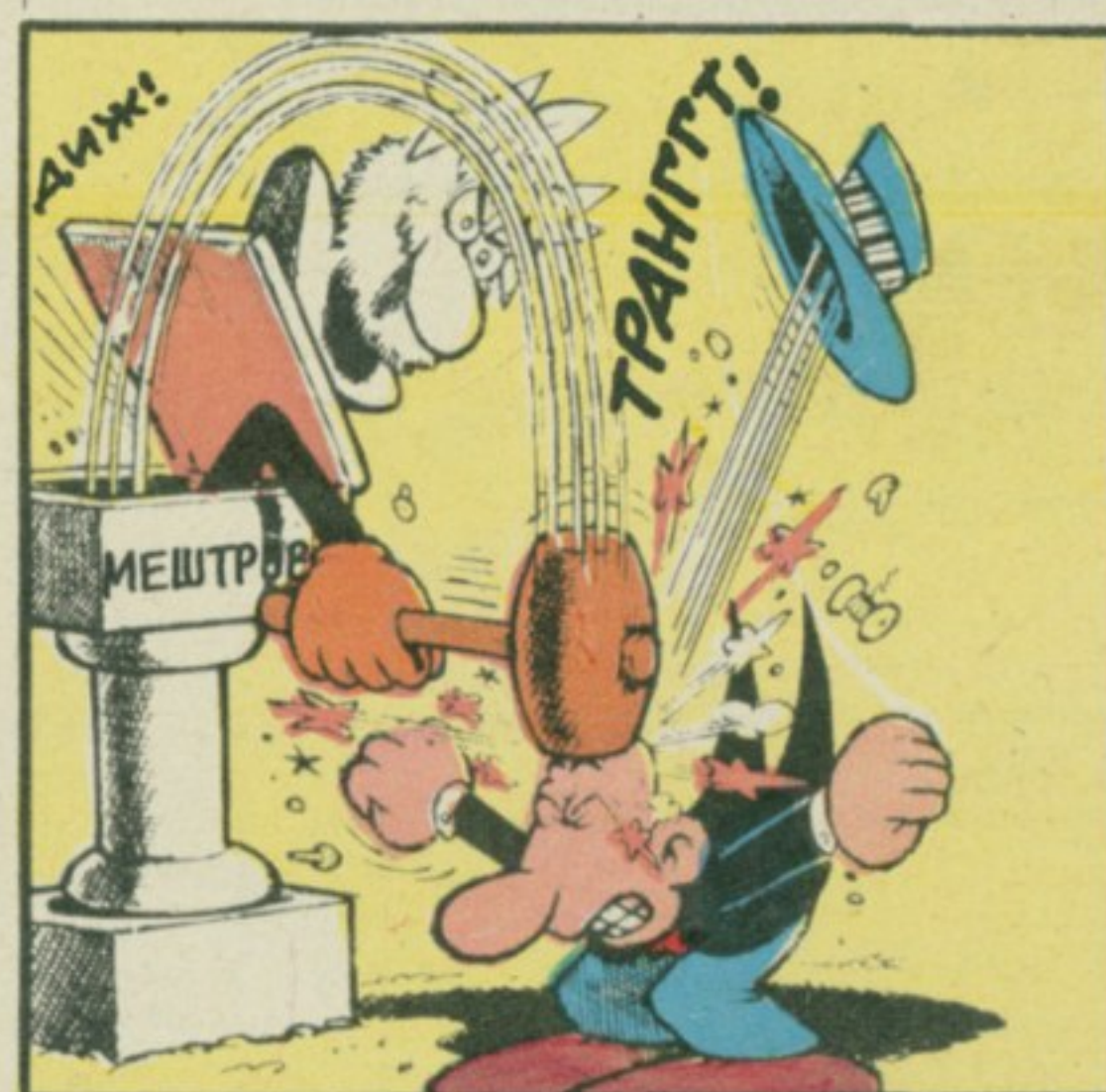
СА ПАПИРОМ У РУЦИ БУРА МОЖЕ ДА НАПРАВИ ЈОШ ЈЕДНУ КОЦКУ БРОЈ 4. ЈАКО Ћ КЛАДИМО СЕ ДА НИЈЕ РЕШИО СВАКО!

МЛА ТРКА

УЗ ЈАГЊЕЌЕ ПЕЧЕЊЕ ЛАКШЕ ЈЕ РЕШЕЊЕ !

ЗБОГ ЛЕВОГ БРКА !

РЕШЕЊЕ (ШИФОВАНО): НЕПЕЗНАТАНАЦИ ЗАПАТАР ЈЕ НЕ ПОПРЕШИ-НИОНО: МЕШТРОВИЊИЈЕ ПЕШНИК ВЕПЕ ВАЈАДНАР.

МИРУЈЕМ КАО
СЛИКА НА ЗИДУ
КАД ВЕСНА САПИЕНС
СВИРА ЕТИДУ...

Сваког петка читајте у Забавнику све о најбољим певачима и ансамблима света. Сваког понедељка на Радио-Београду I, у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО, слушајте најновије хитове.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ЕТИДА

Текст и музика: Корнелије Ковач

Изводи: „Корни група“

Плове у тишини неке давне мисли,
враћају ме данима док сам био дете
и дивно се бескрајно
чудесним звуцима њене младе душе.

Девојка је свирала најлепшу етиду
данима у тамној соби за клавиром.

У заносу те музике
пролеће прође, жута јесен дође.

Била су добра времена док сам
тајно волео
и замишљао је како пољем сама иде:
лице јој је бледо а танак јој струк,
у трави је на мом длану заспала.

Била су добра времена док сам
тајно волео,
кад сам сваку реч из њених уста
жедно пио,
ноћи у раду а дани у сну.

У соби за клавиром седим сам
без ње.

Композицију ЕТИДА можете чути у понедељак 3. септембра 1973. године у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО која се налази на I програму Радио-Београда од 20.00 до 22.00!

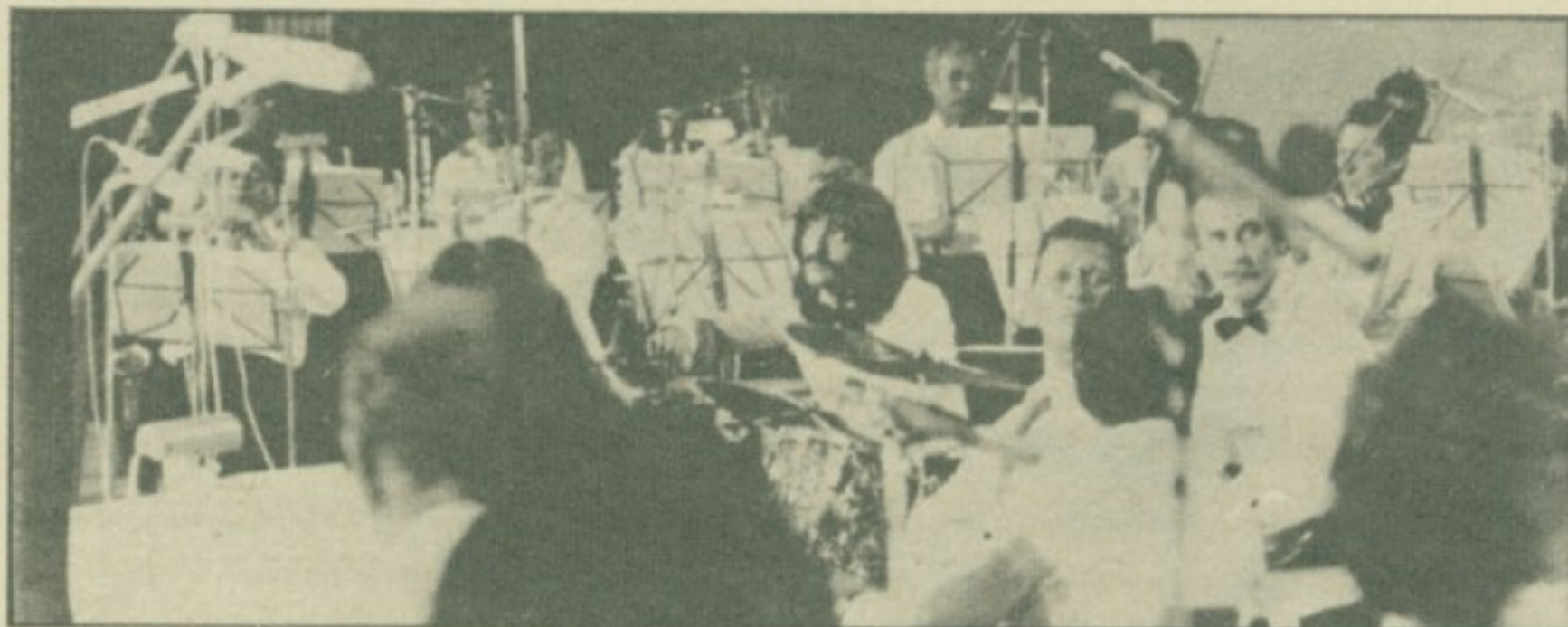

ХИТ СТРАНА

Ђани Назаро

ДАДО ТОПИЋ У ОРКЕСТРУ

И поред тога што фестивал у Сплиту није испунио сва очекивања ипак ће остати свим љубитељима поп-музике у пријатној успомени због једног куриозитета. Наиме, овом приликом први пут код нас, равноправно са признатим инструменталистима, нашли су се у истом оркестру и неки познати млађи поп-музичари. То је, можда, најбољи доказ да, и данас доста потцењивана, поп-музика ипак окупља талентоване свираче. Нарочито је занимљиво то што су се у ревијском оркестру фестивала после дужег времена на истом послу нашли некадашњи чланови групе „Time“: Дато Топић, Ведран Петар Божић, Тихомир Поп Асановић и Пеца Петеј. На слици коју објављујемо видите популарног певача Дату Топића у необичној ситуацији као члана оркестра Сплитског фестивала.

ЗАБАВНИКОВА МУЗИЧКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

СЛАВЕНСКИ ЈОСИП (Штолцер, 1896—1955). Композитор, професор Музичке академије у Београду до 1945, један од најизразитијих стваралачких ликова у новијој југословенској музици. У свом стварању веома је успело здруживао елементе музичког фолклора појединих балканских народа с модерном европском музичком техником. Главна дела су му: **Балканофонија** за оркестар, **Симфонија Оријента** за хор и оркестар, **Песме моје мајке** за глас и гудачки квартет, виолински концерт, Соната за виолину и клавир и др.

STRADIVARI ANTONIO (Антонио Страдивари), рођен 1644. а умро 1737. године у италијанском граду Кремона, најславнији градитељ виолина на свету. Направио је око 1100 гудачких инструмената од којих још по-

дигле су многе групе. У последње време Сантанина група нема одређени број музичара, већ у зависности од концерта или снмања, најосновнијој ритам линији придружују се потребни инструменталисти. Сам Сантана више времена посвећује сарадњи са другим афирмисаним музичарима. АЛБУМИ: SANTANA; ABRAXAS; THIRD ALBUM; LIVE; CARAVANSERAI.

SLADE (Слејд). Тренутно најпопуларнији квартет поп-музике. Састав је основан још 1967. године у енглеском граду Бирмингему под именом AMBROSLADE и квартет није имао већих успеха све док га није преузео некада чувени бас-гитариста „Енималса“ Чес Чендлер. Под његовим руководством група мења име, изглед и звук и у рекордном року долази у ред најпопуларнијих. Укупно имају 9

стоји 500 виолина, 50 виолончела и неколико виола.

SANTANA (Сантана). Амерички џез-рок састав који предводи познати гитариста Карлос Сантана (Carlos Santana). Овај Мексиканац је био први музичар који је увео у поп-музику најразличитије и већ давно заборављене удараљке и тако створио звук који је зарадио Америку а потом цео свет. Његов пример сле-

дате су многе групе. У последње време Сантанина група нема одређени број музичара, већ у зависности од концерта или снмања, најосновнијој ритам линији придружују се потребни инструменталисти. Сам Сантана више времена посвећује сарадњи са другим афирмисаним музичарима. АЛБУМИ: SANTANA; ABRAXAS; THIRD ALBUM; LIVE; CARAVANSERAI.

Црнотласт и наочит италијански певач Ђани Назаро (Gianni Nazario) свакако је био најпознатији али и најмалерознији учесник протеклог фестивала у Сплиту. Популарни интерпретатор и велики фаворит морао је два пута да се задовољи другим местом у финалу. Симпатичном певачу остаје утеха да је, како многи тврде, морални победник и да је спасао углед међународног дела фестивала.

Ђани је рођен 27. августа 1948. године у Напуљу али се као мали преселио у Рим. Младост је провео путујући са оцем, слободним уметником по читавој Италији. Био је одушевљен оцем позивом и путовањима тако да је одавно било јасно да ће и он кренути сличним путем. Као талентован глумац одлично је по малим локалитетима имитирао познате певаче. Чак је снимио плочу на којој је имитирао више познатих певача. Прва права шанса указала му се 1968. год. на познатом фестивалу „Плоча лета“. Песмом „Само ми“ ушао је у финале и појавио се неколико пута на телевизији. Године 1969. пева на популарном „Кантаџиру“ а годину дана касније први пут наступа на угледном фестивалу у Сан Рему. Неколико месеци после тога осваја друго место на „Кантаџиру“ док на фестивалу у родном Напуљу побеђује заједно са Пепином ди Капријем. После тих успеха одлази у Токио и упознаје Јапанце са италијанском забавном музиком. Појавио се на још неким фестивалима и сада га сматрају за најпопуларнијег певача млађе гарде у Италији. Упоредо са певањем бави се и глумом. Игара је у неким филмовима, неколико пута се појавио као глумац у позоришту и на телевизији. Да споменемо да има једну ЛП и више синглов.

У Југославији је Ђани Назаро први пут гостовао 1971. године у Поречу на фестивалу „Златан делфин“. Од тада је скоро редовни учесник свих већих музичких манифестација. Често се појављује као гост у програму загребаčke и љубљанске телевизије. Ожењен је Југословенком Надом Овчином која му је истовремено и менаџер.

БЕРЗА ПЛОЧА

● Продајем потпуно нов комплет (6 комада) плоча за учење француског језика. Цијена повољна. Понуде сла-ти на адресу

Мирослав Флего,
Гајева 39,
56000 Винковци

● Продајем плоче: JIMI HENDRIX: „STARPORTRAIT“-dupli (200) PLASTIC ONO BAND (80), JEAN LUC PONTY: „PORTRAIT“-dupli (220), PROCOL HARUM: „BROKEN BARICADES“ (100), ASHTON, GARDNER AND DYKE (100), NICE (100) RAW BLUES — Raz ni izvodači (80), BLUES POWER (80).

Поред плоча продајем и PHILIPS стерео-слушалице са каблом од 8 метара за 800 нд. моно-грамофон са звучником од 4 вата марке „СУПРАФОН“ за 300 нд. Плоче, слушалице и грамофон шаљем поузећем.

Viljem Tell-Niky,
Линхартова 66/С2
61000 Љубљана
тел: 061 — 320-934

● Продајем ове ЛП плоче: „Best of T. Rex“ (40 нд), JOHN LENNON: „IMAGINE“ (40 нд) i EMERSON, LAKE AND PALMER: „PICTURES FROM AN EXHIBITION“. Продао бих још 60 страних сингл плоча по 8 динара. Плоче шаљем поузећем.

Драгослав Денић,
Шуматовачка 42,
18000 Ниш

**ЃАНИ
НАЗАРО**

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

ВЕСТ ЗА НАСЛОВНУ СТРАНУ

Јутрос га је стари Луху гурнуо батином, повукао за уши и извукао из пећине.
— Ниси је сачувао — рекао је.
— А сад, ако можеш, добави је.

Реч старог Лухуа била је закон за све у племену и нико се није усуђивао да се о њу оглуши.

Тип само што није заплакао од очајања. Био је грбав и шепав. Осуђен да први умре у случају да наиђе Велика Глад, био је приморан да нађе себи занимање које би га спасло од презира и смрти. Племену је била потребна ватра. И Тип је савладао у себи страх од огња. Постао је Чувар племенског огњишта.

Далеко сећање

Целу зиму чувао је ватру не дозвољавајући да се угасе црвени Змајеви Језици. Али, јуче је наишла таква непогода да је пламен постао сасвим мали. Седео је и седео крај њега и хранио га сувим границима, али... Тип се уморио, очни капци су му се лепили један за други и, мада се борио против сна, заспао је и тада су Змајеви Језици отишли из њихове пећине. Отишли заувек. Сада је ватру могао запалити само Небески Огањ, а зар је човеку дата сила Неба?

Ускоро ће се ратници вратити из дова и тада ће цело племе да се окупи и крене на ново место, а њега, Типа, најзад ће појести: на путу им није потребан а тако укусан комад ипак се не баца тек тако.

— Дајем ти шест свитања да нађеш ватру — рекао му је стари Луху.

Прва мисао му је била да оде до провалије. Сам је својим очима често посматрао како се животиње, натеране ловцима, сурвавају у њу и налазе смрт доле на камењу. А затим се предомислио. Далеко једно сећање пролетело му је кроз главу.

Давно је то било. Крај њихове пећине одронила се стена. Камење је летело бришући све на свом путу. Сударало се у паду и тада су између неких искакале варнице.

Варнице... Зар нису то мали, малецни Змајеви Језици? Ако је тако, онда се њима може запалити стручак суве маховине! Може се запалити велика ватра!

Значи, можда ипак има спаса?! Тип је накупио камења — и великог и малог, и округлог и ћошкастог — сео пред улаз у пећину и прионуо на посао.

Тук-шук-шук

Неколико пута из пећине је извирио стари Луху и радознало погледао Типа. Никако није могао да схвати шта то Тип ради. Али, рок који је био даг Типу тек је почео да тече тако да му ништа није казао. А Тип је радио не знајући за умор. Ударио би каменом о камен, затим би узео нов пар камења, па трећи, четврти... „Тук-тук-тук“ — одзвањало је без престанка.

Тип није могао да престане. Сва његова будућност налазила се у том камењу. Кад би само добио

ФАНТАСТИЧНА ХУМОРЕСКА

ПЛЕМЕ ЋЕ УСКОРО КРЕНУТИ НА ПУТ И ОН ТИП, ТАКО ГРБАВ И ШЕПАВ, НЕЋЕ ИМ, БИТИ ПОТРЕБАН. СИГУРНО ЋЕ ГА ПОЈЕСТИ.

АЛЕКСАНДАР СИЛЕЦКИ

једну искрицу после би све било лако...

* * *

Фификал-Бенкс, највећа на свету радио-опсерваторија, припремала се за хватање сигнала из далеког космоса. Према плану прва серија требало је да се састоји од петнаест сеанси. Све је већ било спремно за почетак прве сеансе. Можда ће сигнале одмах ухватити, а можда сигнала уопште неће бити.

Научници су заузели своја места за пултовима. Метроном је одбројавао секунде.

— Починемо! — викнуо је Џон Тортолет мада је могло да прође и без тог његовог повика: аутомати би се сами укључили у одређено време.

Блеснули су екрани осцилографа, оживели појачивачи гласа. Тресак, шкрипање, шапутање, звиждање васионе испунили су салу.

Светлост се угасила а зидови као да су се размакли остављајући људе у бескрајном васионском вакууму. Седели су неми и слушали глас космоса, његову чудну песму која се ни са чим не може упоредити и покушавали да разазнају макар једну реч, један звук којем би се могао дати неки смисао, који би им дао основ да кажу: у космосу је нађен разум!

Минути су протицали а космос је урлао дивље и без смисла.

— Господо — прошапутао је обливен знојем Џон Тортолет. — Зар је могуће да је наш опит узалудан?

Ги де Бруто крепко му је стегао десницу:

— Више оптимизма, колега. Они ће нас позвати. Једном ће нас позвати, сасвим сигурно.

Апаш-Белтун, астрофизичар и писац научне фантастике који је стајао крај њих, дубоко је уздахнуо. Колико је пута описивао слич

не ситуације али је тек сада, када је и сам постао учесник у сеанси, схватио колико је чекање неиздржљиво. Само се седи и чека. И ништа више.

А тада, наједном, на екранима осцилографа игле су полетеле увис, на таблама рачунара заталасале су се ватрене линије прелазећи слева надесно, из звучника је — то су сви чули — допирало сасвим јасно, мада веома тихо: „Тук-тук“. Серија ритмичких удараца — и пауза. Па онда поново ударици, као куцање метронома.

— Јесте ли чули? — крикнуо је Фридрих Готфрид Клопфер — па то је... пет четвртина! Какав ритам! Просто невероватно!

Звуци су престали исто олако нагло као што су и почели. Научници су седели као омађијани, притискујући лактовима столове, и чекали, чекали. Али, звуци се више нису чули, као да је њихов невидљиви извор пресахнуо. Апарати су поново бележили само обичне, бесмислене гласове васионе.

И наредних шест сеанси нису да ле никакве резултате. Већ су почели да сумњају да су икад чули оно ритмичко „тук-тук“, али кад је почела седма сеанса...

Искра

из камена

Сунце је већ било зашло, на небу су заблистале ретке звезде, смрачило се толико да се на два корака ништа није видело, а Тип се није померао с места. Седео је и ударао, ударао, ударао... Ка-

мен о камен. Не, не подударају се. Нов пар. Опет ништа. И тако стотину, хиљаду пута. Пред њим је још само пет свитања...

Пред зору је узео последњи пар каменова с гомиле коју је још јуче скупио. И гле... већ први ударац избио је искру. И то не само једну, већ читав сноп заслепљујућих варница. И још, још. Тип се насмејао од радости и, стежући у свакој руци по камен, превалио се на леђа. Ноге су му биле утрнуле, у крстима га нешто распињало, а руке изгледале тешке као да су и саме од камена. Али, Тип једва да је све то примећивао. Успео је, то је једино важно. А сад да спава, спава. До петог сванућа имаће времена да разгори ватру.

Спавао је дуго, читав дан и још ноћ. Нико га није дирао јер он ником није ни био потребан, а рок који му је стари Луху дао још није истекао. Када се најзад пробудио напио се воде са извора и заузео своје место крај улаза у пећину.

Један за другим, рађали су се мали Змајеви језици, први које је човек створио, рађали се и брзо умिरали.

Последње свитање

Прошла су још два свитања, као да су у воду канула, а Тип је и даље распаљивао своју ватру. Једном би је ветар угасио, други пут маховина није хтела да прихвати искру. Тада се Тип преселио у пећину и наставио да избија искре из камена.

— Остало је још једно свитање — казао је стари Луху.

Тип се није обазрео на његове речи. Бринуло га је нешто друго: камење се толико крунило, могло му је и нестати а где да поново нађе оно које је у себи крило искре — Тип није знао.

Само да успе!

И најзад, пред само судбоносно свитање, када се стари Луху већ претећи дигао са свог легла а остали чланови племена стали да га опкољавају, поново је планула маховина и Змајеви Језици почели су да гмижу по танким сувим границима прескачући на даље грање. Најзад је на старом огњишту плануо нови, прави огањ.

Блештали су рефлектори, чуо се гласан разговор, научници су се узбуђено мували, на вратима су се гурали новинари и фото-репортери.

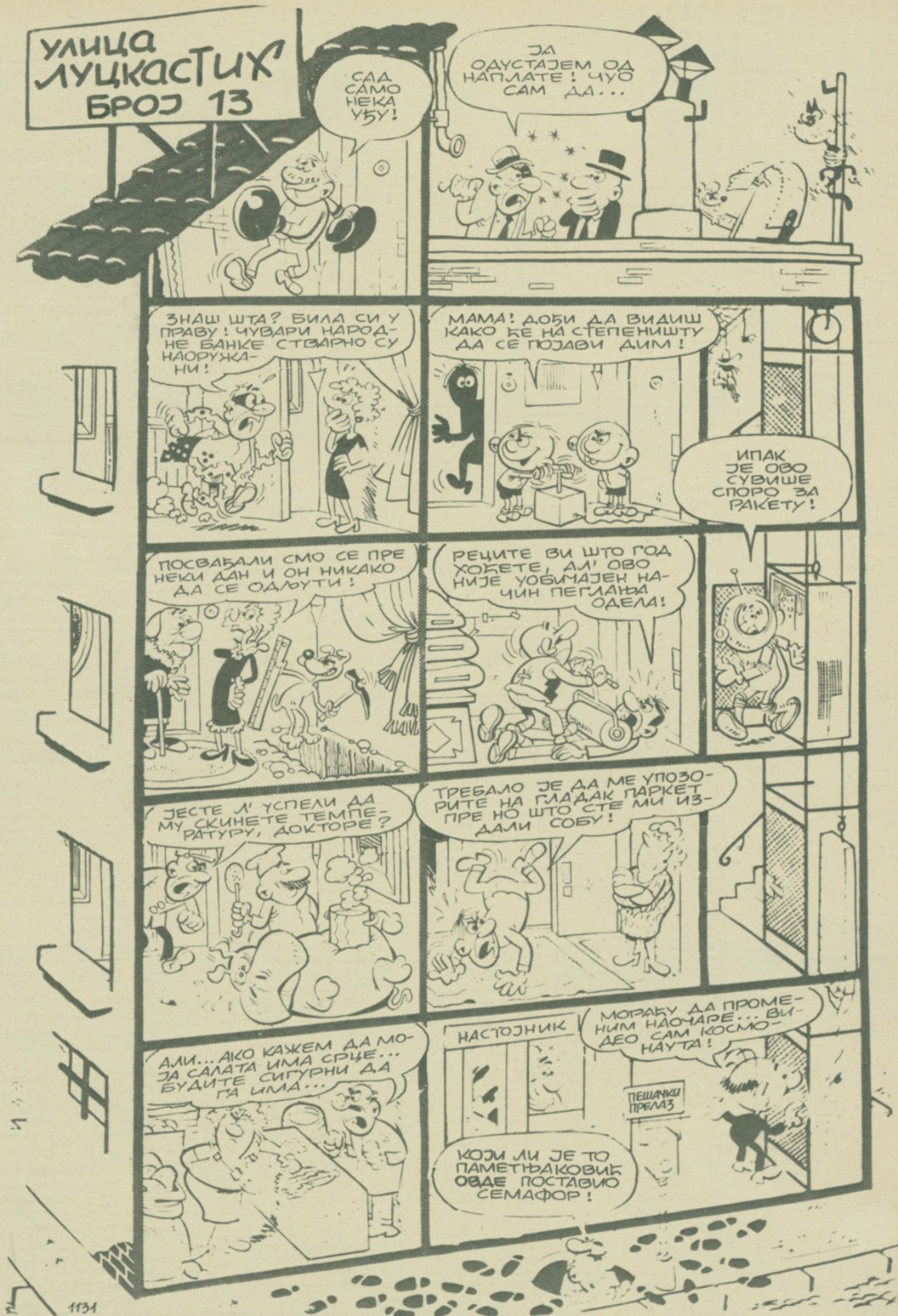
„Тук-тук-тук“ — чуло се из звучника, само сад потпуно јасно, ослобођено од свих осталих звукова и шума вационе. Ритам је био уједначен, потпуно одређен. Џон Тортолет је најзад искључио микрофон и обратио се колегама.

— Вештачка природа сигнала ван сваке је сумње — гласно је рекао уз осмех среће. — То је, господе, разум. Становници неког далеког света који се налазе бар на истом степену техничког развоја као и ми, или можда на још вишем, желе да ступе у везу с другим световима.

Џон Тортолет подиже главу према провидној таваници иза које су горели и треперили далеки огњи вационе.

— Пустите новинаре — рече најзад. — Ово је вест за насловне странице!

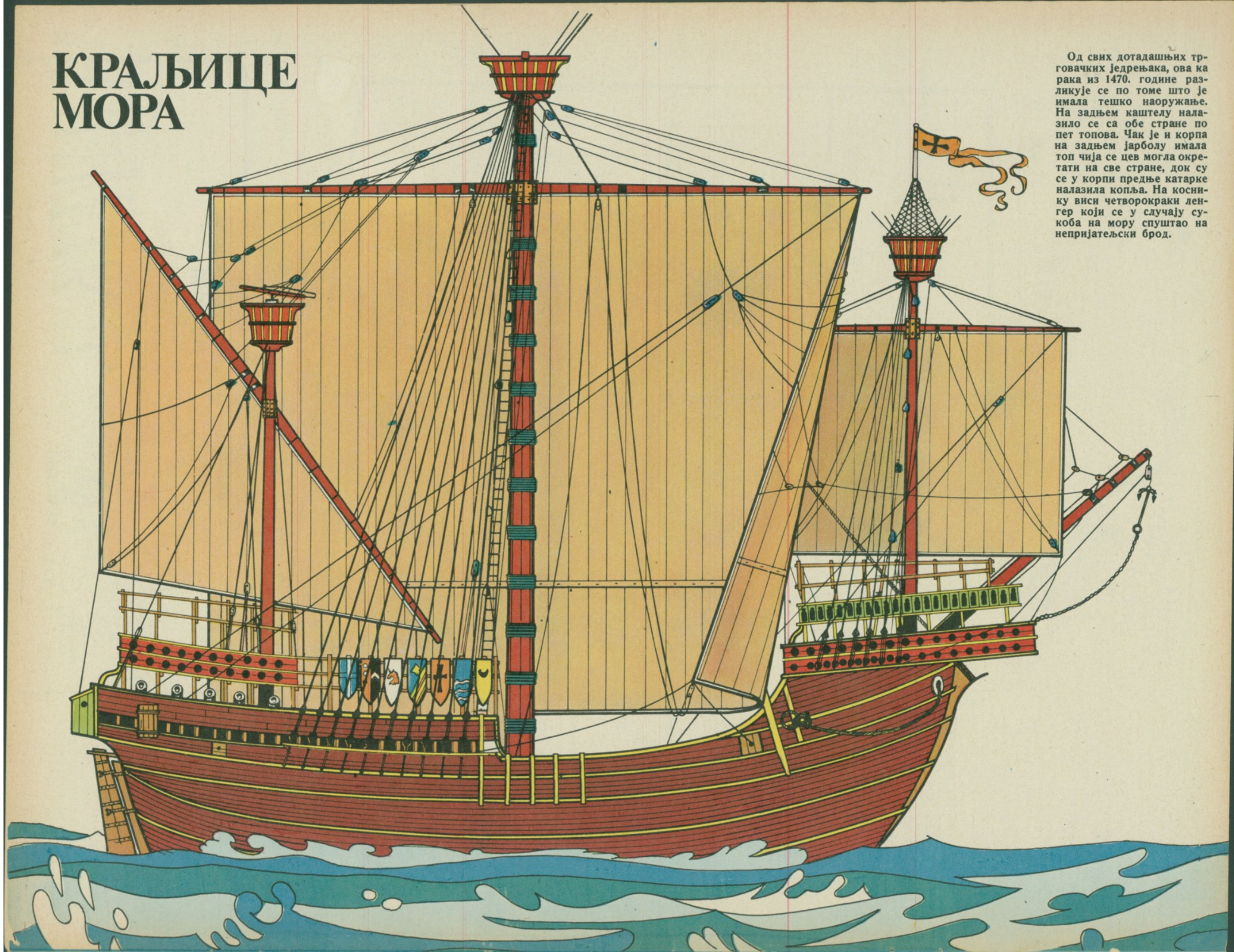
Први зраци сунца пробили су се у пећину и осветлили забити угао где је спокојним сном спавао Тип. Крај њега, на животињској кожи, лежала су два мала окрњена белутка.

У ИДУЋЕМ
БРОЈУ
КОМПЛЕТАН
СТРИП

ТУНГА

КРАЉИЦЕ МОРА

Од свих дотадашњих трговачких једрењака, ова карака из 1470. године разликује се по томе што је имала тешко наоружање. На задњем каштелу налазило се са обе стране по пет топова. Чак је и корпа на задњем јарболу имала топ чија се цев могла окретати на све стране, док су се у корпи предње катарке налазила копља. На коснику висе четворокраки лангс који се у случају сукоба на мору спуштао на непријатељски брод.

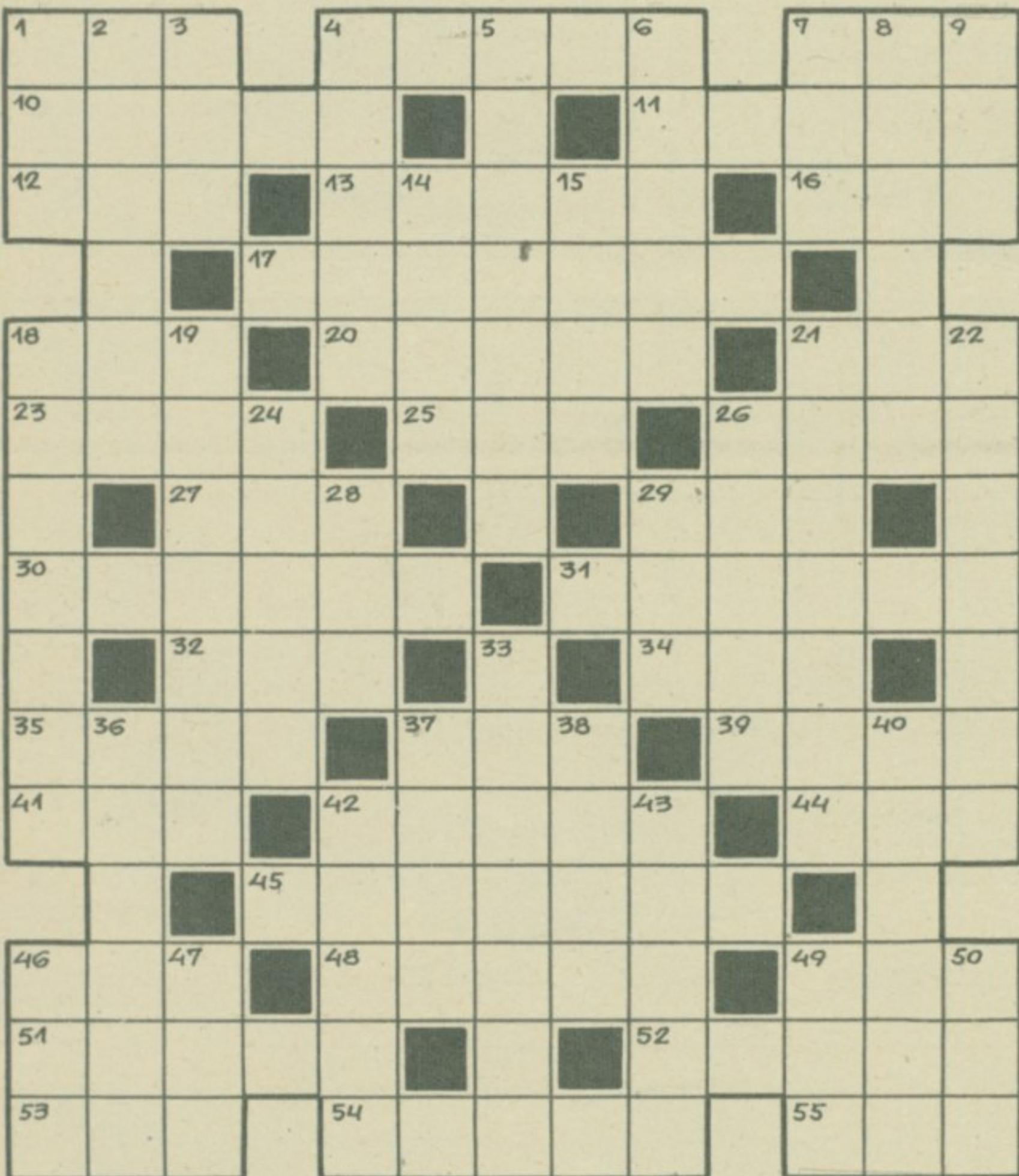
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) данце, 4) намирница неопходна деци, 7) узвик за ућуткивање, 10) обмана, превара, 11) књижевни род, 12) спис, 13) музичка лествица, 16) умокац, 17) предео око неког места, 18) позади, 20) мирис, 21) потпуна, 23) наша река, 25) наша филмска глумица (Карић), 26) узраст, раст, 27) грчко слово, 29) млечни производ, 30) пливати под водом, 31) место у Србији крај Тополе, 32) друга, 34) животиња из кола мекушаца, 35) мушко име, 37) место на Брачу, 39) задњи део тела код коња, слабине, 41) речно острво, 42) становник села, 44) љут корен, 45) особа која вози сплав, 46) уредност, 48) видар, 49) један зачин, 51) једна електрода, 52) људи затворени због неког, 53) немачки књижевник (Томас), 54) узбуђење пред јавни наступ, 55) часовник.

УСПРАВНО:

1) прост број, 2) ругоба, 3) јединични вектор, 4) образина, 5) прамере, 6) верна, 7) домаћа животиња, 8) јужно воће, 9) део теразија, 14) омотач дрвета, 15) главни град Перуа, 18) лични документ, 19) широка улица између дрвореда, алеја, 21) војни чувар, 22) хемијски елемент, 24) град у Грчкој, 26) тригонометријска величина, 28) отац (слов.), 29) пољопривредна алатка, 33) мала пољана, 36) замена, помоћ, 37) беле боје, 38) усијана вулканска маса, 40) једна ђачка оцена, 42) део вишеспратнице, 43) улазница, 46) оквир, 47) река у СССР, 49) птица певачица, 50) бајка, прича.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) статор, 7) крагуј, 13) тавани, 14) Аурора, 15) арак, 16) мар, 18) обај, т, н, 19) титан, и, н, 21) Ив, 23) конобар, 24) ли, 25) кара, 27) Илир, 28) зец, 29) Аламо, 31) Ин, 32) вати, 33) Дима, 35) имам, 37) озон, 39) рт, 41) клада, 44) Кан, 45) јара, 47) окер, 48) ир, 49) заборав, 51) ке, н, б, 53) телац, с, е, 55) атак, 58) Сар, 59) Алан, 61) весник, 63) Анкона, 65) аркада, 66) тергал.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор Мирољуб Лазаревић. Главни и одговорни уредник Живород Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 132,00 дин, полугодишња 66,00 дин, тримесечна 33,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 264,00 дин, полугодишња 132,00 дин, тримесечна 66,00 дин. Уплате на текући рачун 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству валути: DM 46 — \$ 16 — Ff 73 — Sfr 73. Девизне уплате из иностранства преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 24-471, централа 24-191 и 25-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35 | тел. 22-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије Број 413-29 73-02 од 22. 1 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

НОВО ЗА ЉУБИТЕЉЕ СТРИПА!

Политикин забавник омогућава читаоцима да сами направе књигу од комплетних стрипова из средине листа. Већ крајем ове године, љубитељи стрипа ће моћи за скромну суму да наруче преко Политикиног забавника специјалне корице у које ће улагати стрипове. Корице су лепо израђене и носе назив Забавникови стрипови, књига I.

ВАЖНО: Скупљачи стрипова неће убудуће смети да пропусте ни један број Забавника јер ће се странице комплетних стрипова означавати као у свакој књизи — од броја 1 до броја 384, колико ће страница имати прва књига Забавникових стрипова. Она ће обухватити све комплетне стрипове који ће изаћи од 14. септембра до 28. децембра 1973.

Зато чувајте сваки Забавников стрип да бисте на крају године имали комплетну књигу!

Почните да скупљате Забавникове стрипове од 14. септембра!

НАЛЕПНИЦЕ ЗА ЗНАЧКЕ

Мењам 200 страних различитих налепница са жибица за различите иностране поштанске марке или значке.

Слободан Дуганђија
Браће Грим 6-а
Београд

СПОРТСКИ
ЛИСТ
КОЈИ СЕ
НАЈВИШЕ
ЧИТА У
ЈУГОСЛАВИЈИ

tempo

ДОНОСИ СПЕЦИЈАЛНЕ
ПРИЛОГЕ ЗА НАЈМЛАЂЕ
ЧИТАОЦЕ:

- Асови о себи: КАКО САМ ПОЧЕО
- Спортска енциклопедија
- Приче за историју спорта
- Правила спортских игара и тренинга
- „ТЕМПО“ своје читаоце учи како да буду здрави, снажни и лепо грађени

tempo

ИЗЛАЗИ СРЕДОМ
И СТАЈЕ 2 ДИНАРА

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

СА „ПРИРУЧНИКОМ ЗА НОВУ МАТУРУ“ МОЖЕТЕ БРЗО И УСПЕШНО ДА ОБНОВИТЕ ЦЕЛО СРЕДЊО-ШКОЛСКО ГРАДИВО!

НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“ у сарадњи са групом познатих педагога приредило је специјално за гимназијалце и средњошколце „ПРИРУЧНИК ЗА НОВУ МАТУРУ“ који садржи сажето градиво из СРПСКОХРВАТСКОГ ЈЕЗИКА, ИСТОРИЈЕ, ГЕОГРАФИЈЕ, БИОЛОГИЈЕ, ХЕМИЈЕ, ФИЗИКЕ и МАТЕМАТИКЕ по наставном плану од I до IV разреда.

Ово је јединствен приручник, штампан на 378 страна, за припрему матуре и за брзо и успешно понављање градива у току школске године. Можете га добити поуже, по цени од 40 н. дин. за само неколико дана ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбином на: НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд.

